

Urząd Miasta Mława

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

DLA MIASTA MŁAWA

NA LATA 2011 – 2018

Mława, 2011 r.

Spis treści

1. WSTĘP.....	4
1.1. WYKONAWCA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	4
2. ZAKRES I SPOSÓB WYKONANIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	4
3. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE	6
4. CHARAKTERYSTYKA MIASTA MŁAWA	7
4.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE ORAZ ZWIĄZANE Z TYM UWARUNKOWANIA	7
4.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I STRUKTURA ZABUDOWY	9
4.3. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA I BUDOWA GEOLOGICZNA	10
4.4. WARUNKI KLIMATYCZNE	12
4.5. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	14
4.6. OBSZARY PRZYRODNICZO CENNE I CHRONIONE.....	18
4.7. GLEBY	19
4.8. SUROWCE MINERALNE	20
4.9. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	21
4.10. SYTUACJA GOSPODARCZA	22
4.11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	23
4.12. TURYSTYKA I REKREACJA	25
4.13. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	26
5. DIAGNOZA I OCENA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE MIASTA MŁAWA.....	27
5.1. ODPADY KOMUNALNE	27
5.1.1. <i>Odpady komunalne – źródła wytwarzania, ilości wytwarzane, skład morfologiczny i właściwości..</i>	<i>27</i>
5.1.2. <i>Odpady ulegające biodegradacji.....</i>	<i>30</i>
5.1.3. <i>Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych .....</i>	<i>31</i>
5.1.4. <i>Zbieranie i transport odpadów komunalnych .....</i>	<i>32</i>
5.2. ODZYSK I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH	34
5.3. INSTALACJE DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW	35
5.4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	36
6. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	37
6.1. PROGNOZA OGÓLNA	37
6.2. PROGNOZA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH	41
6.3. PROGNOZA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI	41
6.4. PROGNOZA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH	41
6.5. PROGNOZA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH	42
7. PRZYJĘTE CELE W GOSPODARCE ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	42
7.1. ODPADY KOMUNALNE	42
7.2. ODPADY ZAWIERAJĄCE AZBEST	44
7.3. ODPADY Z BUDOWY, REMONTÓW I DEMONTAŻU OBIEKTÓW BUDOWLANYCH ORAZ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ	44
7.4. ODPADY OPAKOWANIOWE.....	44
7.5. KOMUNALNE OSADY ŚCIEKOWE	45
8. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	45
8.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE.....	45
8.2. ODBIERANIE I ZBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	46
8.3. ZBIERANIE ODPADÓW TZW. PROBLEMOWYCH	48
8.4. SYSTEM ZBIERANIA ODPADÓW Z INNYCH ŹRÓDEŁ ICH WYTWARZANIA	51
8.5. SYSTEM ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH	51
8.6. POSTĘPOWANIE Z INNYMI ODPADAMI, KTÓRE MOGĄ ZNALEŻĆ SIĘ W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH	55
8.6.1. <i>Oleje odpadowe .....</i>	<i>56</i>
8.6.2. <i>Zużyte baterie i akumulatory .....</i>	<i>58</i>

8.6.3. Odpady medyczne i weterynaryjne	58
8.6.4. Pojazdy wycofane z eksploatacji.....	59
8.6.5. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	60
8.6.6. Odpady zawierające azbest	61
8.6.7. Przetworzone środki ochrony roślin.....	62
8.6.8. Zużyte opony.....	62
8.6.9. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej....	63
8.6.10. Komunalne osady ściekowe.....	64
8.6.11. Odpady opakowaniowe.....	65
8.6.12. Padłe zwierzęta.....	66
9. ZADANIA STRATEGICZNE REALIZOWANE NA TERENIE MIASTA MŁAWA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI NA OKRES CO NAJMNIEJ 8 LAT	67
9.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW I OGRANICZENIA ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	67
9.2. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA I TRANSPORTU ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	69
9.3. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI KOMUNALNYMI W ZAKRESIE ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW	72
9.4. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI IŁOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA	73
10. OKREŚLENIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW W PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI	75
11. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.....	76
12. SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW WYZNACZONYCH W PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	81
12.1. OPINIOWANIE PROJEKTU PLANU	81
12.2. NADZÓR I KONTROLA NAD WYKONANIEM USTALEŃ PLANU	81
12.3. SPRAWOZDANIE Z POSTĘPÓW WE WDRAŻANIU PLANU	81
12.4. WERYFIKACJA I AKTUALIZACJA PLANU.....	82
12.5. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA EFEKTYWNOŚCI PLANU	83
13. ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	86
14. WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO	89
15. STRESZCZENIE	89
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	95
WYTYCZNE DOTYCZĄCE MINIMALIZACJI WYTWARZANYCH ODPADÓW	95
ZAŁĄCZNIK NR 2 – WYBRANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH I POZAINWESTYCYJNYCH Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI	99
ZAŁĄCZNIK NR 3 - KARTA SKŁADOWISKA W UNISZKACH CEGIELNI (ŹRÓDŁO DANYCH - WIOŚ W WARSZAWIE).....	112
SPIS TABEL.....	114
SPIS RYSUNKÓW	114
16. ANEKS DO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	115

1. Wstęp

Każda niemal działalność człowieka powoduje wytwarzanie odpadów, a ich ilość wzrasta proporcjonalnie do rozwoju gospodarczo - społecznego.

Aby w sposób racjonalny rozwiązać ten problem, konieczne jest wdrożenie systemu gospodarki odpadami, który przede wszystkim:

- będzie kompleksowy i uwzględni wszystkie aspekty związane z tą dziedziną,
- uwzględni uwarunkowania lokalne, a także uwarunkowania zewnętrzne - prawne i pozaprawne normy i wytyczne zawarte w planach wyższego rzędu (powiatowego, wojewódzkiego, krajowego),
- będzie najkorzystniejszy dla mieszkańców miasta i środowiska,
- będzie brał pod uwagę daleką perspektywę czasową,
- nie będzie nadmiernie podnosić kosztów innych sfer aktywności ludzkiej.

W celu przestrzegania zasad prawidłowego gospodarowania odpadami oraz realizacji założeń Polityki Ekologicznej Państwa wprowadzono obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na wszystkich szczeblach administracji państwowej (na mocy art. 14 ust. 3 *ustawy o odpadach*).

Założenia systemu przedstawione zostały w Planie gospodarki odpadami dla miasta Mława przyjętym Uchwałą Nr XLVI/539/2006 Rady Miejskiej w Mławie z dnia 16 października 2006 r. Działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami na terenie miasta Mława przedstawiono w sprawozdaniach z realizacji Planu gospodarki odpadami. Sprawozdania zostały przedłożone Radzie Miasta Mława i przekazane Zarządowi Powiatu Mławskiego.

Niniejszy dokument jest pierwszą aktualizacją Planu gospodarki odpadami, obejmującej zakres czasowy lat 2011-2018, z podziałem na okres krótkoterminowy 2011-2014 oraz długoterminowy 2015-2018. Aktualizacja Planu została sporządzona jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.), która w rozdziale 3, art. 14 wprowadziła obowiązek aktualizacji planów gospodarki odpadami. Aktualizacja Planu wynika też z konieczności intensyfikacji działań zmierzających do usprawnienia funkcjonującego obecnie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w mieście.

1.1. Wykonawca Planu gospodarki odpadami

Wykonawcą Planu gospodarki odpadami dla miasta Mława na lata 2011 – 2018 jest firma STAWO, ul. Zoltana Balo 8/4, 02-793 Warszawa.

2. Zakres i sposób wykonania Planu gospodarki odpadami

Plan gospodarki odpadami obejmuje obszar całego miasta Mława i podejmuje zagadnienia związane z odpadami komunalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów budowlano – remontowych, a także odpadów wytwarzanych zarówno w gospodarstwach domowych, jak też w sektorze gospodarczym: azbestu, odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów z budowy i remontów. Uwzględniono także komunalne osady ściekowe. Dla odpadów innych niż komunalne w kwestiach nie ujętych w planie gminnym odpowiednie zastosowanie znajdują zapisy planu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

Zakres Planu jest zgodny z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r, Nr 66, poz. 620) ze zmianą

zawartą w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 46 poz. 333).

Gminny plan zawiera i określa:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami, w tym:
  - a) rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów,
  - b) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
  - c) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
  - d) istniejące systemy zbierania odpadów,
  - e) rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - f) wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - g) identyfikację problemów w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniając podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami;
- 2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych;
- 3) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
- 4) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
  - a) działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - b) działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
  - c) działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - d) działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów;
- 5) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację;
- 6) sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł;
- 7) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Plan obejmuje horyzont czasowy lat 2011-2018 z podziałem na dwa podokresy: krótkookresowy lat 2011-2014 oraz długookresowy lat 2015-2018.

Stan aktualny przedstawiony w Planie przedstawia informacje na dzień 31.12.2010 r. z uwzględnieniem dostępnych informacji z 2011 r.

Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów określano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz.1206).

Stan aktualny gospodarki odpadami na terenie Miasta Mława określono na podstawie materiałów i informacji otrzymanych z Urzędu Miasta w Mławie, Starostwa Powiatowego w Mławie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, podmiotów gospodarczych, spółek miejskich, placówek oświatowych, jak również na podstawie materiałów archiwalnych i innych dostępnych informacji. W przypadku braku niezbędnych danych (np. w zakresie ilości i składu wytwarzanych odpadów komunalnych) wykorzystano wskaźniki pochodzące z badań krajowych w zakresie gospodarki odpadami.

Plan gospodarki odpadami kontynuuje działania zmierzające do utworzenia nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami na lata 2011 – 2018, zgodnego z Polityką

Ekologiczną Państwa, Krajowym planem gospodarki odpadami 2014 oraz Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.

Plan gospodarki odpadami został wykonany przez firmę STAWO Andrzej Starzycki, ul. Zoltana Balo 8/4 02-973 Warszawa.

3. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne

Akty prawne

Opracowując niniejszy dokument stosowano się do regulacji prawnych dotyczących gospodarki odpadami, których podstawy zostały zawarte w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243.),
- ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.),
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r. Nr 66, poz. 620, z późn. zm.).

Problematyka z zakresu gospodarki odpadami regulowana jest również przez niżej wymienione akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.),

wraz z wydanymi, na podstawie upoważnień w nich zawartych, rozporządzeniami.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (Kpgo 2014)

Obowiązujący Kpgo 2014 jest dokumentem nadrzędnym w zakresie gospodarki odpadami dla planów opracowywanych na poszczególnych szczeblach administracyjnych.

Przygotowany przez Ministerstwo Środowiska Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (Kpgo 2014) został przyjęty przez Radę Ministrów dnia 24.12.2010 r. Uchwałą Nr 217 (Monitor Polski Nr 101, poz. 1183) i obowiązuje od dnia 1.01.2011 r. Zapisy KPGO 2014 mają na celu zwiększenie odzysku energii z odpadów zgodnie z wymogami ochrony środowiska oraz zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska. Najpóźniej do 2015 r. wszyscy właściciele nieruchomości mają być objęci zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych. Planuje się także zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji, które do tej pory były kierowane na składowiska odpadów. Do 2013 r. ich ilość ma spaść o co najmniej 50 proc., a do 2020 roku o kolejne 35 proc (w stosunku do 1995 r.). Podstawą gospodarki odpadami komunalnymi mają się stać zakłady zagospodarowania odpadów (zzo), obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, zdolne przyjąć odpady z obszaru zamieszkiwanego przez przynajmniej 150 tys. osób. Zzo będą obowiązane do prowadzenia określonych usług, m.in. składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych, mechanicznego lub termicznego ich przekształcania, kompostowania odpadów zielonych itp. W aglomeracjach powyżej 300 tys. mieszkańców preferowaną formą gospodarki odpadami komunalnymi ma być przetwarzanie termiczne.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

Główne cele Programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Ponadto Program przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

4. Charakterystyka Miasta Mława

4.1. Położenie geograficzne i administracyjne oraz związane z tym uwarunkowania

Mława jest gminą miejską, położoną w powiecie mławskim (pełniąc funkcje jego stolicy), w północnej części Województwa Mazowieckiego, przy granicy z Województwem Warmińsko-Mazurskim. Do 1999 r. miasto należało do województwa ciechanowskiego.

Mława położona jest w odległości około 120 km na północ od Warszawy. Miasto zajmuje powierzchnię 34,87 km². Położenie miasta wyznaczają współrzędne: 20°23' długości geograficznej wschodniej, 53°07' szerokości geograficznej północnej.

Miasto Mława graniczy z następującymi gminami: Iłowo-Osada, Lipowiec Kościelny, Szydłowo, Wieczfnia Kościelna i Wiśniewo.

W podziale fizyczno - geograficznym J. Kondrackiego (2002) Mława położona jest w Prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, Podprowincji Nizin Środkowopolskich, Makroregion Niziny Północnomazowieckiej, mezoregion Wzniesienia Mławskie (318.63).

Rysunek 1. Mława na mapie Polski (źródło: Urząd Miasta Mława)

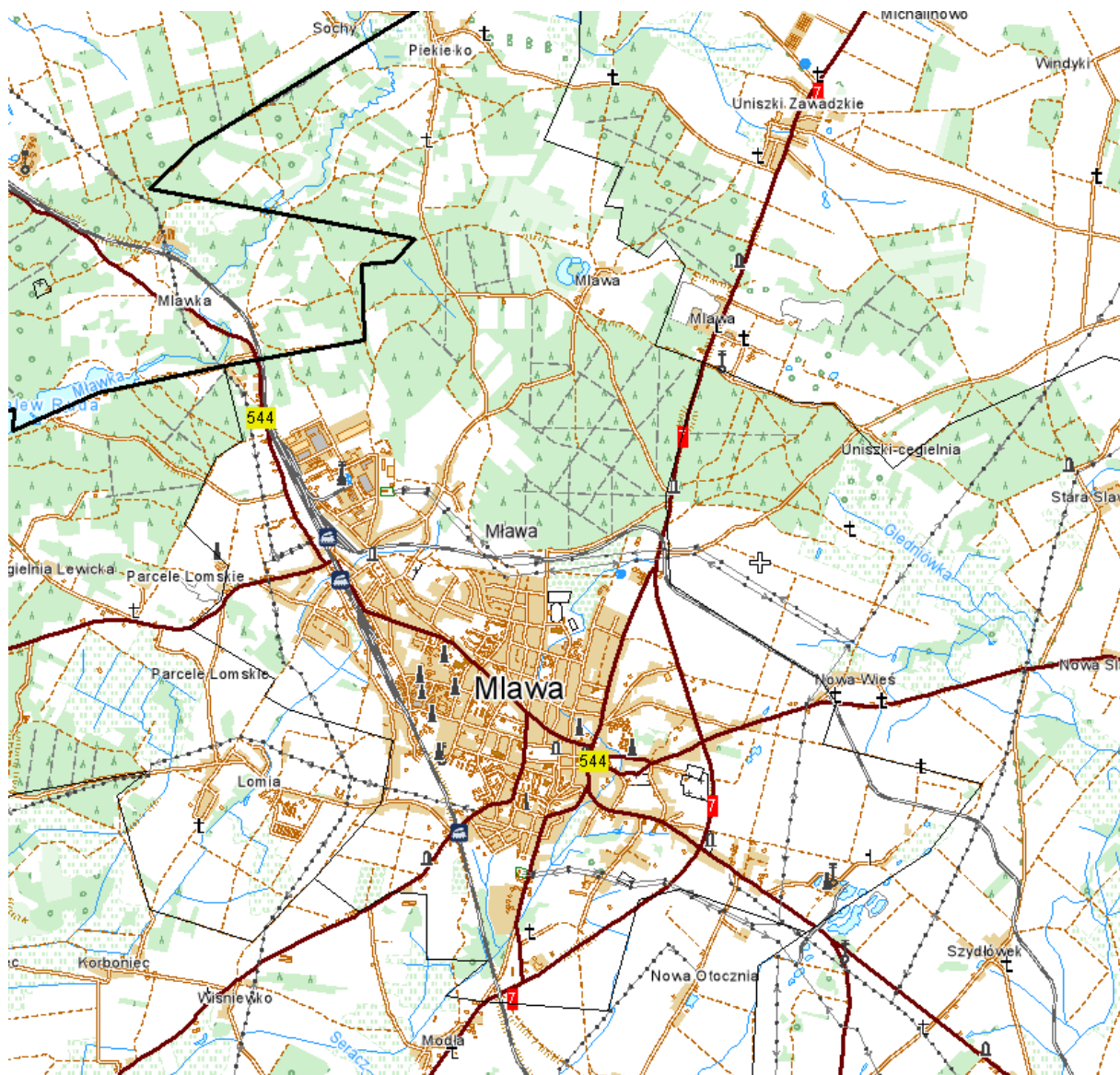

Rysunek 2. Położenie Miasta Mławy na tle powiatu mławskiego (źródło: www.gminy.pl)

4.2. Zagospodarowanie przestrzenne i struktura zabudowy

Powierzchnia miasta Mława wynosi 34,87 km² i stanowi 3% powierzchni powiatu mławskiego.

Rysunek 3. Plan Mławy (źródło: www.geoportal.gov.pl)

Na terenie miasta użytki rolne zajmują powierzchnię 1 575 ha, z czego: grunty orne 1 188 ha, sady 15 ha, łąki trwałe 181 ha, pastwiska trwałe 94 ha, grunty rolne zabudowane 91 ha. Nieużytki zajmują powierzchnię 29 ha. Tereny zurbanizowane zajmują łącznie powierzchnię 866 ha, w tym drogi 208 ha, a koleje 71 ha. Tereny mieszkaniowe zajmują powierzchnię 326 ha, a tereny przemysłowe 41 ha. Lasy zajmują powierzchnię 9355,9 ha. Użytkowanie gruntów w Mławie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Użytkowanie terenu na terenie Mławy (stan na dzień 31.12.2010 r.)

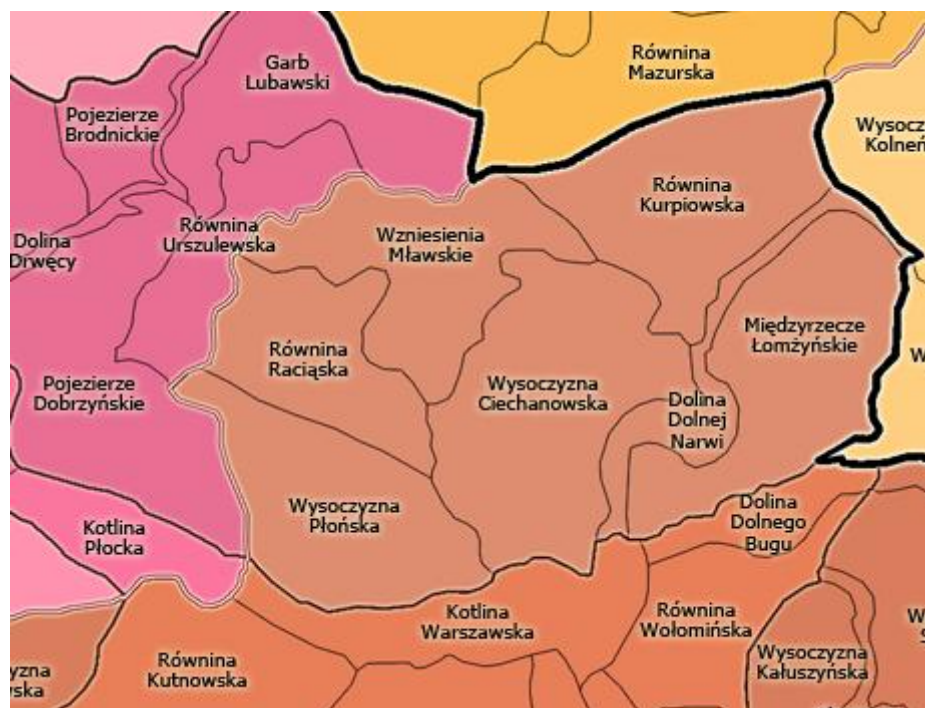
Wydzielenie	Powierzchnia w ha	% powierzchni całkowitej miasta
Powierzchnia całkowita	3 487	100
Użytki rolne, w tym:	1 575ha	45,2
grunty orne	1 188 ha	34,1
sady	15 ha	0,4

Wydzielenie	Powierzchnia w ha	% powierzchni całkowitej miasta
łąki trwałe	181 ha	5,2
pastwiska trwałe	94 ha	2,7
grunty rolne zabudowane	91 ha	2,6
grunty pod stawami	1 ha	0,03
rowy	5 ha	0,1
Lasy	935 ha	26,8
Grunty zadrzewione i zakrzewione	43 ha	1,2
Tereny zurbanizowane, w tym:	866 ha	24,8
tereny mieszkaniowe	326 ha	9,3
tereny przemysłowe	41 ha	1,2
inne tereny zabudowane	155 ha	4,4
zurbanizowane tereny niezabudowane	35 ha	1,0
tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	29 ha	0,8
drogi	208 ha	6,0
koleje	71 ha	2,0
inne	1 ha	0,03
Grunty pod wodami płynącymi	5 ha	0,1
Użytki ekologiczne	4,8 ha	0,1
Nieuzytki	29 ha	0,9
Tereny różne	34 ha	1,0

źródło: *Urząd Miasta Mława*

4.3. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia i budowa geologiczna

Mława położona jest na skraju mazoregionu Wzniesienia Mławskie, stanowiącego pod względem geograficznym odrębną całość. Obszar ten nazywany jest „suchym pojezierzem”.

Rysunek 4. Położenie Wzniesień Mławskich na tle regionu (źródło: wikipedia.pl)

Wzniesienia Mławskie to łagodnie pochylona w kierunku południowym wysoczyzna polodowcowa ukształtowana w wyniku procesów akumulacji glacialnej podczas zaniku lądolodu stadiafu

północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego (Warty). Deglacjacja lodolodu przebiegała tu przy utrudnionym odpływie wód roztopowych na południe, stąd materiał skalny zawarty w topniejącym lodowcu był akumulowany w większości na miejscu.

Rzeźba glacialna Wzniesień Mławskich odznacza się dość znacznym zróżnicowaniem geomorfologicznym i wysokościowym. Utworzyły się tutaj liczne, o zróżnicowanej wielkości (do 20 - 30 m) wypukłe formy, takie jak: moreny czołowe uformowane w równoleżnikowe ciągi oraz kemy i ozy. Pomiedzy nimi rozciągają się rozległe, płaskie, najczęściej podmokłe zagłębienia wytopiskowe.

Fragment Wzniesień Mławskich położony w granicach miasta dzieli się na dwie części. Południowa i centralna część Mławy leży na wysoczyźnie polodowcowej, gdzie koncentruje się praktycznie cała zabudowa miejska, zaś część północna w strefie czołowomorenowej. Lekko falista wysoczyzna polodowcowa odznacza się deniwelacjami - na terenach bezpośrednio sąsiadujących - dochodzącymi do 15 m, zaś spadki nie przekraczają 3 - 6°. Wyższe partie wysoczyzny to lekko wypukłe, kopulaste pagóry moreny dennej z pojedynczymi wzniesieniami małych kemów i form szczelinowych. Wznoszą się one na wysokość od poniżej 150 m n.p.m. na zachodzie do ponad 170 m n.p.m. na wschodzie. Między nimi występują nieckowate zagłębienia wytopiskowe, dna których znajdują się na wysokości ok. 160 m n.p.m. na wschodzie, 150 - 155 m n.p.m. na północy, 145 - 150 m n.p.m. w centrum i poniżej 140 m n.p.m. na południu i zachodzie.

Zdecydowana większość zagłębień wytopiskowych jest wciągnięta w odpływ i przekształcona w dolinki lokalnych cieków. W południowej części Mławy znajduje się najniższy punkt na terenie miasta - 133,4 m n.p.m. w dolinie Seracza. Północna część miasta wkracza na równoleżnikowy ciąg mławskich moren czołowych porozcinanych dolinami odpływu marginalnego. Wzniesienia morenowe o dość stromych i rozczłonkowanych zboczach osiągają wysokość względną ponad 20 m. Kulminacja 187,8 m n.p.m. to najwyższy punkt na terenie miasta. W większości zalesione wzniesienia morenowe na północy miasta pozostają praktycznie niezabudowane.

W budowie geologicznej rejonu Mławy dominują utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości, od ok. 60 - 80 m na północy miasta do ok. 200 m w rejonie na południowy-zachód od centrum. Podłoże czwartorzędu tworzą trzeciorzędowe iły pstry pliocenu, których strop znajduje się na wysokości od ok. 50 m p.p.m. w depresji na południowy-zachód od centrum do ok. 100 m n.p.m. w rejonie przy północnej granicy miasta. Głębiej (160 - 200 m) leżą lądowe, mioceńskie piaski i mułki z wkładkami węgla brunatnego miocenu, a te z kolei spoczywają na morskich piaskach i mułkach oligocenu. Strop oligocenu znajduje się na głębokości 280 - 320 m. Osady starszego czwartorzędu oraz górnego trzeciorzędu są sfałdowane glacitektonicznie oraz porozcinane przez erozję rzeczną (kopalne doliny) w okresach interglacialnych i interstadialnych.

Na piętro czwartorzędowe składają się osady co najmniej sześciu zlodowaceń reprezentowane przez siedem cykli glacialnych (młodsze zlodowacenie środkowopolskie - Warty - reprezentują dwie stadialne serie glacialne rozdzielone utworami interstadialnymi). Każdy cykl składa się z przeważnie nieciągłego poziomu glin zwałowych oraz warstw transgresywnych i recesyjnych serii osadów zastoiowych, wodnolodowcowych i niekiedy rzecznych o ograniczonym rozprzestrzenieniu i zmiennej miąższości. Utwory zlodowaceń najstarszych (Narwi i Nidy) występują wyłącznie w depresji podłoża podczwartorzędowego. Osady zlodowaceń Sanu, Wilgi, Odry i Warty mają większe rozprzestrzenienie. Powyższe osady pochodzenia glacialnego są rozcięte przez stosunkowo wąskie i głębokie kopalne doliny rzeczne dwóch interglacialów (kromerskiego i mazowieckiego). Są one wypełnione wodonośnymi osadami akumulacji rzecznej tworzącymi głębsze warstwy wodonośne czwartorzędu.

W strefie powierzchniowej na terenie Mławy występują utwory dwóch faz (ciechanowskiej i mławskiej) stadialu północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego (Warty) oraz utwory młodsze.

W centralnej, południowej i wschodniej części miasta na powierzchni wysoczyzny polodowcowej są to głównie utwory pochodzenia glacialnego: gliny morenowe, bezstrukturalne piaski lodowcowe oraz piaski kemów. Ta ciągła warstwa ma od kilkunastu do 30 metrów miąższości i jest podścielona serią interstadialnych piasków rzecznych i wodnolodowcowych (płytsza warstwa wodonośna czwartorzędu). Na zachodzie wymienione osady glacialne są na znacznym obszarze pokryte 3 - 8 metrową warstwą piasków wodnolodowcowych, zaś na północy i zachodzie przez piaski, żwiry i głązy moren czołowych osiagające do 20 m miąższości. Iły i mułki zastoiskowe zajmują niewielkie powierzchnie w obniżeniach w północnej i wschodniej części miasta, a także występują miejscami dość płytko pod piaskami wodnolodowcowymi i deluwialnymi.

Osady młodsze od zlodowacenia Warty występują głównie w różnego rodzaju obniżeniach. Są to peryglacialne (zlodowacenie Wisły) i holocenijskie piaski rzeczne i deluwialne wypełniające doliny, cienkie (0,5 - 1,5 m), peryglacialne eluvia piaszczyste występujące na osadach różnej genezy (nie zostały oznaczone na mapie) oraz holocenijskie utwory organiczne o miąższości nie przekraczającej 1,5 m. Ponadto w dnach i na zboczach obniżeń wysoczyzny leżą gliny deluwialne.

Wszystkie wymienione warstwy leżące w obniżeniach są nieciągłe - mają ograniczone rozprzestrzenienie i zmienną, przeważnie niewielką, miąższość. Istnieje możliwość, że w obniżeniach pod warstwą utworów rzecznych i deluwialnych, mogą występować kopalne osady organiczne i jeziorne reprezentujące interglacjał emski. Występowania takich osadów dotąd nie udokumentowano, ale analogie do podobnych obszarów wskazują na duże prawdopodobieństwo takiej sytuacji.

Oprócz wymienionych osadów (gruntów rodzimych) na terenie miasta występują miejscami grunty nasypowe o bardzo różnym składzie mechanicznym i miąższości dochodzącej do 3 m. Nasypy występują w centralnej części miasta a także na obrzeżach na terenach poeksploatacyjnych glin i pospółek. Rozpoznanie zasięgu i miąższości nasypów wymaga szczegółowego rozpoznania za pomocą wierceń.

W okolicach Mławy przebiega granica ostatniego zlodowacenia. Moreny mławskie stanowią dział wodny Wisły i Narwi.

4.4. Warunki klimatyczne

Klimat okolic Mławy odznacza się sporą różnorodnością i zmiennością stanów pogody, co jest związane z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza.

Średnia roczna temperatura wynosi około 7,0°C. Najzimniejszym miesiącem roku jest styczeń, którego średnia temperatura wynosi - 4,2 °C, a najcieplejszym – lipiec z temperaturą około 17,8 °C.

Mława leży w obszarze charakteryzującym się niskim średnim opadem rocznym. Średnia roczna suma opadów wynosi 530- 576 mm. Najniższy opad w ciągu roku notuje się zimą i na początku wiosny, natomiast najwyższy od maja do września z nasileniem w lipcu.

Średnie roczne zachmurzenie wynosi przeciętnie 6,6 – 6,8 w skali pokrycia nieba 0 –10.

Tabela 2. Wartości charakterystyczne średnich miesięcznych temperatur i opadów

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Temperatura (°C)	-4,3	-4,0	-0,1	6,7	12,2	16,9	17,7	16,7	12,6	7,8	2,7	-1,9
Opady (mm)	37	35	32	38	46	60	88	69	47	34	46	46

Rozkład kierunku wiatru w roku wiąże się z warunkami ogólnocyrkulacyjnymi i lokalnymi (głównie rzeźbą terenu). Nad środkową Polską, przeciętnie 65% czasu w roku, zalegają masy morskiego

powietrza polarnego. Świadczy to o zdecydowanej przewadze cyrkulacji z kierunków zachodnich. Dominującym kierunkiem wiatrów dla Mławy jest sektor zachodni (SWW, W, SSW), na który przypada ok. 32% ogólnej sumy. Stosunkowo duży udział mają też wiatry wschodnie (NEE, E, SEE) - 28%. Świadczy to o wpływach klimatu kontynentalnego. Średnia prędkość wiatru w skali roku, obliczona dla rejonu Mława waha się w zakresie 3,85-5,54 m/s.

Tabela 3. Częstotliwość (w %) wiatrów z różnych sektorów (róża wiatrów)

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	cisze
7,6	6,8	10,9	11,9	9,3	15,8	16,1	10,9	10,1

Tereny o zwartej zabudowie (takiej jak w centrum Mławy) odznaczają się nieco zmienionym układem termiczno-wilgotnościowym. Budynki i pokryta asfaltem powierzchnia mają znacznie większą pojemność cieplną niż powierzchnie pokryte roślinnością i dlatego akumulują, a następnie emitują większe ilości ciepła. Wychładzanie powierzchni zabudowanej przebiega wolniej niż oziębianie terenów niezabudowanych. Ponadto, w mieście istnieje wiele sztucznych źródeł ciepła. W efekcie w stosunku do terenów otwartych średnie temperatury dobowe są w mieście o $1 \div 2^{\circ}$ wyższe.

Także wilgotność powietrza w miastach jest inna niż w ich otoczeniu, ponieważ ewaporacja jest znacznie mniejsza niż na terenach pozamiejskich. Zachmurzenie jest większe z powodu obecności znacznej liczby jąder kondensacji, tworzonych przez zawieszone w powietrzu pyły.

Notowane są znaczne spadki prędkości na poszczególnych kierunkach. Zjawisko to powstaje w wyniku istnienia zwartej wysokiej zabudowy spełniającej w tym przypadku rolę „ekranu”. Różnice w prędkości wiatrów na terenach otwartych a zabudowanych, dochodzą do 2m/s. Należy jednak podkreślić, że w obrębie zurbanizowanym powstają „przeciągi”, czyli korytarze intensywniejszego napowietrzania oraz liczne „zawirowania strug powietrza”, a także „strefy ciszy”. Intensywność tego zjawiska uzależniona jest od kierunku prędkości wiatru a także układu urbanistycznego.

W wyniku działania wspomnianych czynników nad miastem tworzy się „wyspa ciepła”, która powoduje powstanie lokalnej cyrkulacji. W efekcie, do wnętrza miasta zasysane są chłodniejsze masy powietrza spoza miasta, łagodząc nieco efekt podgrzania powietrza.

Klimat obszarów dolinnych charakteryzują często występujące inwersje termiczne, co przyczynia się do stagnacji chłodnego powietrza, zwiększenia frekwencji mgieł i przymrozków przygruntowych, a także podwyższenia stopnia uwilgotnienia. Strefa ta, zwłaszcza terasa zalewowa i nadzalewowa położone są w zasięgu inwersji termicznej. Kumulują się tu masy chłodnego i wilgotnego powietrza, które z powodu istnienia licznych barier terenowych, głównie sztucznych (mosty) zalegają, tworząc tak zwane mrozowiska. Jest to obszar o zwiększonej częstotliwości tworzenia się mgieł przygruntowych. Warunki klimatyczne są tu zdecydowanie niekorzystne dla stałego pobytu człowieka.

Obecność dużego kompleksu leśnego położonego na wzgórzach morenowych w północnej części miasta jest bardzo istotna. Różnica temperatur powietrza między lasem a miastem oraz uwarunkowania hipsometryczne (grawitacyjny spływ chłodniejszego i czystego powietrza ze wzgórz morenowych) sprawiają, że efektywność wymiany jest tu wysoka. Bryzowy system wymiany powietrza funkcjonuje głównie przy słabych wiatrach i w nocy.

Ponadto wymiana powietrza w mieście następuje w wyniku nawietrzania. Z uwagi na przewagę i siłę wiatrów z sektora zachodniego oraz ukształtowanie powierzchni terenu ten kierunek nawietrzania jest najbardziej efektywny. Na zachód od miasta, gdzie rozciągają się wielkopowierzchniowe łąki północnej części Równiny Raciążskiej nie ma istotnych źródeł zanieczyszczających powietrze.

4.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Miasto Mława praktycznie w całości jest odwadniane przez dwa niewielkie cieki płynące z północy na południe przez większą część miasta: Seracz i Stary Rów (będące dopływami rzeki Mławka) oraz kilka rowów melioracyjnych o drugorzędym znaczeniu. Oba cieki łączą się w rejonie na południowy-zachód od Mławy. Koryta tych cieków zostały sztucznie ukształtowane i pogłębione. Niewielki, północno-zachodni fragment powierzchni miasta znajduje się w bezpośredniej zlewni rzeki Mławka.

Rysunek 5. Rzeka Mławka w okolicy Turzy Wielkiej (autor: stanc, www.nocowanie.pl)

Rysunek 6. Rzeka Seracz (autor: Iwona Łazowa, Rafał Wasilewski, www.kuriermlawski.pl)

Wododział cieków: Seracza i Starego Rowu przebiega przez teren miasta z północnego-wschodu na południowy- zachód.

Źródła rzeki Seracz znajdują się w północno-wschodniej części miasta Mława. Płyynie ona w dość słabo wykształconej dolinie powstałej poprzez przekształcenie polodowcowych zagłębień wytopiskowych. W górnym odcinku rzeki koryto jest dość uporządkowane. Szerokość dna na tym odcinku wynosi 0,6 - 0,8 m, nachylenie skarp - 1:1,5. Głębokość jest zmienna i waha się od 1,0 do 2,5 m. W południowej części miasta szerokość koryta wzrasta do 1,0 m. Ogólna długość koryta w granicach miasta wynosi około 6 km. Całkowita powierzchnia zlewni Seracza, do połączenia ze Starym Rowem, wynosi 30,5 km². Rzeka przepływa przez centralną część miasta, okrążając od wschodu śródmieście. W związku z tym na jej trasie znajduje się szereg przepustów pod ulicami:

- przepust ramowy 2,0 x 4,0 m w ulicy bez nazwy na północ od ul. Padlewskiego (dobry stan techniczny),
- przepust ramowy 2,0 x 2,0 m w ulicy Padlewskiego (dobry stan techniczny),
- przepust rurowy 2 x Ø 1,0 m. w ul. Narutowicza,
- kamienne przepusty łukowe o wymiarach 1,5 x 2,5 m. w ul. Nowowiejskiej i Warszawskiej - oba w nie zadawalającym stanie technicznym,
- dwa przepusty; rurowy 2 x Ø 1,5 m. i ramowy 2,0 x 4,0 m. pod ul. Płocką.

Do Seracza, w granicach miasta, uchodzą cztery rowy melioracyjne. Rów - dopływ prawostronny - uchodzącym w rejonie torów PKP został przystosowany na odbiornik wód z kanalizacji deszczowej. Ma on głębokość ok. 1,5 m., szerokość w dnie - 1,0 m. dno i skarpy są ubezpieczone płytami betonowymi.

Źródłowy odcinek ciek Stary Rów znajduje się w rejonie Studzieńca. Wymiary koryta są następujące: szerokość dna - 0,5 m., głębokość - 1,0 m., nachylenie skarp - 1 : 1. Przez tory kolejowe rów przechodzi rurociągiem Ø 1,0 m. poniżej torów aż do wlotu rowu R-1 wymiary koryta nie ulegają zmianie, zwiększa się jedynie jego głębokość do 1,2 - 2,5 m. Po połączeniu z rowem Ro szerokość dna rowu zwiększa się do 1,0 m. Długość Starego Rowu w granicach miasta wynosi 3 km, a powierzchnia zlewni - 12,5 km².

Oba ciek drenują przypowierzchniowy poziom wód gruntowych. Ponadto, do obu cieków zrzucane są ścieki deszczowe z miasta. Do Seracza zrzucane są także wody z oczyszczalni ścieków sanitarnych w Mławie, która znajduje się w południowej części miasta.

Przepływy w Seraczu i Starym Rowie są bardzo nierównomierne. Obliczone przy pomocy wzorów empirycznych Iszkowskiego i Loewego naturalne przepływy charakterystyczne obu cieków w m³/sek. przedstawiają się następująco:

Tabela 4. Naturalne przepływy cieków Seracz i Stary Rów

Lokalizacja przekroju	Q _s	Q ₁	Q ₂	Q _{3L}	Q ₄
Stary Rów	0,050	0,016	0,028	0,899	2,49
Seracz w przekroju torów PKP	0,076	0,023	0,040	1,208	3,47

Q_s - średnia roczna woda;

Q₁ - średnia niska woda;

Q₂ - średnia normalna woda;

Q_{3L} - wielka woda letnia;

Q₄ - wielka woda katastrofalna.

Powyższe przepływy nie uwzględniają spływów z kanalizacji sanitarnej i deszczowej z terenu miasta. Spływy te pogłębiają nierównomierność przepływów.

W okresach suchych woda praktycznie stagnuje, a miejscami zanika. Przyczyną jest widoczne zdrenowanie przypowierzchniowego poziomu wód gruntowych. Zjawisko obniżenia się zwierciadła wód gruntowych poziomu przypowierzchniowego, związane głównie z budową kanalizacji, przejawia się między innymi zanikiem w zurbanizowanej części miasta licznych sztucznych i naturalnych niewielkich oczek wodnych, które widoczne są na mapach miasta z 1968 r.

Po intensywnych deszczach oba cieką, a szczególnie Seracz, gwałtownie przybierają. Jest to, na terenie o urozmaiconej rzeźbie (dość wysoki wskaźnik spływu powierzchniowego) i dominujących w podłożu gruntach o niskiej wodochłonności (niski wskaźnik infiltracji opadów), zjawiskiem naturalnym. Jednak z chwilą budowy kanalizacji deszczowej, znacznie przyspieszającej odpływ powierzchniowy, przybór wody w ciekach, a szczególnie w Seraczu, stał się znacznie gwałtowniejszy. Po długotrwałych i intensywnych opadach prowadzi to do lokalnych podtopień - nadmiar wód nie mieści się w sztucznie ukształtowanym korycie, a małe spadki nie pozwalają na szybszy przepływ. Z czasem w miarę rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej zjawisko to będzie narastać. Istniejące koryto Seracza nie będzie w stanie przyjąć zwiększonej ilości wód opadowych.

Obok opisanych wód płynących we wschodniej części miasta znajdują się zbiorniki wodne wypełniające wyrobiska po eksploatacji glin - glinianki. Ponadto bardzo nieliczne i małe sztucznie wykopane stawy znajdują się w dolinie Seracza.

Na rzece Mławce został wybudowany w roku 1976 roku Zalew Ruda o pojemności użytkowej 529 tys. m³. Zalew znajduje się w odległości około 7 km od Mławy i przeznaczony jest do nawadniania użytków rolnych w dolinie rzeki, jak również do celów rekreacyjnych. Powierzchnia zalewu wynosi 38 ha przy maksymalnym piętrzeniu wody i 24,3 ha przy piętrzeniu minimalnym. Spiętrzanie wody wynosi maksymalnie 5,1 m, a średnia głębokość 2 m. Długość w osi wynosi 2,2 km, a szerokość ok. 200 m.

Na terenie Mławy nie prowadzony był monitoring wód powierzchniowych. W 2009 r. badania wód płynących przez miasto wykonywane były przez WIOŚ, jednak punkty pomiarowo-kontrolne znajdowały się:

- dla rzeki Mławka w ppk: Turza Mała,
- dla rzeki Seracz w ppk: Głużek.

Według WIOŚ, wody rzeki Mławka miały w 2009 r. II klasę elementów biologicznych. Decydującym elementem były makrofity (makrofitowy indeks rzeczny MIR) - II klasa. Wody rzeki Seracz miały III klasę elementów biologicznych, a decydującymi parametrami były: fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO) oraz makrofity (makrofitowy indeks rzeczny MIR) - oba zaliczone do III klasy.

Wody obu rzek Mławka i Seracz otrzymały klasę elementów fizykochemicznych: stan poniżej dobrego.

Z badań prowadzonych przez WIOŚ wynika, że wody rzek Mławka i Seracz charakteryzują się umiarkowanym stanem/potencjałem ekologicznym. Wody Starego Rowu są zanieczyszczone ściekami i prawdopodobnie są złej jakości.

Głównymi źródłami zanieczyszczającymi wody są:

- gospodarstwa rolne stosujące nawozy sztuczne, wytwarzające gnojowicę, kiszonki i związane z nią odcieki,
- nielegalne wysypiska odpadów,
- gospodarstwa domowe produkujące ścieki, odpady bytowe, stosujące nieszczelne szamba,
- obiekty przemysłowe,
- zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnych.

Wody podziemne

W utworach czwartorzędowych na terenie Mławy wyróżniono cztery poziomy wodonośne. Ponadto wody podziemne występują w osadach miocenu i oligocenu, ale nie są one wykorzystywane na terenie miasta.

Najpłytszy czwartorzędowy poziom wodonośny (wody gruntowe) występuje wśród gruntów powierzchniowych i nie ma wartości użytkowej, ale rzutuje na warunki geotechniczne terenu. Woda gruntowa praktycznie w całości pochodzi z infiltracji opadów atmosferycznych.

Trzy pozostałe poziomy wodonośne czwartorzędu mają zwierciadło naporowe i tworzą wspólną czwartorzędową warstwę wodonośną stanowiącą praktycznie jedyne źródło wody na terenie miasta. Ciśnienie piezometryczne wszystkich trzech poziomów wodonośnych czwartorzędu jest bardzo podobne, co świadczy, że są one w różnym stopniu powiązane hydraulicznie.

II poziom wód podziemnych występuje wśród interstadialnych piasków i żwirów wodnolodowcowych i rzecznych zlodowacenia Warty. Strop utworów wodonośnych znajduje się na głębokości 20 - 30 m. Występuje on w większej części miasta - z wyłączeniem terenów położonych na zachodzie.

III poziom wodonośny czwartorzędu związany jest z piaszczystymi osadami rzeczными interglacjałów mazowieckiego i kromerskiego i towarzyszących im serii wodnolodowcowych. Warstwa ma miąższość do 40 m i występuje na głębokości 60 - 110 m. Jest to poziom najbardziej zasobny. Występuje on praktycznie na całej powierzchni miasta.

IV poziom wodonośny ma rozprzestrzenienie ograniczone do depresji podłoża podczwartorzędowego, która znajduje się w rejonie na południowy zachód od centrum Mławy. Utwory wodonośne występują na głębokości ponad 120 m.

Wszystkie poziomy wodonośne czwartorzędu zasilane są przez infiltrację opadów atmosferycznych i powolne przesączanie się przez warstwy izolujących glin. Izolacja ta na terenie miasta jest praktycznie ciągła, ale w rejonie na północ od Mławy istnieje bezpośrednia łączność między poziomem powierzchniowym a wodami wgłębnyymi. Tam też znajduje się główny obszar alimentacji wód podziemnych.

Podziemny napływ wód do miasta następuje z północnego-wschodu. W rejonie północnej granicy miasta zwierciadło wody podziemnej stabilizuje się na rzędnej 138 - 140 m n.p.m., a na południowym-zachodzie na rzędnej 132 - 134 m n.p.m. W rejonie największego ujęcia wód podziemnych na terenie Mławy („Padlewskiego”) rysuje się wyraźny lej depresyjny o głębokości do 8 m i powierzchni ponad 6 km².

Obszar miasta Mława położony jest w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP Nr 214 "Zbiornik Działdowo",
- GZWP Nr 215 "Subniecka warszawska".

Wody poziomu przypowierzchniowego na obszarze miasta są przeważnie silnie zanieczyszczone. Mineralizacja ogólna dochodzi do 800 g/dm³. Miejscami woda jest skażona bakteriologicznie. Źródłem zanieczyszczeń są: użytkowane bądź nieużytkowane szamba (na obszarach poza zasięgiem kanalizacji sanitarnej pozostaje ok. 13 tys. mieszkańców Mławy), zanieczyszczenia powierzchniowe, a także rolnictwo. Zanieczyszczone wody gruntowe są drenowane przez ciekі powierzchniowe - Seracz i Stary Rów.

Rozkład zanieczyszczeń wód gruntowych na terenie miasta nie jest znany. Można przypuszczać, że bardziej zanieczyszczone wody poziomu przypowierzchniowego występują w różnego rodzaju obniżeniach, dokąd bardzo powoli przemieszczają się z terenów wyżej położonych.

Na terenie miasta Mława nie ma punktów badawczych wód podziemnych sieci krajowej, a w latach 2009-2010 nie prowadzono badań monitoringowych jakości wód podziemnych, z wyjątkiem badań w ujęciach wody pitnej.

W badanych próbkach wody pitnej nie stwierdzono obecności organizmów chorobotwórczych. Wody te pod względem parametrów fizyko-chemicznych spełniają warunki wód do spożycia.

4.6. Obszary przyrodniczo cenne i chronione

Zgodnie z podziałem geobotanicznym W. Szafera (1972) teren miasta położony jest w północnej części Okręgu Północnomazowieckiego Krainy Mazowieckiej.

Obszary prawnie chronione zajmują powierzchnię 291,7 ha, w tym obszar chronionego krajobrazu - 286,9 ha i użytek ekologiczny - 4,8 ha.

Współczesna szata roślinna Mławy (tzw. roślinność rzeczywista) ukształtowała się pod bezpośrednim lub pośrednim wpływem działalności człowieka, a w szczególności takich jej form jak: osadnictwo, rolnictwo i gospodarka leśna. Obecny charakter krajobrazu roślinnego Mławy jest typowy dla tej wielkości miasta, które w wyniku rozwoju terytorialnego wchłaniało stopniowo okoliczne osady, tereny rolnicze oraz obszary leśne.

Na obszarze miasta Mławy wyróżniono następujące grupy roślinności. Są to:

- roślinność półnaturalna - lasy i zarośla,
- spontaniczna roślinność ruderalna - zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i śródłukowe,
- roślinność ruderalna w kompleksie z roślinnością kultywowaną - ogrody działkowe, roślinność towarzysząca zabudowie typu zagrodowego,
- roślinność kultywowana (zieleń urządzona) - kompozycje drzew ozdobnych, lokalnie krzewów ozdobnych, przeważnie na trawnikach.

Najcenniejszym elementem zieleni urządzonej na terenie Mławy jest Park Miejski. Jest on położony w samym centrum miasta między ul. H. Sienkiewicza, ul. St. Żeromskiego, ul. St. Wyspiańskiego i ul. Wł. Reymonta. Powierzchnia parku wynosi 3,6 ha. Na terenie parku znajduje się wartościowy drzewostan, który tworzy blisko 470 drzew i krzewów ozdobnych w blisko 120 gatunkach.

Na terenie Mławy znajdują się dwa pomniki przyrody.

- 1). Lipa drobnolistna o obw. pnia (na wysokości 130 cm) 394 cm, rosnąca przy ul. Studzieniec 114
- 2). Trzy lipy drobnolistne o obwodach pni (na wysokości 130 cm): 318 cm, 252 cm i 318 cm, rosnące wokół figurki znajdującej się przy skrzyżowaniu ul. Brzozowej i ul. Podbornej.

Tabela 5. Pomniki przyrody w Mławie

Nazwa pomnika	Lokalizacja	Obwód pnia mierzony na wys. 130 cm
Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Mill.	ul. Studzieniec 114, teren nieruchomości A.Z. Wichłacz	394 cm
Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Mill. 3 lipy	przy skrzyżowaniu ul. Brzozowej i ul. Podbornej	318 cm 252 cm 318 cm

Fauna miasta jest typowa dla środkowej Polski. Z dużych zwierząt w okolicach Mławy można spotkać sarnę, rzadziej jelenia. Ponadto w rejonie Mławy spotyka się wędrujące łosie. Poza tym w lasach wokół Mławy występuje większość gatunków zwierząt i ptaków typowych dla ekosystemów leśnych i leśno-polnych.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Mławy jest stosunkowo duża – wynosi 945 ha. Wskaźnik lesistości wynosi 26,1%. Większa część kompleksu leśnego porastającego pas moren mławskich zlokalizowanego na terenie miasta Mławy znajduje się w Zieluńsko-Rzęgnowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Lasy Mławy położone są w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej w Dzielnicy I – Niziny Północno-Mazowieckiej (mezoregion Wysoczyzny Ciechanowsko-Płońskiej). Lasy są położone w północnej i północno-wschodniej części miasta. Stanowią one fragment dużego kompleksu leśnego tzw. Lasu Mławskiego, położonego na północ, północny wschód i północny zachód od Mławy należącego do Nadleśnictwa Dwukoły - Lasów Państwowych. Lasy te zajmują siedliska świeże oraz umiarkowanie suche. Na ich terenie dominują powierzchniowo starsze (w wieku od ok. 30 do ok. 90 lat), przeważnie zwarte drzewostany sosnowe lokalnie z domieszką brzozy, dębu szypułkowego oraz robinią akacjową i klonem jesionolistnym w strefie brzegowej. Występują również drzewostany sosnowo-brzozowe i brzozowo-sosnowe ze znaczną domieszką dębu szypułkowego robinią akacjową i klonem jesionolistnym w strefie brzegowej. Lokalnie drzewostan leśny tworzą starsze monokultury sosnowe oraz luźne (widne), przeważnie młode (w wieku do ok. 30 lat) drzewostany brzozowe z domieszką sosny i dębu szypułkowego, drzewostany brzozowo-sosnowe oraz sosnowo-brzozowe z domieszką dębu szypułkowego czasem dodatkowo z robinią akacjową i klonem jesionolistnym w strefie brzegowej. Na skraju lasów lub w ich sąsiedztwie występują liczne młodniki (młode plantacje) sosnowe, świerkowe i modrzewiowe. Większość z istniejących na północy i północnym-wschodzie Mławy lasów objętych jest ochroną w ramach Zieluńsko-Rzęgnowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na południu miasta występują drobnopowierzchniowe lasy. Zajmują one siedliska umiarkowanie wilgotne. Tworzą je drzewostany o różnym stopniu zwarcia, przeważnie w wieku 30 - 50 lat, budowane przez olchę czarną, topolę, wierzbę, kruszynę oraz lokalnie brzozę. Towarzyszą im lokalnie zarośla tworzone przez kępiaste wierzby tzw. łoży.

W 2009 r. został powołany użytek ekologiczny o nazwie „Ostoja rzeki Seracz”. Uchwała została podjęta 3.12.2009 r. i zaczęła obowiązywać po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego (Dz. U. Nr 210, poz. 6648 z 17.12 2009 r.) tj. od 1 stycznia 2010 r.

4.7. Gleby

Gleby miasta Mława są glebami zmienionymi antropogenicznie, poprzez zabudowę zwartą i układ komunikacyjny oraz rolnictwo. Gleby pozostające w użytkowaniu rolniczym (grunty orne, łąki, pastwiska) to 48% ogólnej powierzchni Mławy.

Typy gleb i ich wartość użytkowa są bardzo ściśle związane z rodzajem podłoża na którym zostały wykształcone oraz warunkami wodnymi strefy powierzchniowej. Na terenie wysoczyzny polodowcowej zdecydowanie dominują gleby brunatne wyługowane i kwaśne, podrzędnie zaś występują gleby brunatne właściwe i czarne ziemie. Stosunkowo najlepsze gleby na terenie miasta wykształciły się na podłożu ze spoistych glin morenowych i zastoiskowych. Są to najczęściej gleby brunatne wyługowane i kwaśne zaliczone głównie do kompleksów żytnich: dobrego (5) i słabego (6). Gleby te zaklasyfikowano przeważnie do IVb i V klasy bonitacyjnej.

Bardziej urodzajne gleby - zaliczone do klasy IVa i III - występują na bardzo niewielkich powierzchniach we wschodniej części miasta, gdzie w podłożu znajdują się gliny morenowe i zastoiskowe. Na wysoczyźnie polodowcowej są to gleby brunatne właściwe oraz wyługowane kompleksów żytniego bardzo dobrego (4), zaś w obrębie wilgotnych obniżeń - czarne ziemie właściwe zaliczone do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego (8).

Na powierzchniach zbudowanych ze słabogliniastych piasków lodowcowych i kemowych występują przeważnie gleby brunatne wyługowane i kwaśne klasy V (kompleks żytni słaby - 6), zaś na terenach

występowania piasków wodnolodowcowych i czołowomorenowych - klasy VI (kompleks żytńi najslabszy - 7).

Na terenach wilgotnych lub podmokłych obniżen dolinnych i wytopiskowych występują gleby typu: czarne ziemie właściwe i czarne ziemie zdegradowane, murszowo-mineralne i murszowate oraz torfowe i murszowo-torfowe. W zależności od lokalnych warunków wodnych są to użytki zielone lub grunty orne. Gleby torfowe i murszowo-torfowe zachowały się w nielicznych trwale podmokłych obniżeniach z gruntami organicznymi w podłożu. Łąki na nich występujące zaliczone zostały przeważnie do słabych użytków zielonych. Użytki zielone na glebach murszowo-mineralnych lub zdegradowanych czarnych ziemiach - zaliczone do średnich - zajmują nieco wyżej położone miejsca w obniżeniach. W podłożu z reguły występują gliny lub piaski rzeczne i deluwialne podścielone gliną. Wyższe partie w obrębie obniżen zajmują grunty orne. Na terenach o przekształconych warunkach wodnych są to głównie czarne ziemie zdegradowane zaliczone głównie do klasy IVb (kompleks żytńi dobry - 5).

Tabela 6. Udział gleb wg ich przydatności rolniczej

Typ wskaźnika	Gleby gruntów ornych i sadów								Grunty łąk i pastwisk					
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
Powierzchnia (ha)	0	0	0	82	272	468	622	107	0	0	0	145	118	10
Udział w pow. gminy (%)	0,0	0,0	0,0	3,4	11,2	19,2	25,5	4,4	0,0	0,0	0,0	5,9	4,8	0,4
Udział w pow. gr. rolnych (%)	0,0	0,0	0,0	5,3	17,5	30,2	40,1	6,9	0,0	0,0	0,0	53,1	43,2	3,7

Tabela 7. Kompleksy przydatności rolniczej gleb

Typ wskaźnika	Grunty orne i sady												Użytki zielone		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	RN	N	1z	2z	3z
Powierzchnia (ha)	0	0	0	394	467	422	299	0	0	0	9	32	0	145	128
Udział w pow. gminy (%)	0,0	0,0	0,0	16,2	19,2	17,3	12,3	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3	0,0	5,9	5,3
Udział w pow. gr. rolnych (%)	0,0	0,0	0,0	23,0	30,2	27,4	19,4	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3	0,0	53,1	46,9

4.8. Surowce mineralne

Na terenie gminy Mława nie występują udokumentowane i zarejestrowane złoża surowców mineralnych. Znajdują się tam tylko 4 punkty eksploatacji odsłoneń kopalini. Są to czwartorzędowe plejstocenijskie piaski ze żwirem przeznaczone do budownictwa indywidualnego oraz iły warwowe do produkowania cegły.

W granicach miasta Mława wytypowano dwa obszary prognostyczne dla eksploatacji ilów i mułków oraz piasków i żwirów. Obszar pierwszy położony jest na czwartorzędowych plejstocenijskich glinach zwałowych. Drugi rejon wyznaczono w oparciu o Mapę Geologiczną Polski, są to obszary plejstocenijskich piasków i żwirów. Wytypowano także jeden rejon prognostyczny dla torfów w pld.-zach. części Mławy.

Tabela 8. Kopaliny rozpoznane na terenie miasta Mława

Miejscowość	Rodzaj i wiek kopaliny	Wytypowano na podstawie	Rodzaj opracowania geologicznego	Przypuszczalne zasoby tys. m ³	Forma występowania
			Sprawozdanie z badań	Pole N – na pow.	warstwy ilów i

Mława – Cegielnia	iły i mułki czwartorzęd (plejstocen)	sondy	geologiczno-zwiadowczych przeprowadzonych w rej. Mławy w celu rozszerzenia bazy surowcowej dla ceg. Mława T. Hass 1975 „Cergeo” W-wa nr S/313	ok. 2 ha występują ility i mułki o zasobach szacunkowych 49,5 tys. m ³ Pole E – na pow. ok. 0,7 ha występują ility i mułki o zasobach szacunkowych 23,8 tys. m ³	mułków o miąższości 1,0 – 5,0 m
Mława część pld.-wsch.	kruszywo naturalne czwartorzęd (plejstocen)	Mapa Geol.Polski	Mapa Geol. Polski A. Bałuk, arkusze Mława Wyd. Geol. 1978 r. W-wa skala 1: 200 000	–	płat
Mława część pld.-zach.	torfy czwartorzęd (holocen)		Krajewski T., 1963 r. Dokumentacja geol. torfowiska „Mława – Głuźek” Centralne Biuro Studiów i Projektów Wodno-Melioracyjnych W-wa	–	płat

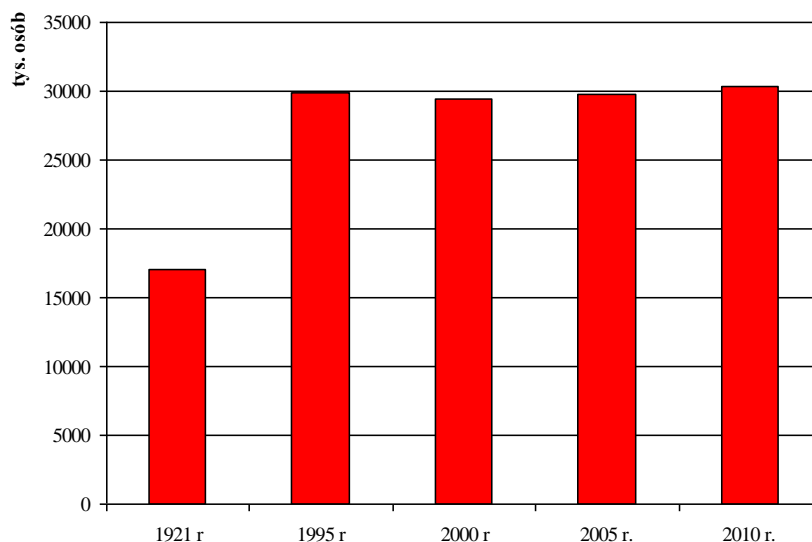
Przedmiotem eksploatacji były piaski wodnolodowcowe, pospółki moren czołowych oraz ility i mułki zastoiszkowe. Zorganizowaną eksploatację surowca ceramicznego prowadzono przy nieczynnej obecnie cegielni we wschodniej części miasta. Zasoby surowca ceramicznego zostały wyczerpane, a złożo skreślono z rejestru.

4.9. Sytuacja demograficzna

Liczba ludności gminy Mława wynosi 30 359 mieszkańców (dane z 31 grudnia 2010). Liczba ludności Mławy wykazuje nieznaczne wahania, z niewielką tendencją spadkową. Liczba mieszkańców w 2000 r. wynosiła 29 389 osób. Większość mieszkańców Mławy - 52,4% - to kobiety. Mężczyźni stanowią 47,6% populacji miasta.

Prognozuje się, że w perspektywie roku 2020 liczba ludności nieznacznie się zwiększy i powinna osiągnąć wartość 32 000 osób. Ludność Mławy stanowi 40,5% ludności powiatu mławskiego.

Gęstość zaludnienia wynosi 871 os/ km². Społeczeństwo Mławy jest dość młode - 20,2% mieszkańców to ludzie w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat), 65,4% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (19-65 lat) oraz 14,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat dla mężczyzn i powyżej 60 lat dla kobiet).

Rysunek 7. Ludność Mławy na przestrzeni lat 1921 - 2010

W 2010 odnotowano dodatni przyrost naturalny - wyniósł on +74 osoby. Ujemne było natomiast saldo migracji.

4.10. Sytuacja gospodarcza

Mława jest znaczącym ośrodkiem przemysłowym północnej części Mazowsza. Miasto posiada silne tradycje rzemieślnicze, którego największy rozkwit przypadł na koniec ubiegłego stulecia.

W 2010 roku funkcjonowały tu 3 053 podmioty gospodarcze, przy czym zdecydowana większość (2 951 podmiotów) należało do sektora prywatnego. Najsilniejszą gałęzią gospodarki miasta jest przemysł elektroniczny, a także obuwniczy, budowlany oraz przetwórstwo spożywcze (szczególnie mięsne).

Największymi zakładami pracy w Mławie są (w porządku alfabetycznym):

- DONG-YANG Sp. z o.o.
- FINE ALTECH Sp.z o.o.
- LG Electronics w Mławie Sp. z o. o.
- Lotos Mazowsze Sp. z o.o., Mława ul. Napoleńska 100
- Poczta Polska S.A. w Mławie
- Powiatowa Komenda Policji w Mławie
- Produkcja Obuwia Eksbut w Mławie
- Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Mławie
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowo Inżynieryjnych w Mławie
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mławie
- Spółdzielnia mieszkaniowa Lokatorsko - Własnościowa „Zawkrze” w Mławie
- Ssang Geum Sp. z o.o. w Mławie
- XL Energy Marketing Sp. z o.o. w Mławie
- Wipasz w Mławie
- Zakład Opakowań i Produkcji Mechanicznej w Mławie
- Zakład Usług Komunalnych „USKOM” Sp. z o. o. w Mławie
- Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie

W Mławie funkcjonują następujące spółki komunalne:

- Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Oczyszczalnia Ścieków WOD - KAN,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej,
- Towarzystwo Budownictwa Społecznego.

Na rynku lokalnym przeważają firmy małe i średnie, zatrudniające od kilku do kilkunastu osób. Z analizy danych statystycznych wynika, że ubywa podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w zakresie: handel detaliczny, gastronomicznych (bary), transportu oraz edukacji. Na przestrzeni ostatnich lat zwiększyła się ilość przedsiębiorstw działających w branżach pośrednictwo finansowe i obsługa nieruchomości.

Rolnictwo nie odgrywa dużej roli w tworzeniu gospodarki Mławy.

4.11. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie Mławy w wodę odbywa się za pomocą miejskiego wodociągu centralnego, zasilanego przez wody podziemne, oraz z indywidualnych studni wierconych, będących w posiadaniu indywidualnych użytkowników. Na terenie Mławy jest czynnych 11 miejskich ujęć wody. Dziewięć ujęć dostarcza wodę do Stacji Uzdatniania Wody, znajdującej się przy ul. Padlewskiego, o wydajności 350 m³/godz, a dwa ujęcia dostarczają wodę do Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Instalatorów, wydajności 120 m³/godz.

Obie Stacje Uzdatniania Wody w Mławie zostały w roku 2008 całkowicie zmodernizowane przy współfinansowaniu ze środków UE. Zainstalowano nowoczesne urządzenia, które pozwalają osiągnąć znakomite wyniki w zakresie parametrów przydatności wody do picia. Obie stacje są w pełni zautomatyzowane i wyposażone w systemy zdalnego monitorowania parametrów pracy.

Ponadto, ul. Piekiełko jest zaopatrywana w wodę kupowaną hurtowo od sąsiedniej gminy – Iłowo, w ilości około 20 m³/dobę.

Zasoby wód podziemnych pochodzą z formacji trzecio- i czwartorzędowych i są wystarczające do pokrycia bieżących potrzeb odbiorców wody w Mławie.

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Mławy wynosiła w 2010 r. 103,2 km. Funkcjonowały 4 424 połączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Czynne były 3 źródła uliczne. Szacuje się, że 99,9% mieszkańców Mławy korzysta z wody wodociągowej.

Gospodarstwom domowym w 2010 roku dostarczono 1 256,1 dam³ wody. Zużycie wody na jednego mieszkańca na rok wynosiło 41,9 m³ (dla porównania, w 2000 roku zużycie na jednego mieszkańca wynosiło 38,4 m³). Pobrano 180,3 dam³ wody do celów przemysłowych.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie miasta istnieje system kanalizacji rozdzielczej oraz sieci ogólnospławnej. Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje całe budownictwo wielorodzinne i budynki jednorodzinne w centralnej części miasta.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Mławy wynosiła w 2010 r. 56,2 km. Funkcjonowały 3 196 połączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Ludność korzystającą z sieci kanalizacyjnej szacuje się na 21 328 osób (72,2% mieszkańców). Siecią kanalizacyjną odprowadzono w 2010 r. 1 586,3 dam³ ścieków.

Wody deszczowe na terenie miasta odprowadzane są głównie do rzeki Seracz i rowów melioracyjnych, a częściowo do sieci ogólnospławnej (około 9% powierzchni miasta) i dalej kierowane do miejskiej oczyszczalni ścieków.

Na terenie Mławy funkcjonuje komunalna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości hydraulicznej 8 000 m³/dobę, a jej zdolność oczyszczania jest zależna od dopływającego ładunku w ściekach surowych. Do oczyszczalni dopływają również ścieki przemysłowe w ilości około 17% całości odprowadzanych ścieków do oczyszczalni. Z uwagi na rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz rozbudowę sanitarnej sieci kanalizacji w dzielnicach, w których obecnie nie ma kolektorów sanitarnych, przewiduje się, że w przyszłości zwiększy się dopływ ścieków do oczyszczalni. Oczyszczone ścieki z miejskiej oczyszczalni w Mławie odprowadzane są do rzeki Wkry przez jej dopływ Mławka. W 2010 r. zakończono zadanie - projekt techniczny: Modernizacja i rozbudowa Oczyszczalni Ścieków w Mławie. Dzierżawcą sieci wodociągowych i kanalizacyjnych jest Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Oczyszczalni Ścieków WOD-KAN.

W roku 2009 zostały opracowane ideogramy sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie miasta, które pozwalają na racjonalne programowanie nowych sieci oraz przebudowy, czy zwiększanie istniejących średnic. Każda nowopowstająca dokumentacja projektowo-kosztorysowa rozbudowy istniejących sieci WOD-KAN jest opracowana zgodnie z wytycznymi zawartymi w ideogramach.

Zaopatrywanie w ciepło

Większość osób mieszkających w budynkach wielorodzinnych, szczególnie w centrum miasta oraz na obszarze największych blokowisk, zaopatrywanych jest w ciepło przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Głównym źródłem ciepła w PEC Sp. z o.o. jest Centralna Ciepłownia, zlokalizowana niedaleko centrum miasta, przy ul. Powstańców Styczniowych 3. Jest to kotłownia wodna wyposażona w cztery kotły WLM o mocy łącznej 13,2 MW, opalane miałem węglowym. Ciepłownia została częściowo zmodernizowana w latach 2009-2010. Osiedla położone dalej od centrum Mławy są zaopatrywane w ciepło sieciowe również z zasobów PEC, ale za pomocą systemów ciepłowniczych lokalnych kotłowni gazowo-olejowych (przy ul. Szpitalnej, ul. Narutowicza, ul. Broniewskiego - gaz, olej opałowy, przy ul. Grzebskiego, Napoleońskiej, Placu 3-maja, ul. Warszawskiej - gaz). Ogólna moc zainstalowana w wszystkich kotłowni PEC-u wynosi 18,224 MW.

Sieć ciepłownicza wyprowadzona z kotłowni jest siecią układu promieniowego i poprowadzona została w systemie dwuprzewodowym. Nośnik ciepła - woda wysokoparametrowa dostarczana jest do węzłów cieplnych pośrednich, gdzie następuje transformacja ciepła na niskie parametry dla celów centralnego ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Ilość przyłączy do węzłów cieplnych indywidualnych i grupowych wynosi 51 sztuk.

Łączna kubatura budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i handlowych przyłączonych do sieci ciepłowniczej wynosi 711 062 m³. Z centralnej sieci ciepłej korzysta około 6 600 mieszkańców osiedli mieszkaniowych przy ul. Sienkiewicza, ul. Płockiej, Osiedle Książąt Mazowieckich i centrum miasta.

PEC ogrzewa również szereg obiektów użyteczności publicznej jak np. Szkoła Podstawowa nr 7, Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia, Miejski Dom Kultury, Gimnazjum nr 1, sklepy sieciowe. Głównymi odbiorcami ciepła produkowanego przez PEC są: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zawkrze” – 76%, Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. – 14%, pozostali odbiorcy – 10%.

Długość centralnej sieci ciepłej przesyłowej (sieć centralnej ciepłowni i sieci niskoparametrowe) wynosi 5 906,5 m, w tym należąca do PEC - 4 732,5 m. Wiek sieci wynosi średnio 30-40 lat, a jego stan oceniany jest jako dostateczny. W latach 2009-2010 nie występowały awarie sieci ciepłej, nie dokonywano modernizacji systemu ciepłowniczego przesyłowego.

Z zasobów PEC nie są ogrzewane budynki jednorodzinne, zlokalizowane na różnych terenach osiedlowych Mławy w liczbie ponad 3 tysięcy. W indywidualnych budynkach jednorodzinnych, korzysta się z ogrzewania indywidualnego, spalając różne dostępne paliwa jak węgiel, drewno, gaz, olej opałowy oraz w niewielkiej części energię elektryczną.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy za zaopatrzenie w gaz jest odpowiedzialna Mazowiecka Spółka Gazownictwa. System miejski składa się z:

- sieci rozdzielczych niskiego ciśnienia o długości 31,07 km,
- sieci rozdzielczych średniego ciśnienia o długości 40,66 km

Ludność korzystająca z sieci gazowej szacowana była w 2010 r. na 24 457 osób (82,7% mieszkańców miasta). Odbiorcami gazu z sieci było w 2010 r. 8 975 gospodarstw domowych.

Rozbudowa sieci gazowej zależy w dużej mierze od uwarunkowań ekonomicznych. Wobec wzrastających cen gazu wiele gospodarstw domowych zrezygnowało z tej formy zaopatrzenia w ciepło.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Mieszkańców Mławy w energię elektryczną zaopatruje Koncern Energetyczny ENERGIE S.A., w imieniu którego na terenie miasta występuje TWOJA ENERGIA Sp. z o.o. z siedzibą w Płocku.

Miasto jest zaopatrywane w energię elektryczną z dwóch punktów zasilania. Sieć energetyczna w mieście pracuje na napięciach nn=0,4kV i obsługuje 12 267 użytkowników indywidualnych i zbiorowych. Zainstalowanych jest 5 940 przyłączy napowietrznych oraz 71 przyłączy kablowych. Długość linii średniego napięcia wynosi 119,4 km, a linii niskiego napięcia 284,8 km.

4.12. Turystyka i rekreacja

Zarówno miasto Mława, jak też jej okolice, stanowią dość atrakcyjne miejsca rekreacyjno – wypoczynkowe.

Przez miasto biegnie Szlak 550-lecia Mławy, zaczynający się i kończący przy ul. Stary Rynek. Wyznaczono także Pieszy szlak Walk Wrześniowych. Atrakcją historyczną jest militarna linia obronna z kampanii wrześniowej 1939 r – miejsce Bitwy Mławskiej, która przeszła do historii oręża polskiego. W znacznej części, wzdłuż linii obronnej, biegnie pieszy szlak Walk Wrześniowych o długości ok. 35 km

W granicach administracyjnych Mławy zlokalizowanych jest obecnie 9 stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską. Są to głównie tereny użytkowane w okresie XV – XVIII w., a także pozostałość po cmentarzyskach starożytnych i średniowiecznych. Na wzgórzu cmentarnym przy kościele Św. Wawrzyńca znajduje się stanowisko wczesnośredniowiecznego grodu Kozielska z X - XI w.

Przez miasto i okolice przebiega trasa rowerowa licząca ok. 45 km. Trasa zaczyna się od stacji kolejowej Mława – Miasto, potem kolejno Szydłowo, Wyszyny, Wojnówka, Korboniec, Lewiczyn, Zalew Ruda, Zimnocha, Uniszki.

4.13. Komunikacja i transport

Jednym z atutów miasta jest dobry układ komunikacyjny i dobre połączenia z najważniejszymi ośrodkami w kraju. Mława jest ważnym węzłem komunikacyjnym, zarówno drogowym, jak i kolejowym, głównie dzięki drodze krajowej o znaczeniu międzynarodowym E77 - Budapeszt-Warszawa- Gdańsk, przebiegającej przez miasto oraz linii kolejowej łączącej Warszawę z Pomorzem. Stan dróg w mieście jest oceniany jako dobry.

Drogi przebiegające przez Mławę to:

- droga krajowa Nr 7, łącząca południe Polski z jej północą,
- drogi wojewódzkie (nr 544 Brodnica -Działdowo – Mława – Przasnysz oraz droga nr 563 Rypin – Żuromin – Mława, nr 615 Mława – Ciechanów),
- drogi powiatowe (nr 351 Szreńsk – Mława, nr 303 Turza - Krępa - Lewiczyn – Mława, nr 312 Mława - Windyki – Wieczfnia, nr 320 Mława - Dębsk – Dzierzgowo, nr 352 Turza - Łomia – Mława).

Długość dróg przebiegających przez Mławę wynosi:

- drogi krajowe - 6 km,
- drogi wojewódzkie - 9,3 km ,
- drogi powiatowe - 26 km ,
- drogi miejskie (gminne) - 70 km.

Przez miasto przebiega główny, zelektryfikowany dwutorowy szlak kolejowy Warszawa - Gdańsk, będący częścią magistrali europejskiej E-67 Gdańsk - Wiedeń. Obsługa miasta odbywa się poprzez dworzec zlokalizowany w północno – zachodniej części miasta.

Miasto powiązane jest z Warszawą i Działdowem podmiejską komunikacją kolejową. Obsługę miasta w zakresie przewozów podmiejskich obok wymienionego wyżej dworca zapewnia przystanek Mława Miasto zlokalizowany w sąsiedztwie centrum Mławy. Najbliżej Mławy są zlokalizowane przystanki: Wyszyny i Iłowo.

Obsługa miasta towarowym transportem kolejowym odbywa się na wspólnym dworcu z komunikacją pasażerską. Urządzenia do przeładunku zlokalizowane są wzdłuż ulicy Brukowej. Podstawowy asortyment towarów do przeładunku stanowią: benzyna, olej napędowy i opały, węgiel, nawozy i bloki granitowe.

Transport zbiorowy w Mławie zapewnia komunikacja autobusowa i kolejowa. Układ komunikacji autobusowej miasta tworzą linie dalekobieżne oraz linie podmiejskie. Miasto nie posiada miejskiej komunikacji autobusowej.

Linie dalekobieżne komunikacji autobusowej kursują w kierunku Warszawy, Gdańska, Ciechanowa, Przasnysza, Bydgoszczy, Torunia, Żuromina, Działdowa, Iłowa, Lidzbarka, Ostródy, Sierpca, Płocka, Szreńska, Bieżunia, Białut, Dzierzgowo i Dębska.

Miasto obsługiwane jest poprzez wspólny z podmiejską komunikacją autobusową dworzec zlokalizowany w centrum w pobliżu skrzyżowania ulic: Padlewskiego i Żwirki oraz przez sieć przystanków.

W ciągu ostatnich lat został zaobserwowany znaczny wzrost liczby samochodów osobowych, dlatego częściej pojawiają się w mieście problemy komunikacyjne- brak miejsc do parkowania, oraz korki uliczne w godzinach wzmożonego ruchu. Transport indywidualny działa również z wykorzystaniem rowerów. Ilość rowerzystów w mieście zwiększa się, brakuje jednak ścieżek rowerowych.

5. Diagnoza i ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Mława

5.1. Odpady komunalne

5.1.1. Odpady komunalne – źródła wytwarzania, ilości wytwarzane, skład morfologiczny i właściwości

Zgodnie z definicją zawartą w *ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Źródłem wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury i użyteczności publicznej, takie jak: sklepy, szkoły, urzędy, hotele, restauracje, zakłady usługowe i rzemieślnicze, biura itp. Ponadto, do odpadów komunalnych zaliczane są także odpady wielkogabarytowe oraz odpady pochodzące z: cmentarzy, targowisk, koszy ulicznych, pielęgnacji zieleni miejskiej, ręcznego oczyszczania miasta (letniego) oraz mechanicznego oczyszczania miasta (letniego).

Na ilość i jakość wytwarzanych odpadów komunalnych wpływają przede wszystkim następujące czynniki:

- sytuacja gospodarcza i poziom życia mieszkańców,
- styl życia mieszkańców,
- struktura zabudowy, infrastruktura komunalna i usługowa,
- pora roku.

Na terenie Mławy nie były do tej pory prowadzone kompleksowe badania morfologii odpadów komunalnych. Z uwagi na to w Planie przyjęto ilościowe i jakościowe wskaźniki charakterystyczne dla średnich miast w Polsce, w których prowadzone były badania morfologiczne oraz właściwości fizyczno – chemicznych odpadów wraz z ich składem frakcyjnym. W poniższej tabeli przedstawiono wartości pochodzące z wieloletnich badań odpadów prowadzonych przez Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Ekologii Miast (Maksymowicz, 2000 – 2005 r.).

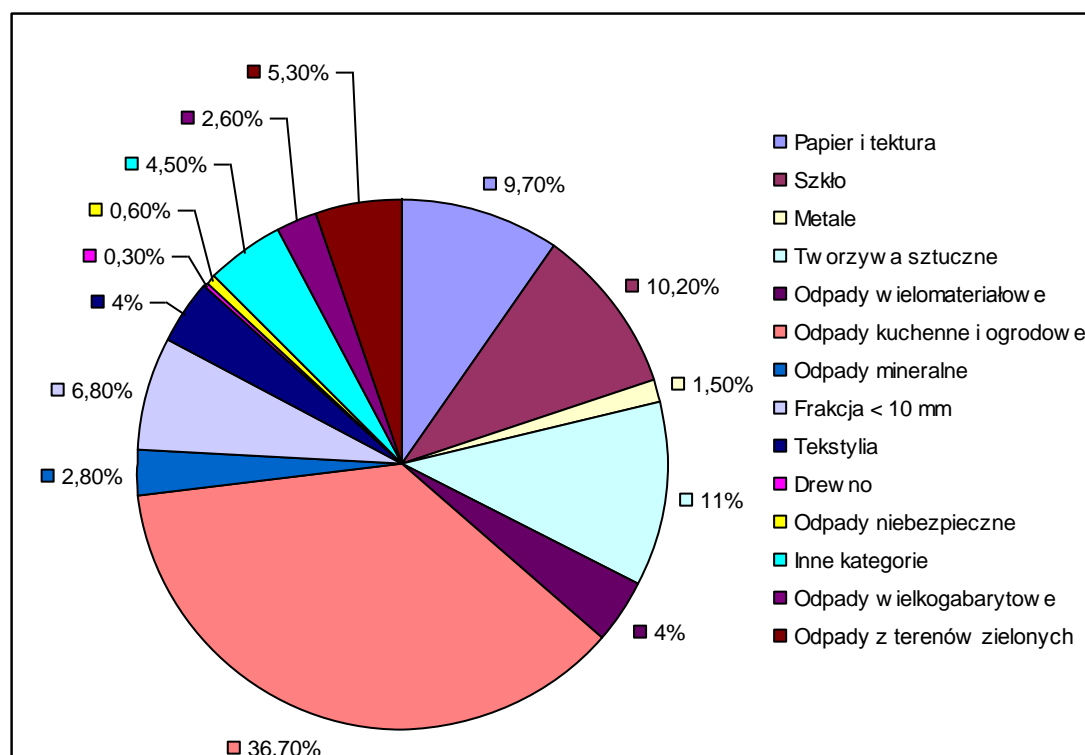
Tabela 9. Wybrane właściwości fizyczno – chemiczne odpadów komunalnych (wg OBREM, 2005)

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Średnie miasta
<i>Wskaźniki określające właściwości paliwowe</i>			
1	wilgotność	%	28,0 - 48,0
2	części palne	%	10,0 - 20,0
3	części niepalne	%	30,0 - 65,0
4	ciepło spalania	kJ/kg	2010 - 4000
<i>Wskaźniki określające właściwości nawozowe</i>			
5	substancja organiczna	% s.m.	35,0 – 75%

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Średnie miasta
6	węgiel organiczny	% s.m.	6,0 - 18,0
7	azot organiczny	% s.m.	0,1 - 0,7
8	fosfor ogólny	% s.m.	0,2 - 0,8
9	potas ogólny	% s.m.	do 0,3
<i>Wskaźniki określające zawartość metali ciężkich</i>			
10	kadm	mg/kg s.m.	0,8
11	ołów	mg/kg s.m.	85,0
12	chrom	mg/kg s.m.	1643,0
13	miedź	mg/kg s.m.	66,0
14	nikiel	mg/kg s.m.	231,0
15	rtęć	mg/kg s.m.	0,2
16	cynk	mg/kg s.m.	290,0

Jak wynika z powyższej tabeli, odpady komunalne wytwarzane w ośrodkach miejskich charakteryzują się wysoką, choć zmienną wilgotnością, niewielką zawartością części palnych, dużą zawartością substancji organicznych oraz dość niską zawartością metali ciężkich, z których w największych ilościach występują: chrom, cynk i nikiel.

W celu określenia charakterystyki ilościowej i jakościowej odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Mława, przyjęto za prognozy z KPGO 2014 średni skład morfologiczny odpadów komunalnych (z gospodarstw domowych i infrastruktury) przedstawiony na poniższym rysunku nr 8 i tabeli nr 10:

Rysunek 8. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wytworzonych w małych miastach, tj. miastach liczących poniżej 50 tys. mieszkańców (źródło: Kpgo 2014)

Tabela 10. Skład morfologiczny odpadów domowych wytwarzanych w miastach poniżej 50 tys. mieszkańców (według Kpgo 2014)

Lp.	Frakcje odpadów	Miasta < 50 tys. osób
1.	odpady kuchenne i ogrodowe	36,7
2.	papier i tektura	9,7
3.	odpady wielomateriałowe	4,0
4.	tworzywa sztuczne	11,0
5.	szkło	10,2
6.	metale	1,5
7.	tekstylna	4,0
8.	drewno	0,3
9.	odpady niebezpieczne	0,6
10.	odpady mineralne	2,8
11.	frakcja poniżej 10 mm	6,8
12.	odpady wielkogabarytowe	2,6
13.	odpady z terenów zieleni	5,3
14.	inne kategorie	4,5
Razem		100

Przyjęto ilościowe wskaźniki wytwarzania odpadów komunalnych podane w poniższej tabeli:

Tabela 11. Wskaźniki charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych niesegregowanych [Mg/M/rok]

Rodzaj odpadów	Ilość odpadów [Mg/M/rok]
Odpady z gospodarstw domowych	0,24
Odpady z infrastruktury	0,11
Odpady usług komunalnych	0,01
Odpady wielkogabarytowe	0,01
<i>Średnia</i>	<i>0,37</i>

Powyższe wskaźniki oszacowano na podstawie rzeczywistej ilości odpadów zbieranych z terenu miasta, powiększonej o około 6% (są to odpady, które mieszkańcy zagospodarowują we własnym zakresie).

Należy zaznaczyć, że rzeczywista ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Mławy, a masa odpadów odebranych, wynikająca ze sprawozdań przedsiębiorców to dwie różne wielkości, które nie są jednakowe. Najważniejszym powodem tego jest fakt, że mieszkańcy zagospodarowują odpady we własnym zakresie. Działalność taką można podzielić na:

- legalną i pożądaną (np. kompostowanie frakcji ulegających biodegradacji, ponowne wykorzystywanie odpadów, np. opakowań, wykorzystywanie papieru jako podpałki w piecu, itp.),
- nielegalną i szkodliwą dla środowiska (np. deponowanie odpadów na "dzikich" wysypiskach, spalanie w paleniskach domowych, zakopywanie, itp).

Uwzględniając powyższe założenia, przyjęto wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych na terenie miasta Mława na poziomie **0,37 Mg/M/rok**.

Poniżej przedstawiono wyliczone w oparciu o przyjęte powyżej wskaźniki ilości odpadów komunalnych wytworzone w 2010 roku na terenie miasta Mława.

Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Mława w 2008 roku

Rodzaj odpadów	Ilość odpadów komunalnych (Mg)
Odpady z gospodarstw domowych	7 286
Odpady z infrastruktury	3 339
Odpady usług komunalnych	303
Odpady wielkogabarytowe	303
Razem	11 231

Ludność Mławy wynosiła w 2010 r. 30 359 osób. Według podanych powyżej wskaźników, na terenie miasta Mława wytworzono w 2008 roku **11 231 Mg** odpadów komunalnych.

Poniżej przedstawiono przewidywany skład morfologiczny odpadów komunalnych opracowany na podstawie powyższej tabeli dla Miasta Mława:

Tabela 13. Bilans odpadów komunalnych w 2010 r. na terenie miasta Mława według składu morfologicznego przedstawionego w KPGO 2014

Lp.	Fracje odpadów	Masa odpadów w Mg
1.	odpady kuchenne i ogrodowe	4 122
2.	papier i tektura	1 089
3.	odpady wielomateriałowe	449
4.	tworzywa sztuczne	1 235
5.	szkło	1 146
6.	metale	168
7.	tekstylia	449
8.	drewno	34
9.	odpady niebezpieczne	67
10.	odpady mineralne	314
11.	frakcja poniżej 10 mm	765
12.	odpady wielkogabarytowe	292
13.	odpady z terenów zieleni	595
14.	inne kategorie	506
	Razem	11 231 Mg

5.1.2. Odpady ulegające biodegradacji

W związku z koniecznością określenia planu działań zmierzających do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów wyodrębniono tego rodzaju odpady i przedstawiono poniżej.

Tabela 14. Ilości odpadów ulegających biodegradacji* wytworzonych w roku 2010 na terenie miasta Mława

Lp.	Strumień odpadów ulegających biodegradacji	Ilość [Mg/r]
1.	Odpady kuchenne i ogrodowe	4 122
2.	Odpady z terenów zieleni	595
3.	Papier i tektura	1 089
4.	Drewno	34
Razem: 5 840 Mg		

* W ilości tej nie ujęto odpadowych tekstyliów i odzieży z uwagi na inne funkcjonujące na rynku metody przerobu tych odpadów.

Z przedstawionych danych wynika, że łączna ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzona w 2010 r. na terenie Mławy kształtuje się na poziomie 5 840 Mg, co stanowi około 52% wszystkich wytwarzanych w mieście odpadów komunalnych.

5.1.3. Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

W strumieniu odpadów komunalnych, wyróżnia się również grupę odpadów niebezpiecznych Są to m.in.: przeterminowane lekarstwa, świetłówki, baterie, rozpuszczalniki, kwasy i alkalia, środki ochrony roślin. Przyjmuje się, że obecnie około 99% odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w gospodarstwach domowych trafia do wspólnego strumienia odpadów kierowanych do składowania na składowiskach komunalnych.

Ilości odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych na terenie miasta Mława oszacowano na podstawie wskaźników na **67 Mg/rok**.

Poniżej przedstawiono szacunkowy udział poszczególnych frakcji odpadów niebezpiecznych w ich ogólnym strumieniu (wg IETU, 2005 r.)

Tabela 15. Szacunkowy udział poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych

Kod	Rodzaj odpadów	Udział w masie odpadów niebezpiecznych [%]
200133*	Baterie i akumulatory ołowiowe	12
200129*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5
200117*	Odczynniki fotograficzne	2
200127*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35
200114* 200115*	Kwasy i alkalia	1
200121*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5
200131*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4
200126*	Oleje i tłuszcze	10
200119*	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)	5
200135*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione	10
200137*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5
200123*	Urządzenia zawierające freony	3
200113*	Rozpuszczalniki	3

5.1.4. Zbieranie i transport odpadów komunalnych

Zgodnie z ustawą o odpadach, pod pojęciem zbierania odpadów rozumie się każde działanie, a w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwienia. Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) określa dla odpadów komunalnych pojęcie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości. Jest to usuwanie odpadów z pojemników do samochodu w celu transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwienia.

Na terenie Miasta Mława można wyróżnić następujące systemy zbierania odpadów komunalnych:

- zbieranie odpadów niesegregowanych (zmieszanych) w pojemnikach lub workach,
- zbieranie odpadów z targowisk,
- zbieranie odpadów z tzw. usług komunalnych (czyszczenie ulic i placów),
- selektywne zbieranie odpadów przeznaczonych do recyklingu materiałowego w pojemnikach,
- zbieranie odpadów niebezpiecznych (np. baterie),
- zbieranie odpadów wielkogabarytowych,
- zbieranie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- zbieranie odpadów tzw. zielonych, z pielęgnacji terenów zieleni,
- zbieranie odpadów budowlanych i remontowych.

Aktualny model zbierania i transportu odpadów komunalnych w Mławie jest modelem tradycyjnym, typowym także dla innych średnich miast Polski. System oparty jest na zasadach wolnorynkowych. Zorganizowaną zbiórką odpadów objęto 100% mieszkańców miasta (stan na koniec 2010 roku). Oznacza to, że wszyscy mieszkańcy mają możliwość zorganizowanego pozbywania się wytwarzanych przez siebie odpadów. Jednakże ocenia się, że około 1% mieszkańców nie chce z tej możliwości skorzystać.

W 2010 roku odebrano i zebrano z terenu Mławy 9 819,31 Mg odpadów komunalnych, a wskaźnik zbierania wyniósł 330 kg na 1 mieszkańca.

Zmiany w ilości odebranych odpadów komunalnych we wcześniejszych latach (2003-2009) są nieznaczne i wynikają z następujących czynników:

- ze zmiennej sytuacji ekonomicznej mieszkańców i podmiotów gospodarczych z terenu miasta - w ostatnim okresie wiele gospodarstw domowych doświadczyło skutków obniżenia koniunktury gospodarczej,
- zagospodarowywaniu odpadów we własnym zakresie przez mieszkańców,
- zmiany w morfologii odpadów, a co za tym idzie – zmiany ich ciężaru objętościowego. Zwiększony udział tworzyw sztucznych powoduje zmniejszenie wskaźnika gęstości objętościowej odpadów, a tym samym - zmniejszenie masy odpadów przy tej samej objętości.

Część strumienia wytwarzanych na terenie Mławy odpadów jest podrzucana do koszy ulicznych na terenie miasta. Należy przy tym nadmienić, że część odpadów znajdująca się na takich obiektach może być podrzucana przez mieszkańców okolicznych gmin, przebywających w Mławie czasowo.

Sposoby zbierania odpadów oraz częstotliwość opróżniania pojemników na odpady określone zostały w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława, przyjętym uchwałą Nr XLIV/436/06 Rady Miejskiej w Mławie z dnia 16 października 2006 r.

Rada Miejska w Mławie w dniu 27 października 2009 podjęła uchwałę Nr XXXVIII/416/2009 w sprawie: określenia wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie

zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu Miasta Mława.

Dnia 29 marca 2011 r. Rada Miasta Mława przyjęła Uchwałą Nr V/42/2011 górne stawki opłat za usługi usuwania odpadów z nieruchomości. Wynoszą one 78 zł za 1 m³.

Odpady komunalne z terenu miasta są odbierane przez Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. w Mławie, ul. Płocka 102, który posiada stosowną decyzję wydaną dnia 12 czerwca 2007 r. przez Burmistrza Miasta Mława.

Ewidencja umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych prowadzona jest przez Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o., a następnie przekazywana do Urzędu Miasta.

Selektywne zbieranie odpadów

Na terenie miasta Mława selektywną zbiórkę odpadów rozpoczęto we wrześniu 2003 roku. W latach 2009-2010 r. zbierane były następujące frakcje odpadów: szkło, tworzywa sztuczne, papier, metale, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie.

Selektywnym zbieranie odpadów objęto 100% mieszkańców miasta.

Ogółem, na terenie miasta ustawiono 190 sztuk pojemników do selektywnej zbiórki o pojemności 1100 l (typu dzwon i typu siatka). Pojemniki te po zapelnieniu opróżniane były w 2009 i 2010 r. przez firmę „Zielone Miasto 2”. Zbiórką odpadów wysegregowanych ze strumienia odpadów zajmuje się również firma EKO BELLA.

Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. po zebraniu z terenu Mławy zmieszanych odpadów komunalnych prowadzi segregację w obiektach zlokalizowanych przy składowisku w Uniszczach Cegielni, gmina Wieczfnia Kościelna.

Niektóre placówki oświatowe podległe pod Burmistrza Miasta Mławy co roku biorą udział w konkursach zbiórki makulatury organizowanych przez Urząd Województwa Mazowieckiego.

Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych wynosiła w 2010 roku 350,53 Mg.

Na terenie miasta zbierane są także odpady zielone z terenów zieleni miejskiej. Nie wprowadzono natomiast selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji w zabudowie wielorodzinnej, z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia takiej zbiórki i trudności organizacyjne. Niektórzy mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej prowadzili kompostowanie takich odpadów we własnym zakresie, na terenie swoich posesji.

Na terenie Mławy w 2009 roku rozpoczęto zbieranie zużytych baterii. Zbiórkę organizowała Fundacja Ekologik z Warszawy oraz Organizacja Odzysku Reba. W wybranych placówkach oświatowych i handlowych ustawiono pojemniki, gdzie mieszkańcy mogą oddawać zużyte baterie.

Na terenie miasta Mławy zbiórka odpadów wielkogabarytowych prowadzona była okresowo, poprzez wystawkę w/w odpadów, które następnie odbierał Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. W 2009 roku podczas jednorazowej zbiórki zebrano 24,76 Mg odpadów o dużych gabarytach, zaś w 2010 roku – 29,48 Mg.

Część odpadów wielkogabarytowych (zużyte sprzęty gospodarstwa domowego AGD i RTV) jest przekazywana bezpośrednio sprzedawcy nowych produktów – ilości te nie są rejestrowane na poziomie miasta. Ponadto, częstą praktyką jest pozbywanie się niepotrzebnych mebli i sprzętu na zasadzie odsprzedawania go lub odstępowania potrzebującym osobom. Świadczy o tym ilość ogłoszeń

prasowych lub internetowych w prasie lokalnej i ogólnopolskiej oraz w wyspecjalizowanych internetowych serwisach aukcyjnych.

Na terenie miasta wdrożono system zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Odpady te dowożone były przez mieszkańców do stałego punktu zbiórki przy Spółdzielni Pracy ARGO-FILM, filia w Mławie, ul. Sadowa 14. Ponadto, zbiórka organizowana była przez Organizację Odzysku Elektro Eko, w ramach której funkcjonowały mobilne punkty zbiórki, czynne dwa razy w miesiącu. W 2009 r. zebrano 23,936 Mg odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (0,8 kg/mieszkańca /rok).

Określenie ilości odpadów opakowaniowych wytwarzanych na terenie Mławy jest trudne, gdyż nie wszyscy przedsiębiorcy przekazują dane o ilości i sposobach gospodarowania tymi odpadami. Nieznana jest również ilość odpadów gromadzona selektywnie przez mieszkańców – można przypuszczać, że odpady opakowaniowe stanowią (w zależności od rodzaju) od 20 – 70% zbieranych w ten sposób odpadów.

5.2. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Na terenie miasta Mława odpady komunalne poddawane były w latach 2009-2010 następującym procesom odzysku lub unieszkodliwiania:

- wykorzystanie gospodarcze – recykling materiałowy – surowce z selektywnej zbiórki oraz wydzielone w sortowniach odpadów,
- unieszkodliwianie poprzez składowanie – zmieszane odpady komunalne oraz pozostałość po sortowaniu.

Odpady komunalne wytworzone na terenie miasta Mławy poddawane były procesom odzysku w Sortowni w Uniszkach Cegielni, zlokalizowanej w hali przy składowisku w gminie Wieczfnia Kościelna. Jest to linia do sortowania odpadów eksploatowana przez firmę „Eko-Pro” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Zawodzie 5. Wydajność linii wynosi 250 000 Mg odpadów rocznie. Odpady w całości są kierowane do tego zakładu i poddawane procesom odzysku. Część odpadów wykorzystywana jest jako paliwo alternatywne w cementowni.

W 2009 roku procesom odzysku poddano 4 519,18 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 45% ich zebranej ilości.

W 2010 roku procesom odzysku poddano 2 877,62 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 29% ich zebranej ilości. Odpady zostały podane procesowi odzysku R14.

W największym stopniu procesom odzysku poddane zostały niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o kodzie 20 03 01.

W 2009 roku procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie (D5) poddano 5 546,94 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 55% ich zebranej ilości.

W 2010 roku procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie poddano 6 932,69 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 71% ich zebranej ilości.

5.3. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Na terenie miasta Mława w 2010 r. funkcjonowała jedna instalacja do odzysku m.in. odpadów komunalnych. Jest to instalacja do segregacji i sortowania odpadów oraz produkcji paliw alternatywnych. Jej właścicielem jest Klon - R Dariusz Szumacher, ul. Elbląska 59/21 Warszawa. Instalacja zlokalizowana jest w Mławie przy ul. Napoleońskiej 100. Przepustowość instalacji wynosiła 60 000 Mg/rok.

Oprócz w/w instalacji na terenie Mławy znajduje się jeszcze sześć instalacji do odzysku odpadów innych niż komunalne. Wykaz wszystkich instalacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Instalacje do odzysku odpadów na terenie miasta Mława

Lp	Nazwa i adres zakładu	Nazwa instalacji	Proces	Roczna moc przerobowa Mg	Kod odpadu
1.	Klon - R Dariusz Szumacher ul. Napoleońska 100, Mława	Instalacja do segregacji i sortowania odpadów oraz produkcji paliw alternatywnych	R15	60 000	grupa 20 i 15
2.	Trans - Serwis Teresa Bukowska ul. Kolejowa 16, 06-500 Mława	stacja demontażu pojazdów	R14 R15	500	160104* 160106
3.	PHU GUMPOL Jerzy, Dariusz Jabłonowscy ul. Płocka 126, 06-500 Mława	stacja demontażu pojazdów	R14 R15	2000	160104* 160106
4.	Spółdzielnia Pracy „Argo-Film” ul. Paca 9/1, 04-361 Warszawa Zakład Nr 14 w Mławie ul. Sadowa 14	instalacja dielektrolitycznej obróbki odpadów	R9	1000	060204* 080113* 080121* 080307* 080308 080313 090101* 090102* 090103* 090104* 090105* 090107 090108 090180* 090199 160507* 161001*
5.	Fast Fol Gadamscy Sp. zJ ul. Graniczna 1D, Mława	instalacja do przemiału i produkcji regranulatów tworzyw sztucznych	R14	1000	070213 150102
6.	Jaar Recykling Sp. z o.o. ul. 30-lecia LWP 1, Mława	instalacja do produkcji aglomeratu	R14	20	150102
7.	MWC Group Michał Czajkowski ul. Grota Roweckiego 8a Pabianice. Lokalizacja instalacji: ul. Napoleońska 100, Mława	kompaktor do mechanicznego zagęszczania odpadów styropianowych	R15	20500	070213 150102 170203

Rysunek 9. Mapa instalacji do zagospodarowania odpadów na terenie Mławy (numeracja zgodna z tabelą Nr 16)

5.4. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Podsumowując stan aktualnej gospodarki odpadami na terenie miasta Mława, można wyróżnić jej mocne i słabe strony.

Mocne strony

1. objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych 100% mieszkańców miasta (w tym 99% wywiązuje się z obowiązku zorganizowanego przekazywania odpadów firmie mającej stosowne decyzje),
2. wprowadzone skuteczne rozwiązania w zakresie zbiórki i transportu komunalnych odpadów zmieszanych,
3. wprowadzone i systematycznie rozwijane selektywne zbieranie odpadów systemem pojemnikowym,
4. odpady komunalne w dużej masie poddawane są procesom odzysku,
5. stosowanie innych, poza składowaniem, sposobów postępowania z odpadami,
6. poddawanie procesom odzysku około 30% zebranych odpadów (nie licząc odpadów poddawanych procesom odzysku przez samych mieszkańców - kompostowania, skarmiania zwierząt, itp),
7. dostępność zakładu unieszkodliwiania odpadów w Uniszkach Cegielni, możliwość korzystania z obiektów i instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, położonych poza granicami miasta,

8. kompostowanie części odpadów ulegających biodegradacji przez mieszkańców we własnym zakresie,
9. prowadzona systematycznie edukacja ekologiczna,
10. wykonana inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest wraz z uchwaleniem programu usuwania wyrobów zawierających azbest,
11. dofinansowanie usuwania i utylizacji wyrobów i odpadów zawierających azbest,
12. systematyczna likwidacja „dzikich” wysypisk.

Słabe strony

1. brak zorganizowanego systemu pozyskiwania wszystkich odpadów niebezpiecznych pochodzących z odpadów komunalnych (np. farb i lakierów, rozpuszczalników, itp.),
2. spadająca skuteczność selektywnego zbierania odpadów,
3. nie podjęto skutecznych działań mających na celu organizację zbiórki wszystkich odpadów ulegających biodegradacji,
4. pewna część mieszkańców miasta (ok. 1%) w dalszym ciągu nie ma podpisanych umów z podmiotami uprawnionymi do odbierania odpadów komunalnych,
5. część mieszkańców usuwa odpady w sposób niezgodny z przepisami – na „dzikie” wysypiska lub spalając w piecach domowych lub w innych miejscach,
6. wciąż niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców,
7. nie rozpoczęto tworzenia regionalnego systemu gospodarki odpadami,
8. składowanie w dalszym ciągu stanowi dominującą metodę postępowania z odpadami – około 70% zebranych odpadów w 2010 r.,
9. nie wszyscy mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej kompostują odpady organiczne we własnym zakresie,
10. podrzucanie odpadów do koszy ulicznych lub wrzucanie odpadów niesegregowanych do pojemników na surowce wtórne,
11. niska opłacalność odzysku odpadów, wynikająca z cen zbytu potencjalnych surowców wtórnych,

6. Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami

6.1. Prognoza ogólna

Planowanie działań zmierzających do rozwoju systemu gospodarki odpadami i jego sprawnego funkcjonowania wymaga określenia zmian zachodzących w składzie morfologicznym oraz ilości wytwarzanych odpadów.

Na ilość, jakość i rodzaje odpadów wytwarzanych w następnych latach na terenie miasta Mława wpłynąć będzie wiele czynników. Spośród nich największe znaczenie będą miały aspekty:

- demograficzne,
- społeczne, kulturowe i obyczajowe,
- prawne,
- ekonomiczne,
- ponadlokalne.

Czynniki demograficzne

Liczba mieszkańców miasta Mława kształtuje się obecnie na poziomie około 30 359 osób. W perspektywie kilku – kilkunastu lat liczba osób zamieszkujących miasto uzależniona będzie głównie od przyrostu naturalnego i skali migracji.

Przyjmując, że obecna tendencja utrzyma się, szacuje się, że liczba ludności miasta w 2018 roku zwiększy się w stosunku do 2010 o około 600 osób, co oznaczać będzie wartość około 31 000 osób zamieszkujących miasto Mława. Należy wziąć pod uwagę fakt, że statystyki dotyczą osób, które uzyskały stałe zameldowanie lub z niego zrezygnowały. Dane te nie obejmują tej grupy osób, których stały pobyt w Mławie nie jest potwierdzony żadnym oficjalnym zgłoszeniem.

Czynniki społeczne, kulturowe, obyczajowe

Zakłada się, że przez najbliższe kilka lat dominować będą wśród ludności postawy konsumpcyjne, wysoce „odpadogenne”, następnie zaś, stopniowo, coraz częściej obserwować będzie się postawy proekologiczne, skutkujące np.: dalszym wzrostem poziomu zbiórki selektywnej. Uwidoczni się to również m.in. spadkiem ilości tworzyw sztucznych na korzyść ilości szkła i wyrobów z drewna czy innych materiałów, przede wszystkim materiałów podatnych na recykulację (szkło) czy łatwo degradowalnych – jak papier czy drewno. W wyniku wzrastającej zamożności społeczeństwa Mławy nastąpi rozwój czytelnictwa prasy, a także druku ulotek, folderów reklamowych itp., co konsekwencji wpłynie na wzrost ilości papieru w odpadach. Następować będzie także rozwój sieci gastronomicznej, co spowoduje równocześnie powstawanie zwiększonej ilości odpadów ulegających biodegradacji pochodzących z infrastruktury usługowej.

Z kolei wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców wpłynie na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów (świadoma konsumpcja), a także zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie.

Na ilość i jakość wytwarzanych odpadów ma wpływ również pora roku - ilości wytwarzanych odpadów są wyższe jesienią i wiosną niż w lecie i w zimie. Powodem tego jest okres urlopowy w lecie, kiedy nasila się wytwarzanie odpadów w miejscowościach turystycznych, a słabnie w miastach. W zimie do odpadów trafia mniej opakowań napojów chłodzących, a ponadto składniki palne odpadów, takie jak papier, drewno i tworzywa sztuczne mogą ulegać częściowo spaleni w piecach i kominkach.

W zimie najniższa jest zawartość grubej frakcji (> 100 mm) oraz frakcji drobnej (< 10 mm), a także tekstyliów i pozostałości nieorganicznej. W zimie i jesienią wytwarza się natomiast większe ilości odpadów spożywczych zwierzęcych oraz roślinnych. Ilość szkła jest niezmienna w ciągu roku.

Czynniki organizacyjno-prawne

W najbliższym okresie planowane jest uchwalenie pakietu ustaw zmieniających niektóre zasady w gospodarce odpadami. Już obecnie zapisy aktów prawnych warunkują szereg działań związanych ze zbieraniem i zagospodarowaniem odpadów. Można przypuszczać, że zostaną wzmocnione obecne lub ustanowione nowe instrumenty prawne, ekonomiczne i organizacyjne służące wypełnianiu celów w dziedzinie gospodarki odpadami oraz wymuszeniu przyjętej hierarchii postępowania (odzysk i recykling, zapobieganie powstawaniu, ograniczenie składowania).

Czynnikami prawnymi ograniczającymi wzrost odpadów na terenie Mławy będą:

- przepisy nakładające na posiadaczy odpadów obowiązki związane z gospodarką odpadami,
- wzrastający koszt unieszkodliwiania odpadów (np. podwyższanie tzw. opłaty marszałkowskiej za składowanie odpadów) - zaliczany również do czynników ekonomicznych.

Rozszerzenie kontroli w zakresie gospodarki odpadami oraz doskonalenia metod inspekcji przez upoważnione organy i instytucje spowoduje wykrycie odpadów nie wykazywanych obecnie w statystyce.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu od 1 stycznia 2013 roku będą obowiązywały następujące kryteria

dopuszczenia do składowania odpadów o kodach: 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe, 19 08 12 – szlasy z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych inne niż wymienione w 19 08 11, 19 08 14 - szlasy z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych inne niż wymienione w 19 08 13, 19 12 12 – inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 oraz odpadów oznaczonych kodem 20:

- ogólny węgiel organiczny (TOC) maks. 5% suchej masy;
- strata prażenia (LOI) maks. 8% suchej masy;
- ciepło spalania maks. 6 MJ/kg suchej masy.

Kryteria te spowodują, że nastąpi całkowity zakaz składowania nieprzetworzonych odpadów komunalnych.

Zgodnie z *ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw* od 1 stycznia 2013 r. zakazane będzie składowanie selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji, a od 1 stycznia 2011 r. składowanie odpadów palnych zebranych selektywnie.

Wymienione wyżej przepisy mają kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarki odpadami na terenie Mławy oraz całego kraju.

W zakresie transportu ewentualne zmiany dotyczyć będą przede wszystkim:

- jakości sprzętu technicznego, które podlegają ciągłej ewolucji w kierunku obniżenia jednostkowych kosztów eksploatacji oraz uciążliwości dla mieszkańców i środowiska (obniżenia hałasu i emisji spalin),
- optymalizacji transportu w kierunku zmniejszenia uciążliwości dla ruchu drogowego i mieszkańców oraz poprawienia wskaźników ekonomicznych.

W zakresie technologii odzysku oczekiwany jest rozwój technologii związanych z:

- odzyskiem, w tym recyklingiem organicznym odpadów ulegających biodegradacji,
- odzyskiem, w tym recyklingiem surowców wtórnych.

W zakresie technologii unieszkodliwiania odpadów:

- stopniowe eliminowanie z systemów gospodarki odpadami składowania odpadów nieprzetworzonych.

Czynniki ekonomiczne

Spośród aspektów determinujących bytowe aspekty warunków życia ludności najsilniejsze oddziaływanie należy przypisać dochodom, jakimi dysponują gospodarstwa domowe. Poziom dochodów kształtuje możliwości konsumpcyjne, warunkując tym samym poziom wytwarzania odpadów.

Mierniki najczęściej wykorzystywane w badaniach poziomu zamożności to poziom wynagrodzeń z tytułu pracy, wysokość emerytur i rent, dochody i wydatki na jedną osobę w gospodarstwach domowych, jak również wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania, czy przeciętne spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych.

Prognozuje się, że obecny światowy kryzys finansowy nie odbije się w sposób zdecydowanie negatywny na funkcjonowaniu gospodarki miasta, a rozwój gospodarczy będzie przebiegał dalej bez większych załamań.

Na ilość wytwarzanych odpadów wpłyną także czynniki związane z koniunkturą w usługach, kondycją małych i średnich przedsiębiorstw, powstawaniem nowych powierzchni biurowych oraz obiektów handlowych. Zakłada się, że w Mławie w okresie objętym prognozowaniem (tj. w latach 2011-2018) kontynuowana będzie urbanizacja, postępować będzie rozwój sfery infrastruktury oraz całej gamy usług.

Sukcesywnie podnoszona będzie opłata za składowanie odpadów. Spowoduje to wzrost obciążenia dla gospodarstw domowych związanych z usuwaniem odpadów. Znaczący wzrost opłat za składowanie odpadów na składowisku spowoduje spadek konkurencyjności tej metody unieszkodliwiania w stosunku do instalacji odzysku odpadów.

Czynniki ponadlokalne

Zapisy Kpgo 2010 zalecają prowadzenie gospodarki odpadami komunalnymi w systemie przestrzennych powiązań regionalnych np. w oparciu o związki międzygminne, liczące minimum 150 tys. mieszkańców. Taka minimalna ilość mieszkańców umożliwi zbudowanie wielofunkcyjnego systemu z instalacjami do mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odzysku odpadów zbieranych selektywnie – kompostownie, sortownie (papier, tworzywa, szkło), demontaż odpadów wielkogabarytowych, przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W WPGO dla Mazowsza 2007-2015 zaproponowano utworzenie na terenie Województwa Mazowieckiego sześciu obszarów (regionów), w których wdrażane powinny być kompleksowe systemy gospodarki odpadami komunalnymi i tworzone Zakłady Zagospodarowania Odpadów. Są to:

- Obszar m. st. Warszawy,
- **Obszar Ciechanowski,**
- Obszar Ostrołęcki,
- Obszar Płocki,
- Obszar Radomski,
- Obszar Siedlecki.

W skład Ciechanowskiego Obszaru Gospodarki Odpadami wejdzie m.in. miasto Mława.

Po 2014 roku na terenie województwa zostanie jedynie 15 regionalnych składowisk.

Pozostałe czynniki

W latach 2011-2018 na terenie Mławy planowane są liczne inwestycje infrastrukturalne. Wśród większych inwestycji komunikacyjno-drogowych planowana jest budowa zachodniej obwodnicy miasta. W wyniku tej realizacji powstaną duże ilości odpadów, głównie z grupy 17.

Nastąpi wzrost budownictwa mieszkaniowego oraz w szczególności nasilenie się prac remontowo-budowlanych, co zaowocuje wzrostem ilości odpadów remontowych.

Z poprawą warunków życia wzrastać będzie średnia wieku mieszkańców miasta, co spowoduje większe zapotrzebowanie na usługi medyczne. Skutkiem tego będzie wzrost ilości odpadów ze służby zdrowia.

6.2. Prognoza ilości wytwarzanych odpadów komunalnych

Podczas prac nad aktualizacją Planu przyjęto 8 letni okres planowania z podziałem na dwie perspektywy czasowe: krótkoterminową (do 2014 roku) i długoterminową (do 2018 roku). Prognozy opracowano dla dwóch horyzontów czasowych: roku 2014 i roku 2018.

Prognozowana ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w latach 2014 i 2018 wynosić będzie:

Tabela 17. Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych (Mg) do roku 2018 na terenie miasta Mława

Lp.	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów w Mg	
		2014	2018
1.	odpady kuchenne i ogrodowe	4 328	4 544
2.	papier i tektura	1 143	1 200
3.	odpady wielomateriałowe	471	494
4.	tworzywa sztuczne	1 296	1 360
5.	szkło	1 203	1 263
6.	metale	176	185
7.	tekstylia	471	494
8.	drewno	35	36
9.	odpady niebezpieczne	70	73
10.	odpady mineralne	329	345
11.	frakcja poniżej 10 mm	803	843
12.	odpady wielkogabarytowe	306	321
13.	odpady z terenów zieleni	624	655
14.	inne kategorie	531	557
Razem		11 786	12 370

Prognozuje się, że w roku 2014 wytworzone zostanie 11 786 Mg odpadów komunalnych, a w roku 2018 – 12 370 Mg.

6.3. Prognoza ilości wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji

Prognozuje się, że w 2014 roku na terenie miasta Mława wytworzone zostanie 6 130 Mg, a w 2018 roku – 6 435 Mg odpadów ulegających biodegradacji.

6.4. Prognoza ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych

Prognozowana ilość odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych w latach 2014 i 2018 na terenie miasta Mława wynosić będzie:

- 2014 rok - 70 Mg,
- 2018 rok - 73 Mg.

6.5. Prognoza ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych

Z uwagi na postęp technologiczny, jaki dokonał się w zakresie wytwarzania materiałów opakowaniowych i opakowań, polegający na znacznym obniżeniu ich masy, a także ze względu na konieczność przeprowadzania przez przedsiębiorców redukcji masy opakowań w systemach pakowania towarów (redukcja u źródła zgodnie z normą PN-EN 13428:2005 (U) Opakowania - Wymagania dotyczące wytwarzania i składu - Zapobieganie poprzez redukcję u źródła) do roku 2018 nie przewiduje się znaczącego wzrostu masy odpadów opakowaniowych. Prognozy zużycia poszczególnych grup opakowań nie wskazują na potencjalne zmiany struktury odpadów opakowaniowych. Do roku 2018 dominującymi z uwagi na masę, będą odpady z tektury/papieru, odpady ze szkła oraz odpady z tworzyw sztucznych. Wzrośnie natomiast ilość odpadów zbieranych – zarówno przez organizacje odzysku, jak też pozyskiwanych w wyniku selektywnej zbiórki z gospodarstw domowych.

W zakresie funkcjonującego zaplecza do segregacji i przygotowania odpadów do przetwórstwa przewiduje się znaczną poprawę w wyposażeniu sortowni odpadów opakowaniowych (urządzenia do rozdrabniania, prasowania, segregacji magnetycznej, sortowania optycznego czy flotacji oraz uzdatniania stłuczki itp.) oraz wzrost liczby takich obiektów.

Wraz z udoskonalaniem metod przerobu odpadów pojawi się także możliwość odzysku odpadów zdeponowanych dotychczas na składowiskach lub magazynowanych na terenach zakładów.

7. Przyjęte cele w gospodarce odpadami komunalnymi

7.1. Odpady komunalne

Wyznaczając cele w gospodarce odpadami na okres lat 2011-2018 przyjęto następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

1. Znaczne zmniejszenie ilości odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania, oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych, przy jednoczesnym uniknięciu wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby.
2. Zachęcanie do ponownego użycia, a w stosunku do odpadów, które są nadal wytwarzane, zmniejszenie ich właściwości niebezpiecznych, tak aby stanowiły możliwie najmniejsze zagrożenie.
3. Tworzenie preferencji w celu poddawania odpadów procesom odzysku, w szczególności recyklingu.

Wytyczając cele w gospodarce odpadami uwzględniono uwarunkowania wynikające z następujących dokumentów:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2014,
- Plan Gospodarki Odpadami na Mazowszu na lata 2007-2011, z uwzględnieniem lat 2012-2015,

Nie oznaczało to jednak mechanicznego przeniesienia poszczególnych wymogów ilościowych z poziomu państwa, czy województwa na poziom miasta Mława. Przy wytyczaniu celów uwzględniono specyfikę lokalną i ocenę możliwości zrealizowania danego celu.

Cele krótkookresowe 2011-2014

1. Kontynuacja działań dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Mława w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi.
2. Wspieranie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i podmioty prywatne, które przyczynią się do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia ilości odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi, zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska.
3. Kontynuacja działań w zakresie rozwoju selektywnego zbierania odpadów:
  - zielonych z parków i ogrodów,
  - papieru i tektury,
  - opakowaniowych ze szkła,
  - tworzyw sztucznych i metali,
  - niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w tym co najmniej: zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, zużytych termometrów),
  - wielkogabarytowych i budowlano – remontowych.
4. Doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia w 2012 r. odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku:
  - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 45%,
  - odpadów niebezpiecznych na poziomie 20%,
  - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55% - 80%.
5. Kontynuacja działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowiska odpadów niesegregowanych i nieprzetworzonych.
6. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
  - w 2011 r. więcej niż 63% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w 1995 r.,
  - w 2013 r. więcej niż 50% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
7. Współorganizowanie i uczestnictwo w strukturach ponadgminnych – Ciechanowskim Obszarze Gospodarki Odpadami oraz w innych związkach ponadlokalnych, w których zakres wchodzi działania związane z gospodarką odpadami.
8. Zwiększenie intensywności działań kontrolnych przez właściwe organy i skuteczna egzekucja prawa, w tym kontynuacja działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Cele długookresowe 2015-2018

1. Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Mława.
2. Doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia w 2015 r. odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku:
  - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 65%,
  - odpadów niebezpiecznych na poziomie 35%,
  - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55% - 80% ilości wytworzonej.
3. Wspieranie rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi.
4. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
  - w 2015 r. więcej niż 44% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w 1995 r.,
  - w 2018 r. nie więcej niż 40% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w 1995 r.
5. Kontynuacja działań zmierzających do składowania tylko odpadów przetworzonych (balastowych).

6. Kontynuacja działań w zakresie zmniejszania masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie: 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r. oraz 50% wytworzonych odpadów do końca 2016 r.
7. Wspieranie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i podmioty prywatne, które przyczynią się do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia ilości odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi, zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska.
8. Kontynuacja działań kontrolnych przez właściwe organy i skuteczna egzekucja prawa.

7.2. Odpady zawierające azbest

Cele krótkookresowe 2011-2014

Cele długookresowe 2015-2018

1. Sukcesywne osiągnięcie celów określonych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”, tj:
  - usunięcie wyrobów azbestowych i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest,
  - minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z azbestem,
  - likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

7.3. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

Cele krótkookresowe 2010 – 2013

Cele krótkookresowe 2011-2014

1. Rozbudowa systemu selektywnego zbierania odpadów z remontu, budowy obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.
2. Osiągnięcie 54% odzysku w roku 2012.

Cele długookresowe 2015-2018

1. Doskonalenie systemu selektywnego zbierania odpadów z remontu, budowy obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.
2. Osiągnięcie 70% odzysku w roku 2015.

7.4. Odpady opakowaniowe

Cele krótkookresowe 2011-2014

1. Ograniczenie istnienia szarej strefy w zakresie wprowadzania, wytwarzania, zbierania odpadów opakowaniowych.
2. Zwiększenie ilości odpadów opakowaniowych wydzielonych z odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki.
3. Współpraca z organizacjami odzysku w celu wdrażania i rozwoju systemów zbierania odpadów opakowaniowych.
4. Zmniejszenie ilości odpadów opakowaniowych kierowanych na składowiska odpadów.

Cele długookresowe 2015-2018

1. Osiągnięcie do 31 grudnia 2014 r. odzysku na poziomie minimum 60% oraz recyklingu na poziomie minimum 55 % odpadów opakowaniowych.

2. Doskonalenie funkcjonowania systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych w celu uzyskania wymaganych poziomów odzysku i recyklingu.
3. Kontynuacja współpracy z organizacjami odzysku w celu jak najlepszego funkcjonowania systemów zbierania odpadów opakowaniowych.

7.5. Komunalne osady ściekowe

Cele krótkookresowe 2011-2014

1. Zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska.
2. Zmniejszenie stopnia obciążenia osadów ściekowych szkodliwymi substancjami i organizmami chorobotwórczymi poprzez ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego, trafiających do komunalnych oczyszczalni ścieków.

Cele długookresowe 2015-2018

1. Całkowite ograniczenie składowania osadów ściekowych do roku 2018.
2. Zmniejszenie stopnia obciążenia osadów ściekowych szkodliwymi substancjami i organizmami chorobotwórczymi poprzez ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego, trafiających do komunalnych oczyszczalni ścieków.

8. Projektowany system gospodarki odpadami komunalnymi

8.1. Założenia ogólne

Ramy systemu zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie miasta Mława wyznaczają dwa podstawowe akty prawne w tym zakresie, tj.:

- ustawa o odpadach,
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Na poziomie miasta najistotniejszym aktem poza ww. wymienionymi jest "Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława", będący głównym - poza Planem gospodarki odpadami - instrumentem zarządzania systemem.

System gospodarki odpadami dla miasta Mława jest kompleksowy - uwzględnia i łączy wszystkie działania związane z gospodarowaniem odpadami:

- minimalizację ich ilości i szkodliwości,
- gromadzenie i odbiór,
- selektywne zbieranie,
- transport,
- odzysk,
- unieszkodliwianie poza składowaniem,
- unieszkodliwianie poprzez składowanie,
- edukację ekologiczną,
- zarządzanie, w tym monitoring i sprawozdawczość.

System składa się z następujących elementów:

- wytwórców odpadów (właściciele nieruchomości i podmiotów gospodarczych),

- podmiotów odbierających odpady komunalne,
- instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- jednostek i instytucji nadzorujących i wdrażających system.

8.2 Odbieranie i zbieranie odpadów komunalnych

System zbierania odpadów komunalnych na terenie Miasta Mława obejmuje kontynuację odbierania odpadów zmieszanych na dotychczasowych zasadach.

Obowiązek zbierania i pozbywania się odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie nieruchomości spoczywa na jej właścicielach. Obowiązek ten jest realizowany za pośrednictwem przedsiębiorców uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych na podstawie zawartej umowy.

Zbieranie odpadów komunalnych zmieszanych będzie realizowane w sposób jak najmniej uciążliwy dla środowiska (w zamkniętych pojemnikach, w sposób oraz z częstotliwością określoną w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława).

Zasady rozmieszczania i konserwacji urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów są następujące:

1. Podczas lokalizowania miejsc gromadzenia odpadów komunalnych należy uwzględniać przepisy § 22 i § 23 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690).
2. Na terenie nieruchomości pojemniki na odpady oraz worki z wyselekcjonowanymi odpadami należy ustawiać w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla pracowników podmiotu uprawnionego bez konieczności otwierania wejścia na teren nieruchomości lub, gdy takiej możliwości nie ma, należy wystawiać je w dniu odbioru, zgodnie z harmonogramem, na chodnik lub ulicę przed wejściem na teren nieruchomości.
3. Pojemniki na odpady powinny być ustawione na terenie nieruchomości, w miejscu widocznym, trwale oznaczonym, na wyrównanej, w miarę potrzeb utwardzonej powierzchni, zabezpieczonej przed zbieraniem się na niej wody i błota.
4. Właściciel nieruchomości ma obowiązek utrzymywania pojemników na odpady w stanie czystości, dobrym stanie technicznym oraz ich okresowego dezynfekowania; usługi w tej mierze może wykonywać podmiot uprawniony.

Sposób zbierania i odbierania odpadów będzie zgodny z wymaganiami wynikającymi z technologii przetwarzania odpadów w zakładach zagospodarowania odpadów komunalnych, w szczególności zaś w zakładzie unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Uniszkach Cegielni.

Osiągnięcie zakładanych celów w zakresie zbierania odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowania przez miasto stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami 100 % mieszkańców miasta (przy obecnych 99%),
- kontrolowania przez miasto sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenia systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,

- zapewnienia realizacji uchwalonego planu gospodarki odpadami w zakresie osiągnięcia założonych celów,
- kontroli przez miasto przepływów odpadów komunalnych z miejsc wytworzenia do wskazanych w zezwoleniach instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Selektywną zbiórką na terenie Miasta Mława objęte zostaną odpady, których wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych jest zasadne ze względów ochrony środowiska lub ekonomicznych, z uwzględnieniem celów i zasad postępowania określonych przez obowiązujące prawo i dokumenty planistyczne, w tym Kpgo 2014 i WPGO 2008 – 2015, a także przez Regulamin utrzymania czystości i porządku w mieście. Dla odpadów opakowaniowych zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz. U. Nr 219, poz. 1858 z dnia 31 października 2005 r.).

Proponowany na kolejne lata system selektywnego zbierania odpadów na terenie Miasta Mława przewiduje:

- kontynuację selektywnego zbierania odpadów (z podziałem na frakcje: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne) oraz metodą „u źródła” z zastosowaniem worków lub pojemników (system wieloworkowy lub wielopojemnikowy), prowadzonego przez uprawnionych przedsiębiorców,
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów zielonych z terenów zieleni urządzonej,
- wdrożenie dodatkowego zbierania odpadów:
  - wielkogabarytowych,
  - budowlanych i poremontowych,
  - niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w tym co najmniej: baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów, świetlówek).

Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne. Odpady zebrane selektywnie będą transportowane w sposób zapobiegający ich zmieszaniu.

Zakłada się, że mieszkańcy Mławy posiadają już podstawową wiedzę dotyczącą segregacji, gdyż od września 2003 roku na terenie miasta prowadzone jest selektywne zbieranie oraz prowadzona jest szeroka edukacja ekologiczna uwzględniająca gospodarkę odpadami.

Z przedstawionego opisu stanu aktualnego gospodarki odpadami wynika, że na terenie miasta Mława występują generalnie 2 typy zabudowy: zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna. W związku z powyższym, proponowany system gromadzenia i dalszego zagospodarowania odpadów od mieszkańców zakłada zróżnicowane wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów z uwzględnieniem charakterystyki zabudowy. W zależności od rodzaju zabudowy selektywne zbieranie odpadów odbywać się będzie w następujący sposób:

Zabudowa wielorodzinna

Selektywna zbiórka odpadów odbywać się będzie w dotychczasowy sposób, w specjalnych pojemnikach, po jednym pojemniku na każdą frakcję. Pojemniki do zbiórki będą odpowiednio oznakowane oraz będą posiadać dotychczasową kolorystykę.

Dopuszcza się stosowanie dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów surowcowych pojemników wielokomorowych przeznaczonych do selektywnego gromadzenia kilku rodzajów odpadów surowcowych.

Rozważane jest selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji, opisane w dalszej części Planu.

Zabudowa jednorodzinna

Selektywna zbiórka w zabudowie jednorodzinnej prowadzona będzie w systemie wieloworkowym lub w oparciu o ogólnodostępne pojemniki. Właściciele posesji zostaną wyposażeni (przez firmę, z którą podpiszą umowę na odbiór odpadów) w worki na poszczególne frakcje selektywnie gromadzonych odpadów (papier i tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne). Worki do selektywnej zbiórki posiadać będą odpowiednią kolorystykę i oznakowanie, analogicznie jak w przypadku pojemników w zabudowie wielorodzinnej. Ponadto, mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej będą mogli korzystać z ogólnodostępnych pojemników do selektywnej zbiórki rozmieszczonych na terenie miasta. Rozważa się zbieranie odpadów z podziałem na frakcję suchą i moką, systemem dual.

Należy informować mieszkańców o prawidłowym postępowaniu np. z metalowymi puszkami, które należy zgnieść przed wrzuceniem do pojemnika. To samo dotyczy plastikowych butelek typu PET. Pomaga to wydłużyć okres pomiędzy opróżnianiem pojemników i zwiększyć ilość odpadów wrzucanych do pojemnika. Odpowiednio sformułowana zachęta do tego mogłaby znaleźć się m.in. na każdym pojemniku.

Urządzenia do selektywnego zbierania odpadów powinny być estetyczne, co zachęca do korzystania z nich. Urządzenia należy ustawić tak, aby były funkcjonalne, stabilne, łatwe w obsłudze, dostępne dla dzieci, ludzi starszych i osób niepełnosprawnych. Usytuowanie urządzeń musi uwzględniać ochronę przed hałasem oraz możliwością powstania ognia. Podłoże, na których ustawione są urządzenia powinno być utwardzone i płaskie, w miarę możliwości także izolujące grunt.

Opróżnianiu urządzeń do selektywnego zbierania odpadów powinno zawsze towarzyszyć pewne minimum zabiegów poprawiających estetykę. Takie procedury trzeba wprowadzić i egzekwować ich realizację przez podmioty obsługujące selektywne zbieranie.

Opłaty za odbiór selektywnie zebranych odpadów będą niższe od opłat za odpady zmieszane (niesegregowane). Stwarza to finansowy impuls zachęcający do selektywnej zbiórki odpadów.

8.3. Zbieranie odpadów tzw. problemowych

Odpadami problemowymi są nazywane odpady, które ze względu na swoje wymiary, lub właściwości powinny zostać wyselekcjonowane ze strumienia odpadów komunalnych.

Do odpadów tych należą:

- odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne,
- odpady budowlano-remontowe.

Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe zbierane będą:

- w ramach akcji organizowanych przez podmioty odbierające odpady komunalne, zarządców nieruchomości, tzn. administracje budynków, wspólnoty mieszkaniowe, zarządy spółdzielni, itp. Odpady wielkogabarytowe wystawiane będą na chodnik lub ulicę przed wejściem na teren nieruchomości w dniu zbiórki lub na miejsce wyznaczone przez zarządcę nieruchomości do tego celu, zgodnie z harmonogramem, skąd będą odbierane przez specjalistyczny sprzęt,

- na zgłoszenie, przez przedsiębiorców posiadających stosowne zezwolenia na odbiór odpadów, za opłatą pokrywającą koszty transportu, odzysku i unieszkodliwienia.

Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Docelowo wydzielane będą następujące rodzaje odpadów niebezpiecznych, wytwarzane w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych:

- odpady baterii i akumulatorów,
- przeterminowane i niewykorzystane leki oraz zużyte termometry,
- zużyte źródła światła zawierające substancje niebezpieczne (światłówki),
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- pozostałości farb i lakierów oraz opakowania po nich,
- rozpuszczalniki organiczne, w tym chlorowcoorganiczne,
- odpady zawierające inne rozpuszczalniki oraz substancje chemiczne służące do wywabiania plam, środki czyszczące,
- środki do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowania po nich,
- opakowania po środkach do dezynfekcji i dezynsekcji wraz z pozostałościami,
- odpady zawierające oleje (filtry oleju, czyściwo, szlamy zaolejone itp.),
- smary, środki do konserwacji metali,
- odczynniki chemiczne np. fotograficzne,
- aerozole i opakowania po nich.

Odpady baterii i akumulatorów

Sposób zbierania baterii i akumulatorów reguluje *ustawa o bateriach i akumulatorach*.

Odpady baterii zbierane będą:

- w punktach sprzedaży detalicznej baterii przenośnych, którego powierzchnia sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* przekracza 25 m²,
- w wyznaczonych placówkach oświatowych (szkoły, przedszkola), urzędach i instytucjach. Zbiórka będzie prowadzona we współpracy miasta z organizacjami odzysku. Organizacje dostarczają i ustawiają pojemniki, jak również obsługują je bezpłatnie,
- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych,
- dodatkowo, mieszkańcy mogą pozbyć się odpadów tego typu oddając je do punktów zbiórki lub do punktów utworzonych w wybranych placówkach handlowych, zajmujących się dystrybucją baterii.

Zbieranie zużytych akumulatorów odbywać się będzie następująco:

- w punktach sprzedaży detalicznej akumulatorów przenośnych, którego powierzchnia sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* przekracza 25 m²,
- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych,
- przez stacje demontażu,
- przez stacje obsługi pojazdów.

Przeterminowane i niewykorzystane leki oraz zużyte termometry

Przeterminowane i niewykorzystane leki oraz zużyte termometry zbierane będą następująco:

- w aptekach,
- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych.

Zużyte źródła światła zawierające substancje niebezpieczne (światłówki)

Odpady te zbierane będą następująco:

- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych,
- w wyznaczonych siedzibach komórek organizacyjnych Urzędu Miasta w Mławie,
- dodatkowo, mieszkańcy mogą pozbyć się odpadów tego typu oddając je do punktów zbiórki lub do punktów utworzonych w wybranych placówkach handlowych, zajmujących się dystrybucją źródeł światła.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zbieranie odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzone będzie w następujący sposób:

- w punktach zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, prowadzonych przez organizacje odzysku lub uprawnionych przedsiębiorców,
- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych,
- oddawanie zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych do sprzedawców detalicznych i hurtowych w ilości nie większej niż kupowany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju,
- dodatkowo, mieszkańcy mogą pozbyć się zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oddając go do punktów zbiórki lub do punktów utworzonych w wybranych placówkach handlowych, zajmujących się dystrybucją takiego sprzętu.

Miasto ma obowiązek udostępniać mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informację o znajdujących się na jej terenie zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych. Informacja ta powinna zawierać:

- nazwę firmy, oznaczenie jej siedziby i adres, imię, nazwisko zbierającego zużyty sprzęt,
- adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Pozostałe odpady niebezpieczne (w tym: pozostałości farb i lakierów oraz opakowania po nich, rozpuszczalniki organiczne, w tym chlorowcoorganiczne, odpady zawierające inne rozpuszczalniki oraz substancje chemiczne służące do wywabiania plam, środki czyszczące, środki do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowania po nich, opakowania po środkach do dezynfekcji i dezynsekcji wraz z pozostałościami, odpady zawierające oleje (filtry oleju, czyściwo, szlamy zaolejone itp.), smary, środki do konserwacji metali, odczynniki chemiczne np. fotograficzne, aerozole i opakowania po nich).

Odpady te zbierane będą następująco:

- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych.

Odpady z budowy i remontów

Odpady te zbierane będą następująco:

- na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą na odbiór odpadów komunalnych.

8.4. System zbierania odpadów z innych źródeł ich wytwarzania

Drogi publiczne, ciągi handlowo-usługowe, przystanki komunikacji

Powyższe miejsca są obowiązkowo wyposażone w kosze uliczne w ilości uzależnionej od natężenia ruchu. Kosze powinny być zlokalizowane w miejscach nie powodujących utrudnień w ruchu pieszych i pojazdów.

Imprezy masowe

Organizatorzy imprezy masowej są zobowiązani do wyposażenia miejsca, na którym ona się odbywa, w urządzenia do gromadzenia odpadów o pojemności odpowiedniej do liczby osób uczestniczących w imprezie. Organizatorzy imprezy są zobowiązani zawrzeć umowy z podmiotami uprawnionymi na dostarczenie urządzeń oraz ich opróżnienie i uprzątnięcie.

Jednostki handlowo-usługowe

Jednostki, których powierzchnia handlowa jest większa od 2 000 m² są zobowiązane do prowadzenia na własny koszt selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ich ofercie handlowej. Zbiórka będzie obsługiwana przez firmy wywozowe działające na terenie miasta lub przez organizacje odzysku.

Ponadto, producent i importer substancji chemicznych (które spełniają minimum jeden z poniższych warunków) bardzo toksycznych, toksycznych, rakotwórczych, mutagennych lub niebezpiecznych dla środowiska (określonych w przepisach ustawy o substancjach i preparatach chemicznych) są zobowiązani ustalić kaucję na opakowania jednostkowe tych substancji. W związku z tym są zobowiązani odebrać od sprzedawcy opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach.

Instytucje użyteczności publicznej

W urzędach administracji publicznej, bankach, instytucjach, biurach, itp. zostaną ustawione urządzenia do gromadzenia odpadów na wybrane surowce wtórne (papier i tworzywa sztuczne).

Szkoły i przedszkola

W placówkach oświatowych ustawione zostaną urządzenia do gromadzenia odpadów na poszczególne rodzaje surowców wtórnych: tworzywa sztuczne (w szczególności butelki PET), puszki aluminiowe i makulatura oraz zużyte baterie. Ustawienie urządzeń do selektywnego gromadzenia wybranych frakcji w szkołach i przedszkolach zostanie poprzedzone akcją edukacyjną.

8.5. System odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Na wybór przyszłego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla miasta Mława miały wpływ uwarunkowania prawne, techniczne, środowiskowe, ekonomiczne oraz społeczne.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 zakłada rozwój selektywnego zbierania odpadów, budowę instalacji do odzysku materiałowego i energetycznego oraz instalacji do unieszkodliwiania odpadów oraz przede wszystkim ograniczenie składowania odpadów wyłącznie do odpadów przetworzonych. Zgodnie z Kpgo 2014 podstawą gospodarki odpadami komunalnymi powinny stać się zakłady zagospodarowania odpadów o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania

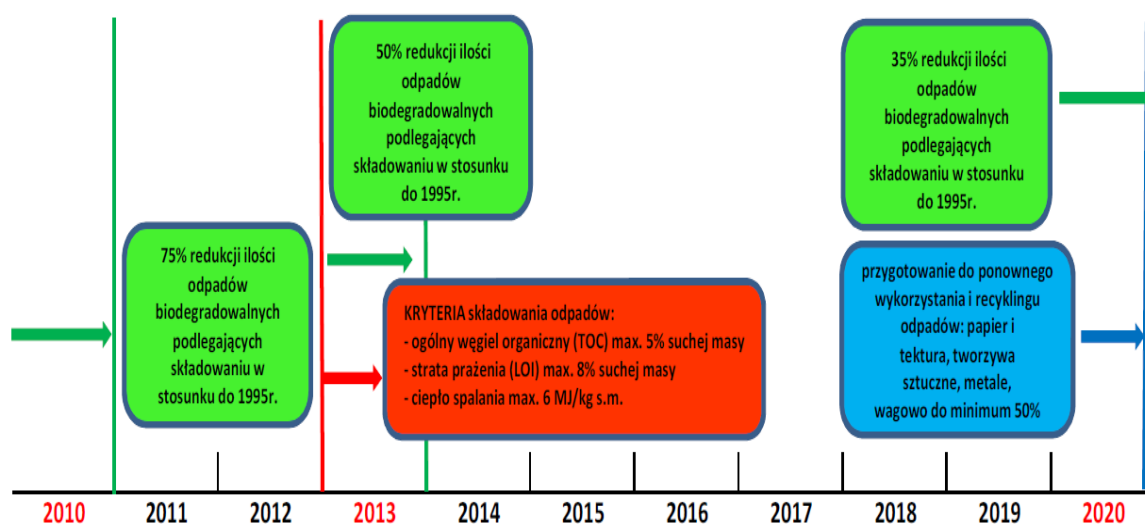
odpadów z obszaru zamieszkałego minimum przez 150 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym kryteria najlepszej dostępnej techniki.

Oprócz powyższych założeń (omówionych także we wcześniejszych rozdziałach niniejszego Planu), dla proponowanego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów kluczowe znaczenie mają:

- *rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów*, które wprowadziło zmianę w możliwościach stosowania odpadów do wykonania warstwy izolacyjnej.
- *rozporządzenie Ministra Gospodarki zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach danego typu*, które od 1 stycznia 2013 roku dla odpadów: 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe, 19 08 12 – szlamy z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych inne niż wymienione w 19 08 11, 19 08 14 - szlamy z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych inne niż wymienione w 19 08 13, 19 12 12 – inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11, odpadów z grupy 20 wprowadza następujące kryteria dopuszczenia do składowania:
  - ogólny węgiel organiczny (TOC) max. 5% suchej masy
  - strata prażenia (LOI) max. 8% suchej masy
  - ciepło spalania max. 6 MJ/kg suchej masy
- *ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw*, która wprowadza: zakaz składowania odpadów palnych selektywnie zebranych (od 1.01.2011 r.), zakaz składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych (od 1.01.2013 r.).

Wyżej wymienione przepisy spowodują, że od 1 stycznia 2013 r. nastąpi całkowity zakaz składowania nieprzetworzonych odpadów komunalnych.

Na kształt przyszłego systemu gospodarki odpadami będą miały także wpływ planowane w przepisach prawnych zmiany, których celem jest usprawnienie systemu gospodarki odpadami i dostosowanie prawa polskiego do praw Unii Europejskiej (rysunek 13).

Rysunek 10. Wymagania prawne postępowania z odpadami

Głównym założeniem systemu gospodarki odpadami na terenie Miasta Mława jest zagwarantowanie odzysku lub unieszkodliwiania wszystkich powstających na jego terenie odpadów w sposób pozwalający na osiągnięcie założonych celów.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi jest system rozwiązań regionalnych, w których są uwzględnione wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych.

Zgodnie z rozwiązaniami wskazanymi w *Wojewódzkim planie gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 - 2015* oraz *Planie gospodarki odpadami dla powiatu mławskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015* miasto Mława przypisane zostało do systemu regionalnego, w ramach którego zaspokojone zostaną jej podstawowe potrzeby związane z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów. Miasto Mława z całym powiatem mławskim przypisane zostało do Obszaru Ciechanowskiego. Obejmuje on także powiaty żuromiński, ciechanowski, pultuski, przasnyski, makowski, ostrołęcki, ostrowski, wyszkowski, płocki, sierpecki, m. Płock, płoński, legionowski, wołomiński, węgrowski, sokołowski, m. Ostrołęka, m. Siedlce, siedlecki, łosicki, miński, m. Siedlce, m. st. Warszawa, warszawski zachodni, przuszkowski, grodziski, zyrardowski, piaseczyński, otwocki, garwoliński, m. Radom, radomski, zwoleński, przysuski, szydłowiecki, radomski, lipski, grójecki, białobrzegi, kozienicki, m. Radom, radomski, lipski.

Rysunek 11. Proponowane obszary gospodarowania odpadami w ramach Regionalnych Zakładów Gospodarki Odpadami na terenie Województwa Mazowieckiego

Tabela 18. Proponowane obszary gospodarowania odpadami na terenie Województwa Mazowieckiego

Lp.	Region	Gminy regionu	Ludność		Ilość odpadów [Mg]	
			2011	2015	2011	2015
2.	ciechanowski	Gminy powiatu ciechanowskiego	90 817	90 649	27 060	28 107
		Gminy powiatu przasnyskiego	52 324	52 066	14 106	14 607
		Gminy powiatu makowskiego	45 493	45 137	11 352	11 721
		Gminy powiatu pułtuskiego	51 354	51 618	13 763	14 395
		Gminy powiatu żuromińskiego	39 754	39 384	9 779	10 082
		Gminy powiatu mławskiego	72 495	72 219	19 961	20 692
Razem			352 237	351 073	96 021	99 604

W WPGO 2007 - 2015 zaproponowano konkretną lokalizację inwestycji dla Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami (RZGO) Obszaru Ciechanowskiego. Będzie to Zakład zlokalizowany w gminie Wieczfnia Kościelna, w miejscowości Uniszki Cegielnia, zbudowany w oparciu o funkcjonujące obecnie składowisko odpadów oraz towarzyszącą mu infrastrukturę. W przyszłości planuje się powiększenie istniejącego składowiska. Nadrzędny cel społeczny jakim jest zachowanie i rozbudowa składowiska, w tym umożliwienie jego powiększenia na obszarze m. Mławy, jest zrealizowany poprzez wyznaczenie strefy technicznej obsługi miasta na części gruntów dawnej wsi Krajewo w pasie o szerokości około 140 m wzdłuż granicy miasta.

Według WPGO, uruchomione zostaną następujące obiekty i instalacje:

- dwie linie do sortowania odpadów,
- linia produkcji paliw z odpadów,
- pryzma energetyczna do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji,
- elektrownia o mocy 1MW zasilana biogazem ze zrekultywowanej kwatery.

Obecnie obiekt w Uniszkach Cegielni jest składowiskiem komercyjnym. Rocznie przyjmowane jest około 370 000 Mg odpadów. Eksploatowana jest kwatery o powierzchni 4 ha, a zamknięta kwatery o powierzchni 8 ha jest odgazowywana.

Ogólna przepustowość Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami w Uniszkach Cegielni wynosić będzie 370 000 Mg rocznie.

Odpady niebezpieczne

Z WPGO 2007 – 2015 wynika, że ze względu na ilość poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych takich jak przeterminowane leki, baterie, akumulatory, środki ochrony roślin i ich opakowania, farby, tusze, rozpuszczalniki, drewno zawierające substancje niebezpieczne nie ma uzasadnienia budowa wielofunkcyjnej instalacji do ich unieszkodliwiania na terenie Województwa Mazowieckiego. Wyspecjalizowane instalacje np. do termicznego unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych lub unieszkodliwiania baterii i akumulatorów funkcjonują na terenie Województwa Śląskiego.

Składowanie odpadów

Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015 zakłada, że po roku 2014 na terenie Województwa Mazowieckiego funkcjonować będzie

jedynie 15 regionalnych składowisk odpadów. Dla Ciechanowskiego Regionu Gospodarki Odpadami wyznaczono, jako obiekty regionalne:

- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w gminie Wieczfnia Kościelna, miejscowość Uniszki Cegielnia,
- składowisko odpadów w Woli Pawłowskiej, gmina Ciechanów.

Odpady wytwarzane w Mławie kierowane będą na składowisko w Uniszkach Cegielni.

Rysunek 12. Planowane składowiska regionalne na terenie województwa mazowieckiego po 2014 roku (według WPGO 2007-2015)

8.6. Postępowanie z innymi odpadami, które mogą znaleźć się w strumieniu odpadów komunalnych

8.6.1. Oleje odpadowe

Kierunki działań i zadania miasta Mława w zakresie gospodarki odpadowymi olejami są następujące:

- System gospodarowania odpadowymi olejami będzie się opierał o działania w zakresie zbierania i odzysku/unieszkodliwiania odpadów.
- Funkcjonowanie systemu, jak też osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadowymi olejami będzie wymagało podjęcia działań, dotyczących:
  - rozwoju i doskonalenia zbierania zużytych olejów,
  - odzysku i unieszkodliwiania odpadowych olejów,
  - ograniczenia niewłaściwych sposobów postępowania z odpadowymi olejami.

Rozwój i doskonalenie systemu zbierania odpadowych olejów

W celu rozwoju i doskonalenia systemu zbierania odpadowych olejów będą zintensyfikowane działania dla pozyskiwania olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Zadanie te będą prowadzone przez organizacje odzysku i uprawnionych przedsiębiorców.

System zbierania odpadowych olejów na terenie Mławy, obejmujący wszystkich posiadaczy odpadów, będzie funkcjonował w oparciu o:

- organizacje odzysku,
- inne podmioty zajmujące się zbieraniem zużytych olejów: autoryzowane stacje serwisowe pojazdów, stacje demontażu pojazdów, warsztaty samochodowe,
- podmioty zajmujące się odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadowych olejów.

Szczegółowe sposoby postępowania z odpadami olejowymi w zakresie zbierania, magazynowania, klasyfikowania do właściwego procesu odzysku lub unieszkodliwiania oraz kryteria dopuszczenia do procesu regeneracji określa *rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 sierpnia 2004 roku w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi*.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia oleje odpadowe będą zbierane i magazynowane selektywnie według wymagań wynikających ze sposobu ich przemysłowego wykorzystania lub unieszkodliwiania.

W procesie zbierania i magazynowania olejów odpadowych ich mieszanie z innymi odpadami i substancjami, w tym zwłaszcza z odpadami stałymi, odpadami PCB, olejem napędowym, olejem opałowym, płynami chłodniczymi, płynami hamulcowymi oraz innymi substancjami i preparatami chemicznymi nie będącymi olejami będzie niedopuszczalne. Dozwolone będzie mieszanie różnych rodzajów olejów tylko w przypadku, gdy nie wpłynie to negatywnie na proces ich odzysku lub unieszkodliwiania.

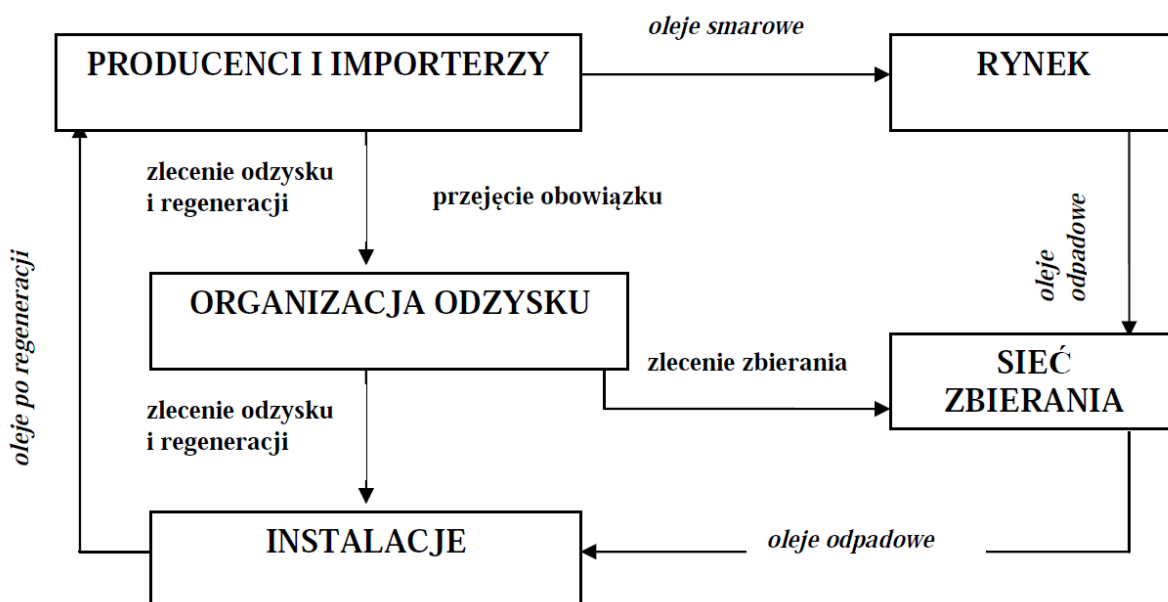
Oleje odpadowe będą zbierane do szczelnych, oznakowanych (napisem: OLEJ ODPADOWY oraz kodem zgodnym z katalogiem odpadów) pojemników, wykonanych z materiałów trudno palnych, odpornych na działanie olejów odpadowych.

System zbierania odpadowych olejów od mieszkańców będzie realizowany poprzez zorganizowanie systemu zbierania tych olejów.

Odpadowe oleje będą magazynowane w miejscach utwardzonych, zabezpieczonych przed zanieczyszczeniem gruntu i opadami atmosferycznymi.

Proponowany system funkcjonowania zbierania olejów odpadowych przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 13. System funkcjonowania zbierania olejów odpadowych (Kpgo 2010)

Odzysk i unieszkodliwianie odpadowych olejów

Podstawowe zasady gospodarki odpadowymi olejami określa *ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach oraz ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej*.

Oleje odpadowe będą w pierwszej kolejności poddawane procesom odzysku poprzez regenerację, rozumianą jako każdy proces, w którym oleje bazowe mogą być produkowane przez rafinowanie olejów odpadowych, a w szczególności przez usunięcie zanieczyszczeń, produktów utleniania i dodatków zawartych w olejach. W przypadku, gdy regeneracja lub inne procesy odzysku olejów będą niemożliwe, dopuszcza się ich unieszkodliwianie.

Zgodnie z ustawą, przedsiębiorcy mają obowiązek zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu odpadów w wysokości określonej w ustawie. Nałożone obowiązki przedsiębiorcy mogą realizować:

- samodzielnie tj. przedsiębiorca we własnym zakresie poddaje odzyskowi lub recyklingowi wyłącznie wytworzone przez siebie odpady zgodnie z warunkami określonymi w przepisach o odpadach,
- za pośrednictwem organizacji odzysku, która przejmuje obowiązki przedsiębiorców na podstawie umowy

Podejmowane działania zapewnią przedsiębiorcom osiągnięcie określonych w przepisach poziomów odzysku i recyklingu.

W przypadku, kiedy przedsiębiorca nie wykona ciężącego na nim obowiązku odzysku lub recyklingu, zobowiązany jest do obliczenia, a następnie odprowadzenia na rachunek Urzędu Marszałkowskiego opłaty produktowej.

Ograniczenie niewłaściwych sposobów postępowania z odpadowymi olejami

Wsparciem planowanych działań będą działania informacyjno-edukacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi.

8.6.2. Zużyte baterie i akumulatory

System gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami będzie się opierał o działania w zakresie zbierania i odzysku/unieszkodliwiania odpadów.

Podjęte zostaną działania dotyczące:

- rozwoju i doskonalenia zbierania zużytych baterii i akumulatorów,
- odzysku i unieszkodliwiania zużytych baterii i akumulatorów,
- ograniczenia niewłaściwych sposobów postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami.

Rozwój i doskonalenie systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów

Gospodarowanie bateriami i akumulatorami reguluje *ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach*.

Odzysk i unieszkodliwianie zużytych baterii i akumulatorów

Podmioty wprowadzające na rynek zużyte baterie i akumulatory posiadają obowiązek zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu odpadów. Nałożone obowiązki przedsiębiorcy mogą realizować:

- samodzielnie tj. przedsiębiorca we własnym zakresie poddaje odzyskowi lub recyklingowi wyłącznie wytworzone przez siebie odpady zgodnie z warunkami określonymi w przepisach o odpadach,
- za pośrednictwem organizacji odzysku, która przejmuje obowiązki przedsiębiorców na podstawie umowy.

W przypadku zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych przedsiębiorca jest obowiązany na własny koszt odebrać wszystkie zużyte akumulatory punktów sprzedaży detalicznej oraz z innych miejsc niż punkty sprzedaży detalicznej i przekazać je do recyklingu

W przypadku, kiedy przedsiębiorca nie wykona ciążącego na nim obowiązku odzysku lub recyklingu, zobowiązany jest do obliczenia, a następnie odprowadzenia na rachunek Urzędu Marszałkowskiego opłaty produktowej.

8.6.3. Odpady medyczne i weterynaryjne

Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, jak też osiągnięcie założonych celów będzie wymagało podjęcia następujących działań dotyczących:

- doskonalenia selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych w miejscu ich wytwarzania,
- unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Gospodarka odpadami powstającymi w placówkach służby zdrowia powinna odbywać się zgodnie z instrukcjami wewnątrzzakładowymi opracowanymi na podstawie wytycznych inspekcji sanitarnej.

Sposób magazynowania i gospodarowania odpadami medycznymi określa *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2010 roku w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi*.

Sposób magazynowania i gospodarowania odpadami weterynaryjnymi będzie przebiegał w sposób identyczny jak dla odpadów medycznych. Zwłoki zwierząt będą zbierane w lecznicach i gabinetach weterynaryjnych (po eutanazji) lub przez przedsiębiorstwa posiadające stosowne zezwolenia i podpisane umowy na prowadzenie takiej działalności, a następnie będą przekazywane do unieszkodliwienia.

Unieszkodliwianie odpadów medycznych i weterynaryjnych

Podstawowe zasady gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi określa *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* oraz *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2010 roku w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi*.

System unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych będzie prowadzony w spalarniach przystosowanych do przyjmowania tego typu odpadów lub w spalarniach odpadów po autoklawowaniu, dezynfekcji termicznej, działaniu mikrofalami.

8.6.4. Pojazdy wycofane z eksploatacji

Podstawowe zasady związane z gospodarowaniem pojazdami wycofanymi z eksploatacji zostały ujęte w *ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji*. Zgodnie z przywołanym aktem prawnym, podjęte zostaną działania obejmujące:

- rozwój zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- odzysk i unieszkodliwianie pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- ograniczenie niewłaściwych sposobów postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji.

Zarówno doskonalenie, jak i intensyfikacja dotychczasowych inicjatyw będą odbywały się przede wszystkim poprzez działania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane zarówno do posiadaczy pojazdów jak i przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania oraz stacje demontażu pojazdów. Na terenie Mławy znajdują się dwie stacje demontażu.

Rozwój systemu zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji

Głównym założeniem systemu gospodarowania pojazdami wycofanymi z eksploatacji – w myśl obowiązujących przepisów - jest i będzie zbieranie odpadów przez punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji legitymujące się stosownymi decyzjami w ramach prowadzonej przez siebie działalności. Z punktów tych odpady będą trafiać do stacji demontażu. Jest także możliwość bezpośredniego kierowania pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu.

W ramach opisywanego systemu obowiązek doprowadzenia zużytego pojazdu do punktu zbierania lub stacji demontażu spoczywa bezpośrednio na ostatnim właścicielu pojazdu (lub upoważnionej przez niego osobie). Przekazanie pojazdu odbywa się zasadniczo w sposób nieodpłatny (wyjątek stanowić tu będzie m.in. sytuacja, w której dostarczony pojazd będzie niekompletny).

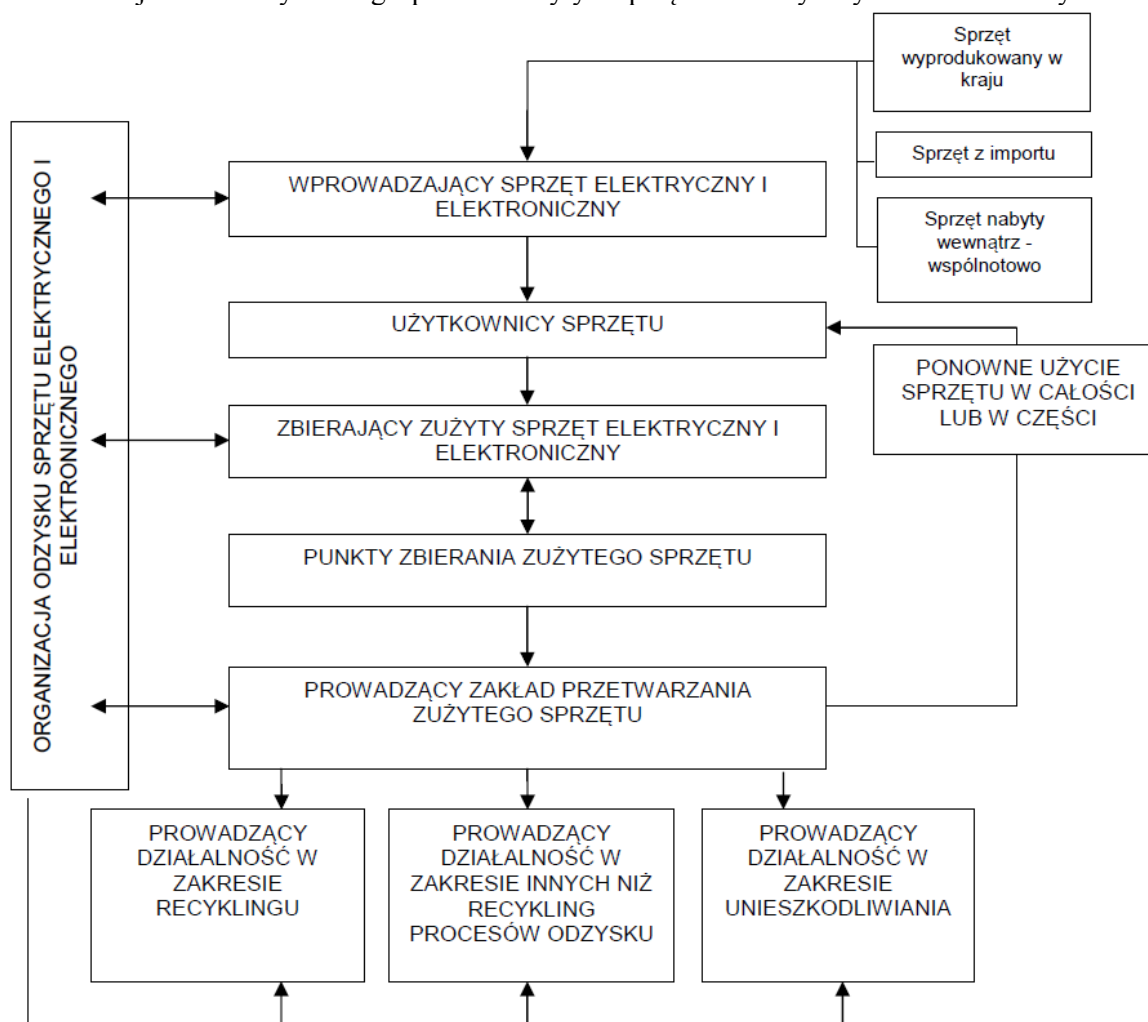
Odzysk i unieszkodliwianie pojazdów wycofanych z eksploatacji

Zadaniem stacji demontażu jest wyodrębnienie z przyjętych odpadów masy części przeznaczonych do ponownego użycia (proces R14) lub też przetworzenie przyjętych odpadów w ramach posiadanych przez siebie linii technologicznych w celu wydzielenia określonych rodzajów odpadów a następnie przekazanie ich do odzysku, recyklingu dalszego rozdzielenia w procesie strzępienia bądź do unieszkodliwienia (z wyłączeniem termicznego przekształcania) (proces R15). Podejmowane działania zapewnią podmiotowi prowadzącemu stację demontażu osiągnięcie określonych w przepisach poziomów odzysku i recyklingu.

Ponieważ odsetek pojazdów kierowanych do legalnie działających punktów zbierania pojazdów i/lub stacji demontażu jest niski, w ramach podejmowanych działań na rzecz sprawnie funkcjonującego systemu gospodarowania wrakami należy podjąć działania edukacyjne, propagujące prawidłowe zachowania w zakresie postępowania z odpadami.

8.6.5. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Proponowany system postępowania ze zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym oparty został na koncepcji rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Poniżej (rysunek 14) przedstawiono schemat funkcjonowania systemu gospodarki zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym.

Rysunek 14. System gospodarki zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym (wg Kpgo 2014)

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym wprowadzający sprzęt przeznaczony do gospodarstw domowych jest obowiązany do zorganizowania i sfinansowania odbierania od prowadzących punkty zbierania zużytego sprzętu, przetwarzania, odzysku, w tym recyklingu i unieszkodliwiania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych.

Jednocześnie, wprowadzający sprzęt jest zobowiązany do zapewnienia sieci zakładów przetwarzania o zdolnościach przetwórczych umożliwiających przetworzenie zebranego zużytego sprzętu.

Zbierający sprzęt przekazuje zebrany zużyty sprzęt do zakładu przetwarzania. Prowadzący zakład przetwarzania jest zobowiązany przekazywać odpady powstałe w wyniku przetworzenia zużytego sprzętu prowadzącemu działalność w zakresie recyklingu lub prowadzącemu działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku.

Organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego zajmują się organizowaniem, zarządzaniem lub prowadzeniem przedsięwzięć związanych ze zbieraniem, przetwarzaniem, recyklingiem i innymi niż recykling procesami odzysku oraz unieszkodliwianiem zużytego sprzętu, w tym edukacją ekologiczną.

Wsparciem dla tych działań będą działania informacyjno-edukacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z tego rodzaju odpadami.

8.6.6. Odpady zawierające azbest

Dokumentem nadrzędnym jest Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, uchwalony przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 15 marca 2010 r.

Gospodarka odpadami azbestowymi przedstawiona została szczegółowo w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Mławy na lata 2008 - 2018”.

Główne cele i zadania Programu to:

- sukcesywne usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu Mławy poprzez ich demontaż i utylizację,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Mławy wywołanych azbestem,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, stosowanych w Unii Europejskiej.

Założone cele będą realizowane poprzez:

- edukację mieszkańców Mławy w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania,
- oczyszczenie terenu miasta z odpadów zawierających azbest,
- demontaż pokryć dachowych i elewacyjnych oraz odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych i z innych zasobów mieszkaniowych,
- montaż nowych pokryć bezazbestowych,
- podejmowanie działań mających na celu pozyskanie środków finansowych zewnętrznych na demontaż wyrobów azbestowych, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest,
- przygotowanie procedury udzielania pomocy finansowej mieszkańcom miasta w usuwaniu azbestu,
- monitoring postępowania z odpadami, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firmy zajmujące się demontażem wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z przepisami, usuwanie azbestu może być wykonywane tylko przez wyspecjalizowaną jednostkę (firmę), posiadającą odpowiednią decyzję wydaną przez Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Odpady zawierające azbest powstające na terenie Mławy będą unieszkodliwiane poprzez składowanie na składowiskach przystosowanych do deponowania tego rodzaju odpadów. Od 13.03.2010 r. dozwolone jest unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest w mobilnych urządzeniach.

Nie jest możliwe określenie konkretnej lokalizacji składowania azbestu. Na terenie Województwa Mazowieckiego funkcjonuje jedno składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest – w Rachocinie (powiat sierpecki). Ponadto, odpady te będą unieszkodliwiane poprzez składowanie na składowiskach w innych województwach.

8.6.7. Przeteterminowane środki ochrony roślin

Odpady przeteterminowanych środków ochrony roślin oraz agrochemikaliów zbierane będą przez podmioty posiadające stosowne decyzje w zakresie gospodarki odpadami. Całość zebranych odpadów tego typu będzie unieszkodliwiana w sposób przystosowanych do tego celu instalacjach w kraju lub za granicą.

8.6.8. Zużyte opony

Dla osiągnięcia założonych celów w zakresie gospodarki zużytymi oponami podjęte zostaną następujące zadania:

Rozwój systemu selektywnego zbierania zużytych opon

Na terenie Mławy system selektywnego zbierania opon jest już w dużej mierze ukształtowany. Docelowo, 100% wytworzonych zużytych opon objętych zostanie systemem selektywnego zbierania. System funkcjonował będzie w oparciu o:

- organizacje odzysku, stowarzyszenia producentów i importerów opon,
- inne podmioty zajmujące się zbieraniem zużytych opon: serwisy ogumienia, stacje serwisowe, warsztaty samochodowe, punkty wulkanizacyjne, stacje benzynowe, stacje demontażu pojazdów,
- podmioty zajmujące się odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem gumy.

System zbierania będzie doskonalony pod kątem zbierania zużytych opon ze źródeł rozproszonych.

Rozwój systemu odzysku i recyklingu zużytych opon

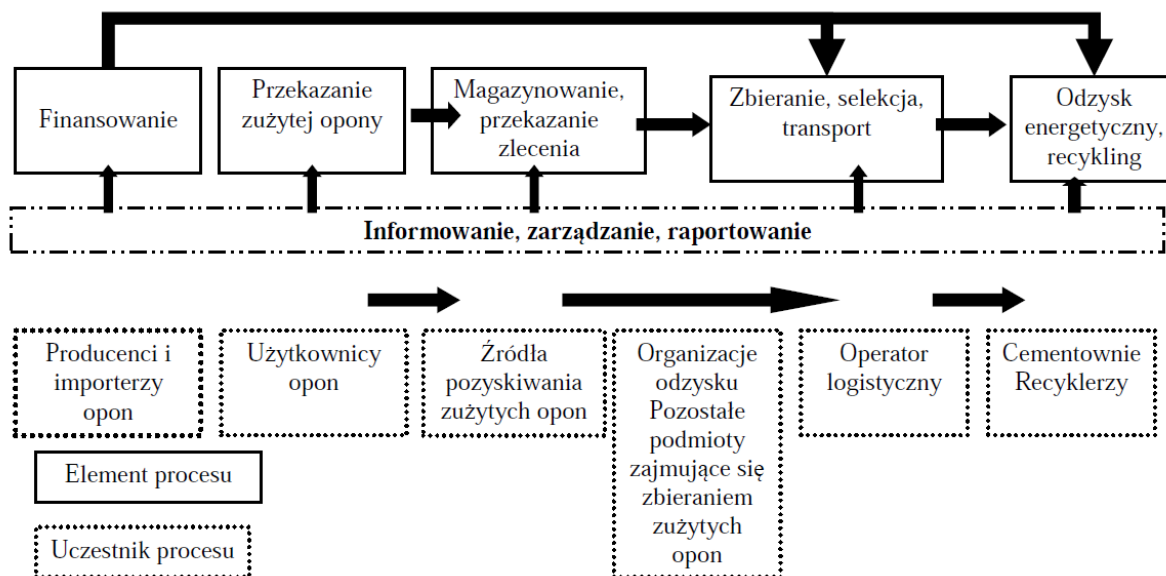
Podstawowe zasady gospodarki zużytymi oponami określa ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej oraz ustawa z dnia 21 stycznia 2005 o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.

Na przedsiębiorców, którzy są producentami lub importerami opon (dotyczy to opon nowych, bieżnikowanych oraz używanych nie bieżnikowanych) nałożono obowiązek odzysku, a w szczególności recyklingu odpadów w wysokości określonej w ustawie. Mogą się z niego wywiązać w następujący sposób:

- dokonać odzysku samodzielnie,
- zlecić dokonanie odzysku wyspecjalizowanym przedsiębiorcom,
- skorzystać z usług organizacji odzysku, które przejmują obowiązki związane z odzyskiem odpadów.

W przypadku, kiedy przedsiębiorca nie wykona ciężącego na nim obowiązku, ani nie zawrze odpowiedniej umowy z organizacją odzysku zobowiązany jest do obliczenia, a następnie odprowadzenia na rachunek urzędu marszałkowskiego opłaty produktowej.

Proponowane rozwiązanie systemu gospodarki zużytymi oponami przedstawia rysunek 15.

Opracowano na podstawie: Stowarzyszenie Ekoguma, 2005

Rysunek 15. System gospodarki zużytymi oponami

Podstawowe zasady funkcjonowania systemu zbierania i gospodarki zużytymi oponami

W ramach systemu, preferowane będą następujące metody i technologie zagospodarowania zużytych opon:

- bieżnikowanie,
- regeneracja (produkcja regeneratu),
- rozdrabnianie opon (produkcja granulatu gumowego),
- dewulkanizacja,
- piroliza,
- odzysk energetyczny - spalanie w przystosowanych do tego celu instalacjach.

Przyjmuje się zasadę pierwszeństwa recyklingu zużytych opon przed odzyskiem energetycznym.

Ograniczenie niewłaściwych sposobów postępowania ze zużytymi oponami (składowanie i spalanie w instalacjach nie dostosowanych do tego celu)

Prowadzona będzie akcja informacyjno – edukacyjna wskazująca możliwości prawidłowej gospodarki tymi odpadami.

8.6.9. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

Dla osiągnięcia założonych celów w zakresie odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej podjęte zostaną następujące zadania:

Selektywne zbieranie poszczególnych rodzajów odpadów remontowych, budowlanych i z demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na miejscu wytwarzania.

Na placu budowy magazynowane będą w oddzielnych miejscach wstępnie posegregowane odpady budowlane, co pozwoli na selektywne wywożenie ich do zakładu odzysku i unieszkodliwiania.

Rozwój systemu odzysku lub unieszkodliwiania odpadów remontowych, budowlanych i z demontażu obiektów budowlanych oraz z infrastruktury drogowej.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów budowlanych, remontowych i z demontażu prowadzony będzie w instalacjach wyposażonych w linie do przekształcania gruzu budowlanego (np. kruszarki, przesiewacze wibracyjne) i doczyszczania dowiezionych odpadów. Otrzymany materiał będzie wykorzystywany do celów budowlanych oraz do rekultywacji obszarów zdegradowanych, w tym składowisk odpadów, a także jako warstwa inerta.

Ponadto, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami* możliwe jest stosowanie niektórych odpadów z grupy 17 w procesie odzysku R14 poza instalacjami:

- do wypełniania terenów niekorzystnie przekształconych (takich jak zapadliska, nieeksploatowane odkrywkowe wyrobiska lub wyeksploatowane części tych wyrobisk),
- do utwardzania powierzchni terenów, do których posiadacz ma tytuł prawny, z tym, że utwardzanie to nie powinno zakłócać stanu wody na gruncie,
- w podziemnych technikach górniczych,
- do porządkowania i zabezpieczenia przed erozją wodną i wietrzną skarpy i powierzchni korony zamkniętego składowiska lub jego części, w ilości wynikającej z technicznego sposobu zamknięcia składowiska,
- do rekultywacji biologicznej zamkniętego składowiska lub jego części (tak zwanej okrywy rekultywacyjnej), przy czym grubość warstwy stosowanych odpadów powinna być uzależniona od planowanych obsiewów lub nasadzeń,
- do budowy wałów, nasypów kolejowych i drogowych, podbudów dróg i autostrad, nieprzepuszczalnych wykładzin czasz osadników ziemnych, rdzeni budowli hydrotechnicznych oraz innych budowli i obiektów budowlanych, w tym fundamentów, pod warunkiem, że zostało to uwzględnione w decyzji wydanej na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub prawa budowlanego,
- odzysk wydobytej gleby i ziemi polegający na usunięciu z niej substancji ropopochodnych, na przykład przy pomocy bakterii lub innych metod; po przeprowadzeniu odzysku wykonuje się badania potwierdzające uzyskanie standardów wymaganych odrębnymi przepisami.

8.6.10. Komunalne osady ściekowe

Sposoby wykorzystywania komunalnych osadów ściekowych, a także dotyczące tego podstawy prawne i administracyjne, reguluje art. 43 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach*. Wymagania jakościowe i warunki, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu osadów ściekowych zawarte zostały w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych*. Jednocześnie, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 7 września 2005 roku w sprawie kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania*, komunalne osady ściekowe nie spełniają warunków, które dopuszczają ich deponowanie na składowiskach.

Osady ściekowe powstające w miejskiej oczyszczalni ścieków stabilizowane będą metodą tlenowo-beztlenową z wykorzystaniem procesu autotermicznej termofitowej stabilizacji osadów ATSO oraz poprzez suszenie w suszarniach solarnych. Wysuszony osad nie tylko zmniejsza swoją objętość, ale jest również bezpieczny pod względem sanitarnym (następuje jego higienizacja). W rezultacie osady ściekowe są w pełni ustabilizowane, nie zawierają zanieczyszczeń bakteriologicznych, nie podlegają wtórnemu nawodnieniu w okresie magazynowania, są łatwe do aplikacji, a ich wysoka

wartość nawozowa umożliwia stosowanie ich do celów rolniczych lub innych przyrodniczych. Możliwe jest także zastosowanie ustabilizowanych, wysuszonych osadów jako komponentu do produkcji kompostu.

Po wysuszeniu, osady ściekowe będą bezpośrednio wywożone do wykorzystania poza obręb oczyszczalni, lub – w przypadku niesprzyjających warunków meteorologicznych – magazynowane na utwardzonym, zadaszonym placu na terenie oczyszczalni.

Dopuszcza się również tworzenie mieszanek osadów ściekowych z innymi materiałami, w tym odpadami (np. popiołami ze spalania węgla kamiennego, odpadami drzewnymi, odpadami mineralnymi), a następnie wykorzystanie, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami*.

Obowiązuje zakaz zbierania komunalnych osadów ściekowych poza miejscem ich wytwarzania.

O każdorazowym zastosowaniu osadów ściekowych decydować będą ich właściwości. Dopuszczalne dawki osadów ściekowych zależą od:

- celu wykorzystania osadów ściekowych,
- właściwości chemicznych, fizycznych, bakteriologicznych i sanitarnych osadów ściekowych,
- rodzaju i właściwości gruntów, na których mają być wykorzystane osady ściekowe,

Najważniejsze kryteria, określające wielkość dawki, zostały przedstawione w *rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie komunalnych osadów ściekowych*. Jednocześnie, osady ściekowe zastosowane w różnych celach na powierzchni ziemi (w rolnictwie, do rekultywacji itd.), nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości gleby, określonych dla różnych rodzajów gruntów, w zależności od ich funkcji aktualnej i planowanej. Standardy te określone zostały w *rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi*.

Dla poprawy gospodarki osadami ściekowymi konieczne jest także:

- kontrola jakości osadów ściekowych i w zależności od wyników badań fizyczno - chemiczno – sanitarnych, właściwe zagospodarowanie lub unieszkodliwianie osadów. Wymagania jakościowe i warunki, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu osadów ściekowych zawarte zostały w *rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie komunalnych osadów ściekowych*,
- rozwój metod stabilizacji fizycznej lub chemicznej osadów ściekowych, w celu zwiększenia możliwości dalszego odzysku lub unieszkodliwienia.

8.6.11. Odpady opakowaniowe

Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu podjęte zostaną następujące działania:

- doskonalenia zbierania odpadów opakowaniowych,
- prowadzenie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- ograniczenie niewłaściwych sposobów postępowania z odpadami opakowaniowymi.

Szczegółowe sposoby postępowania z odpadami opakowaniowymi w zakresie zbierania, odzysku w tym recyklingu określa *rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi*.

W przypadku opakowań po środkach ochrony roślin obowiązuje osobna procedura postępowania. Zgodnie z zaleceniem „Etykiety instrukcji stosowania środka ochrony roślin” użytkownik ma obowiązek zwrotu opakowań po wskazanych środkach ochrony roślin do punktu sprzedaży środków ochrony roślin posiadającego zezwolenie na zbieranie odpadów o kodzie 150110*. Zgodnie

z instrukcjami - etykietami stosowania - opróżnione opakowania po środkach ochrony roślin należy trzykrotnie przepłukać wodą, a popłuczyny wlać do zbiornika opryskiwacza z cieczą użytkową.

Sprzedawca środków niebezpiecznych obowiązany jest pobierać kaucję za opakowania jednostkowe tych środków w wysokości ustalonej *rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wysokości kaucji za opakowania jednostkowe niektórych środków niebezpiecznych*. Użytkownik środków niebezpiecznych obowiązany jest zwrócić sprzedawcy odpady opakowaniowe po tych środkach, natomiast sprzedawca jest obowiązany przyjmować opakowania po środkach niebezpiecznych od użytkowników w celu dalszego ich przekazania producentowi, importerowi lub dokonującemu wewnątrzwspólnotowego nabycia. Przyjmując opakowania po środkach niebezpiecznych, sprzedawca jest obowiązany zwrócić pobraną kaucję.

Operator systemu, w imieniu producentów i importerów środków ochrony roślin, odbiera i unieszkodliwia opakowania.

Zabronione jest wykorzystywanie opróżnionych opakowań po środkach ochrony roślin do innych celów, w tym traktowanie ich jako surowce wtórne.

Ponadto, sprzedawca produktów w opakowaniach obowiązany do przekazywania użytkownikom tych produktów informacji o opakowaniach i odpadach opakowaniowych w zakresie dostępnych systemów zwrotu, zbiórki i odzysku, w tym recyklingu, właściwego postępowania z odpadami opakowaniowymi oraz znaczenia oznaczeń stosowanych na opakowaniach - co najmniej przez wywieszenie odpowiedniej informacji w miejscu sprzedaży.

Odzysk i recykling odpadów opakowaniowych

Podstawowe zasady gospodarki odpadami opakowaniowymi określa *ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych* oraz *ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej*.

Ograniczenie niewłaściwych sposobów postępowania z odpadami opakowaniowymi

W ramach podejmowanych działań na rzecz sprawnie funkcjonującego systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi będą realizowane działania edukacyjne, propagujące prawidłowe zachowania w zakresie postępowania z charakteryzowanymi odpadami.

8.6.12. Padle zwierzęta

W celu prawidłowego postępowania z padłymi zwierzętami podpisana została umowa z uprawnionym podmiotem, która zajmuje się odbiorem, transportem i unieszkodliwieniem tego rodzaju odpadów. Padlina z dróg odbierana jest na telefoniczne zgłoszenie.

Do miasta należy przeprowadzenie akcji informacyjnej dla mieszkańców oraz gabinetów weterynaryjnych oraz przestrzeganie realizacji zapisów umowy.

9. Zadania strategiczne realizowane na terenie miasta Mława w zakresie gospodarki odpadami na okres co najmniej 8 lat

9.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów zajmuje pierwsze miejsce w hierarchii celów i zadań gospodarki odpadami.

W Strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu COM(2005)666 zwrócono uwagę na promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów. Strategia wskazuje potrzebę podjęcia działań wspierających zapobieganie powstawaniu odpadów, ich recykling i ponowne wykorzystanie w taki sposób, aby uzyskać optymalną redukcję wpływu na zasoby naturalne.

Dyrektywa ramowa w sprawie odpadów 2008/98/WE wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami oraz programów zapobiegania powstawaniu odpadów, które opisywać mają m.in. istniejące w kraju środki zapobiegawcze oraz ustalać cele zapobiegania powstawaniu odpadów.

Dążenie do minimalizacji odpadów, obok troski o ochronę środowiska naturalnego, jest uzasadnione ze względów ekonomicznych (oszczędność surowców, energii, kosztów wytwarzania), społecznych (potencjalne zmniejszenie odpowiedzialności producenta za problemy zanieczyszczenia środowiska i pozytywny jego odbiór na rynku konsumentów jako firmy przyjaznej środowisku) oraz prawnych (wymagania dotyczące zarządzania odpadami).

Na minimalizację odpadów składają się następujące działania:

- unikanie ilościowe – unikanie wytwarzania odpadów (ze zmianami w strukturze konsumpcji łącznie),
- unikanie jakościowe – zmniejszanie w odpadach substancji niebezpiecznych lub mogących utrudniać ich odzysk lub unieszkodliwianie.

Wyróżnia się następujące strategie zmierzające do minimalizacji ilości odpadów oraz zmniejszania ich szkodliwości:

- strategia rozcieńczenia, polegająca na zmniejszaniu stężenia zanieczyszczeń i odpadów odprowadzanych do środowiska, opierająca się o zdolności asymilacyjne środowiska,
- strategia polegająca na stosowaniu różnego rodzaju urządzeń filtrujących w celu oddzielenia części najbardziej szkodliwych zanieczyszczeń ze strumienia odpadów. Znana także jako zasada „końca rury” (ang. the end of pipe), tzn. wyłapywania zanieczyszczeń w końcowej fazie procesu produkcyjnego,
- strategia recykulacji, polegająca na zawracaniu powstałych odpadów do procesu produkcyjnego i wykorzystywaniu odpadów jako produktów lub surowców,
- strategia „3 x R” - zapobiegania powstawaniu odpadów, ustalając hierarchię postępowania z nimi: redukcja (ang. reduce) — ograniczanie produkcji odpadów, rekonsumpcja (ang. reuse) — ponowne użycie zasobów, potencjalnych odpadów i recykling (ang. recycle) — przeważanie odpadów jako zasobów do wtórnego użytku.

Jako priorytet należy przyjąć zachęcanie do ograniczania nadmiernej konsumpcji, co bezpośrednio wiąże się z ograniczaniem powstawania odpadów. Jeśli jest to niewykonalne, produkty lub ich

komponenty bądź opakowania po zakończeniu konsumpcji, należy użyć powtórnie (rekonsumpcja). Jako ostatni etap w hierarchii priorytetów należy stosować recykling produktów, ich komponentów lub opakowań. Recykling będzie rozpatrywany jako ostatni z elementów w strategii minimalizacji odpadów, gdy pozostałe preferowane sposoby działania nie są już skuteczne i możliwe do realizacji.

Poniżej przedstawiono podstawowe zasady związane z minimalizacją odpadów komunalnych:

Producenci wyrobów: stosowanie zasady oszczędzania przy projektowaniu i wytwarzaniu produktów:

- uzyskiwanie tej samej ilości produktów lub ich funkcji przy minimalnym wkładzie zasobów,
- oszczędzanie materiałów opakowaniowych przez zmniejszenie grubości ścianek czy wielokrotne ich używanie,
- dobór właściwych zasad konstrukcji i materiałów, by ułatwić naprawy i recykling materiałowy,
- oznakowanie opakowań symbolem oznaczającym rodzaj materiału oraz symbolem przydatności do różnych metod odzysku,
- ułatwienia w przedłużaniu trwałości i żywotności produktów.

Dla wytwórców z sektora gospodarczego udostępnione zostaną informacje zawarte w dokumencie pn. Zintegrowana Polityka Produktowa, której celem jest poprawa procesów wytwórczych i doprowadzenie do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko procesów wytwórczych oraz produkowanych wyrobów. Instrumenty służące do wdrażania polityki produktowej są następujące:

- finansowe – podatki ekologiczne, rachunkowość uwzględniająca wszystkie koszty produkcji (łącznie ze stratami w środowisku), internalizacja kosztów zewnętrznych,
- upowszechnienie eko-znakowania (etykietowanie ekologiczne, np. Eko-Znak lub Ecolabel),
- zapewnienie dostępu do informacji środowiskowych związanych z produktem dla konsumentów,
- upowszechnienie zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwach i organizacjach – EMAS (Eco-management and Audit Scheme),
- upowszechnienie deklaracji środowiskowych dla produktów,
- przystępowanie do porozumień środowiskowych pomiędzy przedsiębiorcami i władzą publiczną,
- stosowanie kryteriów ekologicznych przy przetargach finansowanych ze środków publicznych.

Placówki handlowe:

- udział w organizowaniu systemu zwrotu opakowań wielokrotnego użycia i systemu selektywnej zbiórki odpadów poużytkowych.

Konsumenci:

- świadomy wybór produktów, pod kątem ilości, zawartości jak i opakowania,
- segregacja opakowań poużytkowych i ich gromadzenie w specjalnych pojemnikach, workach lub dostarczenie do punktów zbiórki,
- wielokrotne używanie produktów i opakowań,
- stosowanie odświeżenia, renowacji i drobnych przeróbek produktów,
- dokonywanie w stosunku do opakowań czynności przygotowawczych (np. mycie butelek).

Jednym z działań skutkujących minimalizacją wytwarzania odpadów jest wielokrotne wykorzystanie produktów w tym samym lub w innym celu niż pierwotne, bez potrzeby ich przetwarzania. Oprócz zmniejszenia ilości powstających odpadów pozwoli to oszczędzać energię, której użycie byłoby konieczne do przetworzenia tego produktu lub wyprodukowaniu nowego. Wiele przedmiotów nadaje się do wielokrotnego i długoterminowego użytkowania, jak: ubrania, meble, urządzenia różnego typu i ich części, opakowania plastikowe lub szklane, garnki, książki i podręczniki, itp.

W celu ograniczania szkodliwości odpadów promowane będzie kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji na terenie posesji (w zabudowie jednorodzinnej).

Firmy odbierające odpady poużytkowe:

- zbiórka odpadów tzw. surowcowych, w tym opakowaniowych od użytkowników,
- przygotowanie odpadów do transportu i dalszej przeróbki, zgodnie z posiadanymi decyzjami.

Władze Miasta Mława:

- edukacja i informacja związana z minimalizacją odpadów (obejmujące informacje, symbole, obrazy, ideologię i wartości wraz z umiejętnością właściwego ich stosowania, a także kształtowanie właściwych postaw),
- wspomaganie organizacji odbioru odpadów mających zastosowanie jako surowce wtórne, w tym opakowaniowych na terenie miasta- z miejsc publiczne dostępnych, placówek oświatowych,
- wdrażanie zasad tzw. zielonych zamówień publicznych”.

W 2007 roku opracowano i wdrożono „Krajowy plan działań w zakresie zielonych zamówień publicznych”, który porusza kwestie dotyczące uwzględnienia aspektów ekologicznych w procedurach przetargowych. Zielone zamówienia publiczne oznaczają politykę, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukują rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych. Definicja ta obejmuje sytuacje, gdy zamawiający uwzględnia jeden lub więcej czynników środowiskowych na takich etapach procedury przetargowej jak: określenie potrzeb, zdefiniowanie przedmiotu zamówienia, sformułowanie specyfikacji technicznych, wybór kryteriów udzielenia zamówienia lub sposobu wykonania zamówienia, kwalifikacji wykonawców oraz wybór najkorzystniejszej oferty za pomocą środowiskowych kryteriów oceny ofert.

Instytucja zamawiająca może określić w specyfikacji technicznej jako wymóg lub w kryteriach oceny oferty jako dodatkowe punkty dla określonych działalności gospodarczej przykładowe elementy: wykorzystanie materiałów lub produktów pochodzących z odzysku, wykorzystanie technologii, w wyniku której wytworzona zostanie mniejsza ilość odpadów, sposoby zagospodarowania wytworzonych odpadów, itp.

W Urzędzie Miasta w Mławie oraz jednostkach podległych ustalone zostaną procedury służące identyfikacji produktów i usług spełniających cele polityki „zielonych” zamówień publicznych oraz opracowany zostanie system szkoleń i informacji dla różnych grup osób zajmujących się zamówieniami publicznymi (opracowujących kryteria dla produktów i usług, odpowiedzialnych za wybór wykonawcy oraz korzystających z produktów i usług).

9.2. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych

Główne zadania związane ze zbieraniem i transportem odpadów komunalnych omówiono szczegółowo w rozdziale 8.2.

W zakresie optymalizacji transportu odpadów, czyli zmniejszenia jego uciążliwości i zwiększenia efektywności ekonomicznej proponuje się:

- wykonanie przez przedsiębiorców odbierających odpady analizy tras, w celu zmniejszenia ich długości,

- dostosowania częstotliwości odbioru odpadów do rzeczywistych potrzeb,
- zmniejszenie uciążliwości czynności odbierania odpadów dla właścicieli nieruchomości,
- zobowiązanie właścicieli nieruchomości, do których dojazd jest utrudniony z przyczyn obiektywnych (np. ukształtowanie terenu, warunki drogowe) do dostarczania odpadów do miejsca, w którym możliwy będzie ich odbiór,
- ciągłą konserwację i unowocześnianie taboru.

Transport odpadów niebezpiecznych odbywać się będzie zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi: Ustawą z dnia 28 października 2002 roku o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz.U. Nr 199, poz. 1671) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz.U. Nr 236, poz. 1986).

Ponadto, będą kontynuowane następujące działania wspomagające gospodarkę odpadami komunalnymi:

- weryfikacja Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława w celu dostosowania do wymagań niniejszego Planu w terminie trzech miesięcy od daty jego uchwalenia,
- powołanie spośród pracowników Straży Miejskiej zespołu kontrolującego właścicieli nieruchomości w zakresie przestrzegania wymagań *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz obowiązków wynikających z *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława*. Kontrole, w tym również interwencyjne, należy przeprowadzić po przeanalizowaniu informacji zebranych od podmiotów świadczących usługi odbioru odpadów o których mowa w art. 9a ust. 1 *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*,
- zorganizowanie w miarę potrzeby odbierania odpadów komunalnych od tych właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów z przedsiębiorcami posiadającymi zezwolenia. Obowiązek wynikający z art. 6 ust. 6 *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*,
- kontrolowanie okresowo przedsiębiorców w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem na odbieranie odpadów komunalnych,
- zbieranie informacji od przedsiębiorców odbierających odpady o ilościach, metodach i sposobach dalszego postępowania (w tym miejscach odzysku lub unieszkodliwiania) z odpadami komunalnymi,
- rozwój potencjału technicznego i organizacyjnego służącego selektywnej zbiórce (tj. zakup lub wymiana urządzeń do gromadzenia odpadów, wsparcie merytoryczne i/lub finansowe itp.),
- aktualizacja uchwały ustalającej górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych, wprowadzająca niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny,
- prowadzenie bazy komputerowej zawierającej ewidencję umów.

Ważnym elementem realizacji Planu gospodarki odpadami są działania wpływające na rozwój świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta. Edukacja jest procesem kształcenia, który nie powinien ograniczać się do środowiska szkolnego, lecz obejmie szerszy krąg ludzi pochodzących z różnych środowisk. Kontynuowana będzie stała, kompleksowa edukacja ekologiczna mieszkańców.

W zakresie edukacji ekologicznej i informacji o środowisku podejmowane są działania takie jak m.in.:

- realizacja programu wspierania edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych,
- realizacja programów edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami dla dorosłych mieszkańców,
- organizacja szkoleń, konferencji, konkursów, warsztatów z zakresu ochrony środowiska, wycieczek,
- publikacje o stanie środowiska,
- organizacja imprez związanych z gospodarką odpadami,

- współpraca z mediami i innymi instytucjami propagującymi działania związane z gospodarką odpadami.

Ponizej przedstawiono kilka wytycznych dla usprawnienia edukacji ekologicznej (a w szczególności zagadnień dotyczących gospodarki odpadami) na terenie miasta Mława:

- Stworzenie systemu zajęć terenowych prowadzonych w ramach edukacji ekologicznej w szkolnictwie. Przygotowanie odpowiednich materiałów dydaktycznych, objęcie nauczycieli edukacją w terenie (doskonalenie nauczycieli).
- Zwiększenie zainteresowania szkół programami z zakresu edukacji ekologicznej, zwłaszcza tymi, które łączą w sobie elementy ochrony środowiska lokalnego i globalnego.
- Umieszczenie na pojemnikach do selektywnej zbiórki odpadów wyraźnych instrukcji mówiących, jakie rodzaje odpadów należy wrzucać do tego rodzaju pojemników oraz przekazujących inne treści z zakresu gospodarki odpadami, np. na temat korzyści płynących z selektywnej zbiórki.
- Rozszerzenie akcji edukacyjnej o proekologiczne zachowania konsumenckie. Należy podkreślić korzyści płynące z wybierania produktów w opakowaniach wielokrotnego użytku, nie kupowania produktów nadmiernie opakowanych, wybierania produktów w opakowaniach nadających się do recyklingu (np. kupowanie napojów w butelkach szklanych oraz produktów pakowanych w papier), wybierania produktów wytworzonych z surowców wtórnych, używania koncentratów oraz kupowania produktów trwałych.
- Edukowanie mieszkańców w drodze przekazywania informacji bezpośrednich, np. obejmujących obwieszczenie Burmistrza Miasta zachęcające do udziału w zbiórce i wyjaśniające cele i korzyści wynikające ze zbiórki selektywnej, instrukcję zbiórki selektywnej – jednorazowo w formie nalepki lub ulotki w estetycznej formie graficznej, z zachowaniem kolorystyki odpowiadającej kolorom pojemników, zawierającej następujące informacje niezbędne do prawidłowego uczestnictwa.
- Włączenie do akcji ekologicznej autorytetów, czyli osób publicznie znanych lub cenionych, takich jak księża, nauczyciele, politycy, aktorzy itp.
- Zaleca się zorganizowanie tzw. ścieżki dydaktycznej (wycieczki) do zakładu w Uniszkach Cegielni. Przed przystąpieniem do zorganizowania ścieżki dydaktycznej należy przeprowadzić pogadankę na temat rodzajów odpadów powstających w domu oraz postępowania z odpadami.
- Przeprowadzenie warsztatów ekologicznych z zakresu gospodarki odpadami dla nauczycieli, którzy kształtują postawy ekologiczne dzieci i młodzieży oraz pośrednio postawy rodziców. Tematyka szkoleń powinna zawierać następujące zagadnienia: odpady, rodzaje odpadów, selektywna zbiórka odpadów, sposoby postępowania z odpadami, kompostowanie, sortowanie, składowiska odpadów, utylizacja, recykling, oraz zagadnienia prawne dotyczące odpadów obowiązujące w Polsce i krajach UE. Należy zachęcić nauczycieli do tworzenia programów autorskich oraz wprowadzania pojedynczych lekcji w ramach kształcenia szkolnego z zakresu gospodarki odpadami, a także nawiązywania kontaktów międzyszkolnych w formie przedstawień, konkursów, olimpiad i in.
- Bardzo dużą rolę w proekologicznych kampaniach odpadowych może odegrać zwracanie uwagi na ekonomię, koszty utylizacji i sprzątnięcia. Niewielka samodyscyplina jednostek w dziedzinie odpadowej po upowszechnieniu mogłaby przynieść bardzo duże oszczędności. W polityce informacyjnej należy podkreślać takie zależności i pokazywać je na przykładach. Dobrym argumentem może być porównanie kwot możliwych do zaoszczędzenia przez określoną społeczność na segregacji z wydatkami np. na ważne inwestycje publiczne odwołane z braku funduszy.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej dla podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta, przy czym główny ciężar działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych powinny przejąć izby gospodarcze, izby rzemieślnicze, cechy, kongregacje kupieckie, itp.

Większe zakłady i jednostki handlowe powinny przeprowadzić cykl instruktażowo-szkoleniowy dla swoich pracowników. Szkolenia nie powinny ograniczać się jedynie do działalności w zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi na terenie firmy, ale powinny także uwzględniać podnoszenie

ogólnej świadomości ekologicznej pracowników oraz ich zachowania konsumenckie, a także gospodarkę odpadami opakowaniowymi - w tym selektywną zbiórkę - na terenie miasta.

Główne zadania Urzędu Miasta Mława w zakresie edukacji ekologicznej będą następujące:

- inspiracja działań,
- pomoc w organizacji zaplanowanych akcji,
- koordynacja programu promocji i edukacji w zakresie gospodarki odpadami,
- nadzór nad przebiegiem akcji,
- inicjowanie, przygotowanie konkursów ekologicznych,
- organizacja szkoleń,
- projekty prac plastycznych (plakaty, ulotki, naklejki, itp.),
- organizacja ogólnomiejskich imprez: wystawy, spektakle, koncerty, akcje uliczne,
- inserty prasowe,
- dostarczanie informacji o stanie gospodarki odpadami w mieście,
- informacja o dostępnych usługach w zakresie gospodarki odpadami,
- współfinansowanie akcji,
- billboardy, plakaty, spoty,
- wspieranie proekologicznych zachowań konsumenckich,
- promowanie etykiet znakujących aspekt środowiskowy produktów w celu ułatwienia konsumentom zachowań proekologicznych.

Proponuje się zorganizowanie spotkań dla zainteresowanych problematyką odpadową osób, instytucji i podmiotów. Celem takich spotkań będzie:

- uświadomienie mieszkańcom problematyki związanej z gospodarką odpadami (np. o ilościach i wpływie na środowisko odpadów wytwarzanych na terenie Mławy),
- zapoznanie mieszkańców z ich obowiązkami, obowiązkami firm odbierających odpady i Urzędu Miasta Mławy wynikającymi z aktów prawnych regulujących sferę gospodarki odpadami,
- zapoznanie mieszkańców ze sposobem finansowania systemu gospodarki odpadami: z kosztami wywozu śmieci, eksploatacji istniejących instalacji i źródłami finansowania nowych instalacji,
- informowanie mieszkańców, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych o konieczności podpisania umowy z odbiorcą odpadów oraz o zasadach utrzymania czystości na własnym terenie,
- zapoznanie mieszkańców z istniejącymi systemami selektywnej zbiórki odpadów,
- informowanie o możliwości oddania odpadów problemowych (odpadów wielkogabarytowych i odpadów niebezpiecznych np. akumulatorów, baterii, przeterminowanych leków),
- kontakt z osobami i podmiotami zainteresowanymi prowadzeniem edukacji ekologicznej.

9.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami komunalnymi w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów

W rozdziale 8 niniejszego Planu przedstawiono system odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, jaki zostanie prowadzony na terenie Miasta Mława. System ten oparty będzie o zmodernizowany Zakład zlokalizowany w gminie Wieczfnia Kościelna, w miejscowości Uniszki Cegielnia, zbudowany w oparciu o funkcjonujące obecnie składowisko odpadów oraz towarzyszącą mu infrastrukturę.

Osiągnięcie zakładanych celów w zakresie odbierania oraz odzysku i/lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowania przez Miasto Mława sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od

właścicieli nieruchomości – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- wspierania działań mających na celu modernizację, rozbudowę lub budowę nowych instalacji odzysku i/lub unieszkodliwiania odpadów.

W gospodarce odpadami obowiązuje zasada bliskości. Oznacza to, że odpady komunalne powinny być poddane odzyskowi lub unieszkodliwieniu na obszarze tego województwa, na którym zostały wytworzone, w instalacjach spełniających wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii lub w miejscach najbliższych położonych miejsca ich wytworzenia. Odstępstwo od tej reguły (czyli poddanie odpadów odzyskowi lub unieszkodliwieniu na terenie innego województwa, niż zostały wytworzone) może być jedynie w przypadku, gdy odległość od miejsca wytwarzania odpadów do instalacji przeznaczonej do odzysku lub unieszkodliwiania jest mniejsza niż odległość do instalacji położonej na terenie tego samego województwa.

Zabroniony jest odzysk lub unieszkodliwianie odpadów poza instalacjami spełniającymi określone wymagania. Dopuszcza się jedynie na terenach rozproszonej zabudowy jednorodzinnej i terenach rolniczych spalanie powstałych na terenie nieruchomości odpadów roślinnych pochodzących z zabiegów pielęgnacyjnych i upraw pod warunkiem ograniczenia uciążliwości dla korzystających z części nieruchomości służących do wspólnego użytku i nieruchomości sąsiednich.

W ramach usprawnienia odzysku i unieszkodliwiania odpadów proponuje się sukcesywną likwidację "dzikich" wysypisk odpadów.

9.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska

Na terenie Miasta Mława nie funkcjonuje zorganizowany system selektywnego zbierania wszystkich rodzajów odpadów ulegających biodegradacji. Selektywnej zbiórce podlegają odpady roślinne z terenów zieleni urządzonej oraz papier i tektura. Pozostałe odpady ulegające biodegradacji trafiają do strumienia odpadów zmieszanych.

Ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 roku na terenie miasta Mława wyznaczono na poziomie 4 629,23 Mg. Łączna ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzona w 2010 roku na terenie miasta wynosiła 1 291,54 Mg. Prognozuje się, że w 2014 roku na terenie miasta Mława wytworzone zostanie 1 300 Mg, a w 2018 roku – 1 350 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Dużą część odpadów ulegających biodegradacji stanowią papier i tektura, w tym opakowaniowe.

W Planie przyjęto następujące cele zmierzające do ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska:

1. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
  - w 2011 roku więcej niż 63% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w roku 1995,
  - w roku 2013 więcej niż 50% masy tych odpadów wytworzonych w roku 1995,
  - w 2015 roku więcej niż 44% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w roku 1995),
  - w 2017 roku więcej niż 40% masy tych odpadów komunalnych wytworzonych w roku 1995).

W 2010 r. skierowano do składowania 27,9% odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonej w 1995 r. Łączna ilość zredukowanej frakcji ulegającej biodegradacji w masie odpadów komunalnych kierowanych do składowania wyniosła 359,07 Mg.

Założenia dla ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w poszczególnych latach zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Cele w zakresie ograniczania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania do roku 2017 na terenie miasta Mława

Wyszczególnienie/Lata		1995	2011	2013	2015	2017
Łączna ilość odpadów ulegających biodegradacji w Mg		4629	5860	6100	6200	6400
Dopuszczalna ilość odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie	w odniesieniu do ilości bazowej z 1995 roku w %	-	63%	50%	44%	40%
	w wielkościach bezwzględnych w Mg	-	2995	2378	2092	1902
Wymagana ilość odpadów ulegających biodegradacji podlegających odzyskowi lub unieszkodliwianiu (z wyłączeniem składowania) w Mg		-	2865	3722	4108	4498

Z tabeli 19 wynika, że w roku 2011 konieczny będzie odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) 2 865 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Dopuszczalne składowanie odpadów ulegających biodegradacji nie może przekroczyć 2 995 Mg.

W roku 2013 konieczny będzie odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) 3 722 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Dopuszczalne składowanie odpadów ulegających biodegradacji nie może przekroczyć 2 378 Mg.

W roku 2015 konieczny będzie odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) 4 108 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Dopuszczalne składowanie odpadów ulegających biodegradacji nie może przekroczyć 2 092 Mg.

W roku 2017 konieczny będzie odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) 498 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Dopuszczalne składowanie odpadów ulegających biodegradacji nie może przekroczyć 1 902 Mg.

Odpady ulegające biodegradacji (zawarte w odpadach komunalnych zebranych jako zmieszane, a także zebrane selektywnie - odpady tzw. zielone, papier i tektura, drewno) będą poddawane procesom odzysku w zakładzie biostabilizacji odpadów, wyposażonym w instalację do biosuszenia odpadów, którego utworzenie planowane jest na terenie gminy Wiśniewo. Odpady zostaną skierowane najpierw do sortowni, gdzie po przejściu przez sito, frakcja podsitowa poddawana będzie suszeniu, a następnie formowane będzie paliwo alternatywne, przeznaczone do wykorzystania w cementowniach. Uruchomienie zakładu biostabilizacji pozwoli na odzysk i recykling wszystkich odpadów ulegających biodegradacji, które zostaną wytworzone na terenie Miasta Mława.

Odpady ulegające biodegradacji (np. odpady kuchenne, ogrodowe) będą również kompostowane na terenie poszczególnych nieruchomości, tak aby nie było to uciążliwe dla użytkowników sąsiednich nieruchomości lub gromadzone w odpowiednich pojemnikach przeznaczonych do tego celu. Dla zachęcenia mieszkańców do indywidualnego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji podjęta zostanie akcja informacyjno-edukacyjna.

Do gromadzenia odpadów zielonych z ogródków przydomowych (trawa, gałęzie, chwasty, itp.) będą także stosowane specjalne worki z materiałów ulegających biodegradacji, odbierane przez podmiot uprawniony według ustalonego wcześniej harmonogramu. Zebrane odpady będą przekazywane do projektowanego zakładu biostabilizacji w Uniszkach Cegielni.

Papier i tektura zbierane będą selektywnie w sposób opisany w rozdziale 8 oraz przekazywane do odzysku do specjalistycznych firm.

W zabudowie wielorodzinnej właściciel nieruchomości będzie zbierał odpady do odrębnego pojemnika. Zbieranie odpadów ulegających biodegradacji w zabudowie wielorodzinnej będzie

wymagało zwiększenia częstotliwości opróżniania pojemników na odpady „bio” i ich mycia, w celu zminimalizowania konfliktów społecznych. Częstotliwość opróżniania pojemników nie powinna być rzadsza niż raz na 7 dni, niezależnie od stopnia zapełnienia.

Odpady zielone pochodzące z pielęgnacji terenów zieleni, cmentarzy itp. zbierane będą do odrębnego kontenera i w nim odbierane.

Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji będzie stosowane także w obiektach infrastruktury tj. z gastronomii, sklepów, targowisk.

Dla nakłonienia mieszkańców do indywidualnego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji, przeprowadzone zostaną akcje informacyjno-edukacyjne (np. akcje ulotkowe, informacje w mediach).

10. Określenie instrumentów finansowych służących realizacji zamierzonych celów w planie gospodarki odpadami

Inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami mogą być finansowane za pomocą środków pochodzących ze źródeł publicznych oraz ze źródeł prywatnych, które stanowią środki własne inwestorów, powiększone o komercyjne kredyty bankowe. Do źródeł publicznych należą: budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze ekologiczne, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych nie podlegające zwrotowi oraz pochodzące z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto, inwestycje w tej dziedzinie mogą być wspierane przez niezależne instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, fundacje czy towarzystwa leasingowe. Możliwe jest również łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prawne.

Przyjęte rozwiązania gospodarki odpadami na terenie miasta Mława muszą pozwalać na osiągnięcie sytuacji, w której, zgodnie z zasadą *zanieczyszczający płaci*, koszty funkcjonowania systemu przeniesione będą na właścicieli nieruchomości (wytwórców odpadów). Docelowo, wsparcie finansowe gminy może jedynie dotyczyć:

- etapu wdrożenia poszczególnych elementów systemu,
- działań inwestycyjnych,
- postępowania z wybranymi rodzajami odpadów, w szczególności odpadami niebezpiecznymi,
- działań edukacyjno – informacyjnych.

Przedstawione zadania strategiczne w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami na terenie miasta mogą być finansowane z następujących źródeł:

- środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, dotacje i pożyczki,
- środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dotacje, dopłaty i pożyczki,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (wymagane prawo do dysponowania nieruchomością - dotyczy to również jednostek samorządu terytorialnego),
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, pożyczki, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- Fundusz Spójności Unii Europejskiej,
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej (www.fundusze-strukturalne.gov.pl),
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego UE,

- Norweski Mechanizm Finansowy,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe,
- fundusze własne inwestorów,
- leasing.

Ponadto, zadania mogą być wspierane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013. O środki finansowe na realizację projektów mogą ubiegać się m.in. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną, przedsiębiorcy.

Źródła finansowania gospodarki odpadami przedstawiono w załączniku nr 1.

11. Harmonogram realizacji zadań

Realizacja zamierzonych celów, określonych w niniejszym planie dla sektora komunalnego wymaga szeregu działań zarówno pozainwestycyjnych, jak i inwestycyjnych.

Harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć w gospodarce odpadami dla miasta Mławy, z uwzględnieniem jednostek odpowiedzialnych za realizację zadania, przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 19. Harmonogram długoterminowy realizacji zadań w gospodarce odpadami komunalnymi dla miasta Mławy na lata 2011 - 2018

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Akty prawne i inne zapisy
1.	Objęcie zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców miasta	2011	Miasto Mława, USKOM	art. 16a, ust.1 ustawy o odpadach, Kpgo 2010
2.	Objęcie wszystkich mieszkańców miasta systemem selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych: <ul style="list-style-type: none"> – odpadów zielonych z parków i ogrodów, – papieru i tektury, – odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na kolory – tworzyw sztucznych i metali, – odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym: zużyte baterie i akumulatory, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów) – odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano-remontowych. 	2011	Miasto Mława, USKOM, podmioty zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych	art. 16a, ust.2 ustawy o odpadach, Kpgo 2010
3.	Tworzenie struktur ponadgminnych dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów	2011-2018	Rada Miasta	art. 16a, ust.3 ustawy o odpadach, Kpgo 2010
4.	Tworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi, w tym budowa regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów	2011-2018	Miasto Mława, USKOM	art. 16a, ust.3 ustawy o odpadach, Kpgo 2010

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Akty prawne i inne zapisy
5.	Edukacja ekologiczna w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta	2011-2018	Marszałek Województwa, Miasto Mława, placówki oświatowe	Kpgo 2010

Tabela 20. Harmonogram rzeczowo - finansowy dla zadań krótkoterminowych z sektora odpadów komunalnych dla miasta Mława na lata 2011 - 2014

Lp.	Opis zadania	Jednostki wdrażające	Okres realizacji zadania	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2011	2012	2013	2014	
<i>Zadania inwestycyjne</i>								
1	Budowa potencjału technicznego w zakresie selektywnego gromadzenia i transportu odpadów	Miasto, Inwestorzy prywatni	2011-2014	100	110	110	100	środki z budżetu miasta, środki własne inwestorów, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
2	Wdrożenie i rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji występujących w strumieniu odpadów komunalnych	Miasto, Inwestorzy prywatni, właściciele nieruchomości	2011-2014	10	20	20	20	środki z budżetu miasta, środki własne inwestorów, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
3	Inwentaryzacja, likwidacja i rekultywacja tzw. „dzikich wysypisk” w lasach, przydrożnych rowach, parkingach śródleśnych, na terenach niezamieszkałych posesji, itp.	Miasto, Nadleśnictwo	2011-2014	10	10	10	10	środki z budżetu miasta, fundusze ekologiczne, nadleśnictwo
4	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Mława	Miasto, właściciele nieruchomości	2011-2014	215	220	225	230	środki z budżetu miasta, fundusze ekologiczne, środki właścicieli nieruchomości
<i>Suma</i>				335	360	365	360	
RAZEM: 1 420 tys. PLN								
<i>Zadania pozainwestycyjne</i>								
5	Podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	Miasto	2011-2014	2	2	2	2	środki z budżetu miasta, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
6	Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami	Miasto	2013	-	2	-	2	środki z budżetu miasta
7	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno –	Miasto	2011-	0,5	0,5	0,5	0,5	środki z budżetu miasta

Lp.	Opis zadania	Jednostki wdrażające	Okres realizacji zadania	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2011	2012	2013	2014	
	informacyjnych na temat prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi		2014					
8	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnych na temat prawidłowego postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami	Miasto	2011-2014	0,5	0,5	0,5	0,5	środki z budżetu gminy, środki własne organizacji odzysku, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
9	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnej na temat prawidłowego postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji	Miasto Stacje demontażu, punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji	2011-2014	0,5	0,5	0,5	0,5	środki z budżetu gminy, środki własne przedsiębiorców, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
10	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjna na temat prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym	Województwo, Powiat, Miasto, Organizacje odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	2011-2014	0,5	0,5	0,5	0,5	środki z budżetu gminy, środki własne organizacji odzysku, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
11	Działania edukacyjno – informacyjne mające na celu informowanie o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest	Miasto	2011-2014	0,5	0,5	0,5	0,5	środki z budżetu gminy, fundusze pomocowe UE, fundusze ekologiczne
12	Kontrola, czy właściciele nieruchomości posiadają podpisaną umowę z podmiotami prowadzącymi	Miasto	2011-2014	-	-	-	-	-

Lp.	Opis zadania	Jednostki wdrażające	Okres realizacji zadania	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2011	2012	2013	2014	
	działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych							
<i>Suma</i>				4,5	6,5	4,5	6,5	
RAZEM: 22 tys. PLN								
OGÓLEM koszty inwestycyjne i pozainwestycyjne: 1 442 tys. PLN								

12. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów wyznaczonych w planie gospodarki odpadami

Zbieranie wyników działań w sposób określony przepisami prawnymi (forma, tryb i terminy przekazywania do wojewódzkiej bazy danych o gospodarce odpadami) oraz zapisywanie tych informacji w bazie danych składa się na system monitorowania gospodarki odpadami, natomiast porównanie tych wyników z wartościami wskaźników kontrolnych – na system oceny realizacji zamierzonych celów. Monitorowanie realizacji planu umożliwia ocenę prawidłowości i efektywności działań oraz szybkie i elastyczne reagowanie na zmiany.

Ustawa o odpadach, przepisy wykonawcze oraz Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 określają zakres i sposób organizacji systemu monitoringu odpadów.

Burmistrz Miasta Mława odpowiada za wdrożenie systemu opracowanego w planie gospodarki odpadami i jest zobowiązany także do monitoringu tego systemu (sposób monitoringu przedstawiono w poniższych podrozdziałach).

12.1. Opiniowanie projektu planu

Zgodnie z ustawą o odpadach projekt planu gminnego podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa, zarząd powiatu oraz regionalny zarząd gospodarki wodnej. Organy te udzielają opinii w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu. Nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną.

12.2. Nadzór i kontrola nad wykonaniem ustaleń planu

Działania kontrolne będą z jednej strony źródłem dodatkowych informacji o stanie gospodarki odpadami, z drugiej instrumentem egzekwowania postępowania z odpadami zgodnego z prawem ogólnie obowiązującym i miejscowym.

Podstawowe informacje o odpadach są gromadzone w bazach danych, prowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Główny Urząd Statystyczny.

Najważniejszym zadaniem jest usprawnienie systemu ewidencji zebranych odpadów poprzez przestrzeganie i egzekwowanie obowiązku przedkładania informacji (o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) przez podmioty zajmujące się odbieraniem odpadów komunalnych od mieszkańców Mławy.

Do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji, zgodnie z katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych, jest obowiązany każdy posiadacz odpadów, z wyjątkiem osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych, nie będących przedsiębiorstwami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby. W przypadku odpadów komunalnych ewidencję muszą prowadzić wszystkie podmioty zajmujące się ich odbieraniem, transportem oraz odzyskiem i unieszkodliwianiem tych odpadów. System ewidencji opiera się na sporządzaniu kart ewidencji odpadów oraz kart przekazania odpadów.

12.3. Sprawozdanie z postępów we wdrażaniu planu

Ustawa o odpadach stanowi, że:

- plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata,

- co 2 lata organy wykonawcze opracowujące projekty planów składają sprawozdanie z realizacji planu organom uchwalającym plany (w przypadku miasta Mława - Burmistrz składa sprawozdanie Radzie Miasta).

Zaznaczenia wymaga, iż ustawodawca nakreślił nieprzekraczalne ramy czasowe cykliczności oceny i weryfikacji, zaś powinna się ona dokonywać w miarę potrzeby, która to może być stwierdzona na podstawie bieżącego monitoringu i realizacji funkcji kontrolnych i nadzorczych.

Burmistrz ma obowiązek składania co 2 lata Radzie Miasta sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami. Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, Burmistrz przedkłada Radzie Miasta i zarządowi powiatu w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego. Następne sprawozdanie Burmistrz Miasta Mława złoży do dnia 31 marca 2013 roku, a okres sprawozdawczy będzie obejmował lata 2011 - 2012.

Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami będzie obejmować:

- ocenę stopnia realizacji określonych w planie celów i kierunków działań,
- sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć,
- podsumowanie z wnioskami i ewentualną rekomendacją nowelizacji planu.

Ocena realizacji planu gospodarki odpadami będzie realizowana poprzez:

- porównanie wskaźników odpowiadających założonym w planie celom,
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów,
- ocenę realizacji zadań.

Ocena realizacji określonych działań dotyczyć będzie:

- ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
- ilości zbieranych odpadów komunalnych,
- systemu selektywnego zbierania odpadów: ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, wielkogabarytowych, odpadów przydatnych do recyklingu (w tym odpadów opakowaniowych), budowlano-remontowych,
- ilości odpadów poddanych odzyskowi i unieszkodliwianiu w tym odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów wielkogabarytowych, odpadów przydatnych do recyklingu (w tym odpadów opakowaniowych), odpadów budowlano-remontowych.

12.4. Weryfikacja i aktualizacja planu

Ustawa o odpadach wymaga, aby plany gospodarki odpadami aktualizowane były nie rzadziej niż raz na 4 lata. Jeżeli zmiany w gospodarce odpadami w mieście będą znaczące, lub będzie wymagała tego sytuacja lokalna, plan gospodarki odpadami powinien być zaktualizowany przed tym terminem.

Proces aktualizacji poprzedza weryfikacja dokumentu w celu oceny, które części planu wymagają aktualizacji i w jakim zakresie. Weryfikacji podlega cały plan, tj. aktualny stan gospodarki odpadami, wytyczone cele i działania, program krótko i długoterminowy, określone zadania i harmonogram ich realizacji.

Przy aktualizacji planu niezbędna będzie weryfikacja danych wyjściowych przyjętych przy opracowywaniu niniejszego planu przez:

- udoskonalone metodyki szacowania,
- zamianę danych szacowanych przez dane pomierzone,
- uzupełnienie o dane uprzednio niedostępne lub nieuwzględnione, w szczególności w oparciu o informacje pozyskane drogą monitoringu i kontroli.

12.5. Wskaźniki monitorowania efektywności planu

Podstawą monitoringu realizacji planu jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan gospodarki odpadami, stan środowiska i presję na środowisko. W celu nadzoru nad realizacją przyjętego planu przedstawiono, wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji założonych zadań, które przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 21. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia przyjętych celów i zadań z podanymi wartościami za lata 2009-2010

L.p.	Informacje o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami	Jednostka	Wartości w 2009 r.	Wartości w 2010r.
Ogólne				
1.	Masa odpadów wytworzonych – ogółem	Mg	10 066,12	9 819,31
2.	Masa odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)	Mg	4 519,18	2 877,62
3.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)	%	45	29
4.	Masa odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi organicznemu	Mg	0	0
5.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych recyklingowi organicznemu	%	0	0
6.	Masa odpadów wytworzonych poddanych termicznemu przekształcaniu z odzyskiem energii	Mg	0	0
7.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych termicznemu przekształcaniu z odzyskiem energii	%	0	0
8.	Masa odpadów wytworzonych wykorzystanych bezpośrednio na powierzchni ziemi do prac wskazanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. Nr 49, poz. 356)	Mg	0	0
9.	Odsetek masy odpadów wytworzonych wykorzystanych bezpośrednio na powierzchni ziemi	%	0	0
10.	Masa odpadów wytworzonych poddanych unieszkodliwianiu metodami biologicznymi	Mg	0	0
11.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych unieszkodliwianiu metodami biologicznymi	%	0	0
12.	Masa odpadów wytworzonych poddanych unieszkodliwianiu metodami termicznymi	Mg	0	0
13.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych unieszkodliwianiu metodami termicznymi	%	0	0
14.	Masa odpadów wytworzonych poddanych składowaniu bez przetworzenia	Mg	5 546,94	6 932,69
15.	Odsetek masy odpadów wytworzonych poddanych składowaniu bez przetworzenia	%	55	71
16.	Masa odpadów opakowaniowych przekazanych do odzysku/recyklingu	Mg	947,96	350,53
17.	Masa odpadów niebezpiecznych przekazanych do odzysku/recyklingu	Mg	bd	bd

L.p.	Informacje o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami	Jednostka	Wartości w 2009 r.	Wartości w 2010r.
18.	Masa usuniętych odpadów zawierających azbest i przekazanych do unieszkodliwienia	Mg	230,54	184,33
19.	Masa wytworzonych osadów ściekowych	Mg	bd	bd
20.	Masa osadów ściekowych przekazanych do odzysku	Mg	bd	bd
21.	Liczba decyzji wydanych przez wójta, burmistrza i prezydenta miasta w zakresie gospodarki odpadami	szt.	0	0
22.	Liczba decyzji wydanych przez wójta, burmistrza i prezydenta miasta w zakresie gospodarki odpadami, na które złożono odwołania	szt.	0	0
23.	Odsetek decyzji wydanych przez wójta, burmistrza i prezydenta miasta w zakresie gospodarki odpadami, na które złożono odwołania	%	0	0
24.	Liczba decyzji wydanych przez wójta, burmistrza i prezydenta miasta w zakresie gospodarki odpadami, utrzymanych w postępowaniu odwoławczym	szt.	0	0
25.	Odsetek decyzji wydanych przez wójta, burmistrza i prezydenta miasta w zakresie gospodarki odpadami, utrzymanych w postępowaniu odwoławczym	%	0	0
26.	Środki finansowe wydatkowane na budowę lub modernizację instalacji gospodarki odpadami – ogółem	mln zł	0	0
27.	Środki finansowe wydatkowane na budowę lub modernizację instalacji gospodarki odpadami – z funduszy Unii Europejskiej	mln zł	0	0
28.	Liczba etatów w administracji gminnej w zakresie gospodarki odpadami	szt.	2	2
29.	Liczba wdrożonych systemów zarządzania środowiskowego EMAS w przedsiębiorstwach i instytucjach gospodarki odpadami na terenie gminy	szt.	0	0
Odpady komunalne				
30.	Liczba mieszkańców gminy ogółem	osob.	29 725	29 790
31.	Liczba mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania/ odbierania odpadów komunalnych	osob.	29 725	29 790
32.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania/ odbierania odpadów komunalnych	%	100	100
33.	Liczba zawartych umów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	szt.	3 973	4 026
34.	Liczba mieszkańców gminy objętych systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych	osob.	29 725	29 790
35.	Odsetek mieszkańców gminy objętych systemem selektywnego odbierania odpadów komunalnych	%	100	100
36.	Masa zebranych/ odebranych odpadów komunalnych – ogółem	Mg	10 066,12	9 819,31
37.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie	Mg	947,96	350,53
38.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne	Mg	9 029,77	9405,12
39.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane, poddanych przetwarzaniu metodami mechaniczno-biologicznymi	Mg	3595,92	2556,59
40.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane, poddanych przetwarzaniu metodami mechaniczno-biologicznymi	%	39,82	27,18
41.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w spalarniach odpadów	Mg	0	0
42.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w spalarniach odpadów	%	0	0
43.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne, poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w współspalarniach odpadów	Mg	0	0

L.p.	Informacje o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami	Jednostka	Wartości w 2009 r.	Wartości w 2010r.
44.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne, poddanych przetwarzaniu metodami termicznymi w współspalarniach odpadów	%	0	0
45.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne składowanych bez przetwarzania	Mg	5433,85	6848,53
46.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych jako zmieszane odpady komunalne składowanych bez przetwarzania	%	60,18	72,82
47.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)	Mg	923,26	321,03
48.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych recyklingowi (bez recyklingu organicznego)	%	100	100
49.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie, poddanych recyklingowi organicznemu	Mg	0	0
50.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie, poddanych recyklingowi organicznemu	%	0	0
51.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie, poddanych termicznemu przekształcaniu w spalarniach odpadów (z odzyskiem energii)	Mg	0	0
52.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie, poddanych termicznemu przekształcaniu w spalarniach odpadów (z odzyskiem energii)	%	0	0
53.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych termicznemu przekształcaniu we współspalarniach odpadów (z odzyskiem energii)	Mg	0	0
54.	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych termicznemu przekształcaniu we współspalarniach odpadów (z odzyskiem energii)	%	0	0
55.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych unieszkodliwianiu (poza składowaniem)	Mg	0	0
56.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych unieszkodliwianiu (poza składowaniem)	%	0	0
57.	Masa odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych składowaniu	Mg	0	0
58.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych/ odebranych selektywnie poddanych składowaniu	%	0	0
59.	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.	Mg	4 755	
60.	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów	Mg	2 608,25	3 287,29
61.	Iloraz masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów i masy tychże odpadów wytworzonych w 1995 r.	%	0,55	0,69
62.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne – ogółem	szt.	0	0
63.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne przetworzone termicznie lub biologicznie	szt.	0	0
64.	Pozostała do wypełnienia pojemność składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne – ogółem	m ³	0	0
65.	Pozostała do wypełnienia pojemność składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne przetworzone termicznie lub biologicznie	m ³	0	0
66.	Liczba instalacji do biologiczno-mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	szt.	0	0
67.	Moce przerobowe instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Mg	0	0
68.	Liczba spalarni zmieszanych odpadów komunalnych	szt.	0	0

L.p.	Informacje o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami	Jednostka	Wartości w 2009 r.	Wartości w 2010r.
69.	Moce przerobowe spalarni zmieszanych odpadów komunalnych	Mg	0	0

13. Zarządzanie i wdrażanie Planu gospodarki odpadami

Podstawowy ciężar odpowiedzialności nad sposobem funkcjonowania systemu spoczywa na Burmistrzu Miasta. Do obowiązkowych zadań własnych miasta w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

1. Zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców miasta zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych, a w szczególności:
  - kuchennych ulegających biodegradacji,
  - zielonych, np. z pielęgnacji ogrodów, zieleni komunalnej,
  - papieru, opakowań z papieru, tektury i tektury nieopakowaniowych,
  - tworzyw sztucznych,
  - opakowań ze szkła,
  - metali,
  - wielkogabarytowych, np. mebli, sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
  - budowlanych z remontów mieszkań i budynków,
  - niebezpiecznych, np. baterii, akumulatorów, resztek farb i lakierów, opakowań po środkach ochrony roślin i nawozach.
2. Prowadzenie ewidencji umów zawartych na odbiór odpadów.
3. Przejęcie obowiązków wywozu odpadów z nieruchomości, które nie zawarły stosownej umowy z podmiotem uprawnionym. Stosowane sposoby wywozu będą zgodne z regulaminem a opłaty za wywóz takich odpadów będą określone każdorazowo w trybie administracyjnym. Miasto zastrzega sobie prawo dochodzenia należności powyższych opłat od właściciela nieruchomości, który nie zawarł umowy na wywóz odpadów i nieczystości ciekłych z podmiotem uprawnionym.
4. Zapewnienie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych poprzez podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe:
  - ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
  - osiągnięcie założonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.
5. Zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji, własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych, albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych przez przedsiębiorców.
6. Zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji, własnych lub wspólnych z innymi gminami:
  - instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
  - zapobieganie zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń, uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach ustawionych na chodniku, za wyjątkiem dróg publicznych,
  - zapewnienie zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałanie z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie.
7. Podanie do publicznej wiadomości wymagań, jakie muszą spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
8. Prowadzenie edukacji ekologicznej i informacji o systemie gospodarki odpadami.
9. Precyzyjne określenie obowiązków właścicieli nieruchomości i sposobu udokumentowania ich wykonania, przedstawione w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława, uaktualnionym o zapisy zawarte w aktualizacji planu gospodarki odpadami, w terminie do trzech miesięcy po uchwaleniu aktualizacji.

Przedsiębiorca zajmujący się odbiorem odpadów komunalnych ma obowiązek uzyskać stosowne zezwolenie, w którym musi m.in. określić sposób realizacji obowiązku ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji składowanych na składowisku odpadów oraz udokumentować gotowość ich przyjęcia przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwienia odpadów, spełniającego wymagania odnośnie miejsc odzysku lub unieszkodliwiania. Przedsiębiorca taki ma również obowiązek selektywnego odbierania odpadów, w tym wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego oraz odpadów z remontów.

Przedsiębiorcy zajmujący się odbiorem odpadów komunalnych oraz gminna jednostka organizacyjna mają obowiązek:

1. odbierania od właścicieli nieruchomości odpadów zgodnie z podpisanymi umowami,
2. stosowania do odbierania odpadów komunalnych niesegregowanych i ulegających biodegradacji samochodów specjalistycznych, pojazdy, o których mowa wyżej, winny być myte codziennie,
3. stosowania do odbierania odpadów budowlanych i zielonych samochodów przystosowanych do przewozu kontenerów lub skrzyniowych; powinny one być przykryte, aby nie powodowały podczas transportu zanieczyszczenia i zaśmiecienia terenu,
4. stosowania do odbierania odpadów opakowaniowych samochodów specjalnie w tym celu przystosowanych i wyposażonych, tak aby ich transport nie powodował zanieczyszczenia i zaśmiecienia terenu,
5. usuwania niezwłocznie zanieczyszczenia powstającego w wyniku załadunku i transportu odpadów,
6. zorganizowania odbioru i transportu odpadów tak, aby nie zagrażały one bezpieczeństwu ruchu drogowego i odbywały się według tras i w terminach wyznaczonych harmonogramem.

Gminna jednostka organizacyjna oraz przedsiębiorcy zajmujący się odbiorem odpadów komunalnych, nie spełniający obowiązku w zakresie ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania zostaną obciążeni opłatą sankcyjną, którą nakłada wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Wysokość opłaty waha się od 40 do 200 tysięcy złotych, w zależności od stopnia niewykonania obowiązku.

Również w przypadku niewykonania obowiązku zorganizowania systemu selektywnego zbierania odpadów, wojewódzki inspektor ochrony środowiska nakłada na podmiot do tego zobowiązany, w drodze decyzji, opłatę sankcyjną w wysokości od 10 do 40 tysięcy złotych.

Równie istotne zobowiązania w zakresie gospodarki odpadami ciążyą na wytwórcach odpadów komunalnych, którymi są właściciele nieruchomości. Powinni oni zapewnić utrzymanie czystości i porządku oraz należytego stanu sanitarno-higienicznego nieruchomości poprzez działania ustalone wymienione poniżej:

1. zawarcie pisemnej umowy w zakresie regularnego odbioru odpadów komunalnych zgodnie z harmonogramem ich wywozu, uzgodnionego pomiędzy właścicielem nieruchomości, a jednostką wywozową,
2. korzystanie przy usuwaniu odpadów komunalnych z terenu nieruchomości wyłącznie z usług podmiotu posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie,
3. udokumentowanie zgodnego z przepisami usuwania odpadów komunalnych przez okazanie umów i dowodów zapłaty za takie usługi,
4. wyznaczenie miejsc do gromadzenia odpadów oraz wyposażenie nieruchomości w urządzenia, służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Właściciel nieruchomości jest zobowiązany umieścić urządzenia wypełnione odpadami w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla pracowników podmiotu uprawnionego bez konieczności otwierania wejścia na teren

- nieruchomości lub, gdy takiej możliwości nie ma, należy wystawiać je w dniu odbioru, zgodnie z podpisaną umową, na chodnik lub ulicę przed wejściem na teren nieruchomości,
5. prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych i przekazywania do odbioru poszczególnych strumieni odpadów komunalnych,
  6. przekazywanie odpadów zebranych selektywnie i pozostałych zmieszanych podmiotowi uprawnionemu do odbioru, w terminach wyznaczonych harmonogramem,
  7. usuwanie z terenu nieruchomości wraków pojazdów mechanicznych,
  8. niezwłoczne usuwanie odpadów powstałych w wyniku remontu i modernizacji lokali (np. gruzu itp.).

Przepisy o odpadach określają instrumenty prawne niezbędne do zarządzania, w tym instrumenty ekonomiczne, planistyczne, legislacyjne, reglamentacyjne oraz kontrolne i restrykcyjne.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w Planie, zarządzanie systemem gospodarki odpadami odbywać się będzie na poziomie samorządów i urzędów administracji publicznej szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, zgodnie z ich kompetencjami i zadaniami.

Realizacja Planu gospodarki odpadami wymaga skorzystania z instrumentów dostępnych gminnej jednostce samorządowej:

- wykorzystania na zasadzie sprzężenia zwrotnego innych dokumentów planistycznych, w tym przede wszystkim planów finansowych (budżetów), planów zagospodarowania przestrzennego, jak również strategii rozwoju, wieloletnich planów inwestycyjnych, sektorowych planów rozwoju etc.,
- stanowienia prawa miejscowego, przede wszystkim szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- wydawania i opiniowania aktów administracyjnych zarówno związanych bezpośrednio z gospodarką odpadami (opiniowanie zezwoleń na wytwarzanie odpadów, zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania, transportu odpadów),
- wykonywania funkcji nadzorczych i kontrolnych w zakresie określonych ustawowo samodzielnie bądź za pomocą właściwych służb, inspekcji i straży,
- działalności informacyjno – edukacyjnej (w tym udzielanie informacji o środowisku w trybie określonym ustawą *Prawo ochrony środowiska*).

W celu prawidłowego wdrażania Planu, Burmistrz Miasta Mława będzie kierował realizacją Planu poprzez:

- wykorzystanie swoich kompetencji w zakresie gospodarki odpadami (wydawanie decyzji, zarządzeń i postanowień, przyjmowania informacji i prowadzenia kontroli w zakresie przysługujących kompetencji),
- współpracę ze Starostą Powiatu Mławskiego,
- współpracę z Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Wojewodą Mazowieckim, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska – realizującymi zadania wynikające z ich kompetencji w zakresie gospodarowania odpadami.

Jednocześnie w Urzędzie Miasta prowadzony będzie rejestr decyzji w zakresie gospodarki odpadami.

W celu optymalizacji systemu gospodarki odpadami konieczne będzie:

1. Precyzyjne określenie kosztów zbiórki odpadów wraz z ich późniejszym odzyskiem i unieszkodliwianiem.
2. Ustalenie górnej wysokości opłaty za odbiór i transport odpadów.

3. Zintensyfikowanie działań kontrolnych właścicieli nieruchomości pod kątem spełniania przez nich wymogów prawa w zakresie gospodarowania odpadami.
4. Zorganizowanie w ramach istniejącej struktury Urzędu Miasta punktu konsultacyjnego udzielającego informacji z zakresu właściwego gospodarowania odpadami.
5. Przeprowadzenie ciągłej akcji informacyjno – edukacyjnej dotyczącej wprowadzenia selektywnego zbierania odpadów „u źródła”.

14. Wnioski z analizy oddziaływania projektu Planu gospodarki odpadami na środowisko

Potencjalne zmiany stanu środowiska, w przypadku braku realizacji projektowanego Planu, dotyczą przede wszystkim pogorszenia jakości gruntów, gleb i wód podziemnych, spowodowanych migracją zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk”. Likwidacja tych obiektów oraz zorganizowanie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami jest podstawowym działaniem, planowanym w pierwszych latach funkcjonowania planu.

Kontynuowanie selektywnej zbiórki surowców wtórnych, odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych przyczyni się do wyeliminowania negatywnych zjawisk środowiskowych, tj. zanieczyszczenia wód gruntowych i gleb, ograniczenia ilości odpadów deponowanych na składowisku, oraz umożliwi zwiększenie stopnia odzysku i gospodarczego wykorzystania w innych sektorach gospodarki.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowisko zmniejszenie szkodliwości tych odpadów.

Wdrożenie Planu spowoduje zauważalną, wyraźną poprawę ekologicznych warunków życia mieszkańców Mławy oraz wzrost atrakcyjności rekreacyjnej miasta.

15. Streszczenie

Dokument pt. „*Plan gospodarki odpadami dla miasta Mława na lata 2011 – 2018*” został sporządzony jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, która w rozdziale 3, art. 14 wprowadziła obowiązek sporządzania i aktualizacji planów gospodarki odpadami nie rzadziej niż co 4 lata. Dokument sporządzono w oparciu o rozporządzenie z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r, Nr 66, poz. 620) ze zmianą zawartą w rozporządzeniu z dnia 13 marca 2006 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 46 poz. 333).

Gospodarowanie odpadami jest procesem ciągłym. Założenia systemu przedstawione zostały w pierwszym Planie gospodarki odpadami dla miasta Mława przyjętym Uchwałą Nr XLVI/539/2006 Rady Miejskiej w Mławie z dnia 16 października 2006 r.

Zaktualizowana wersja Planu uwzględnia okres krótkoterminowy lat 2011 – 2014 oraz perspektywę długoterminową lat 2015 – 2018. Plan wytycza nowe cele oraz przedstawia sposób kontynuacji działań, które zostały podjęte dla utworzenia nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami. Planowany system gospodarki odpadami na terenie miasta Mława uwzględnia uwarunkowania lokalne, a także prawne i pozaprawne normy, wytyczne, zalecenia, kryteria wyboru, wymogi zawarte w planach wyższego rzędu.

Plan zawiera 14 rozdziałów merytorycznych poświęconym szeroko rozumianej problematyce gospodarki odpadami.

Rozdział 1 – Wstęp - zawiera wprowadzenie omawiające aspekty związane z koniecznością przygotowania aktualizacji Planu z odniesieniami do aktów prawnych.

Rozdział 2 – Metodyka wykonania Planu – przedstawia sposób wykonania dokumentu, wykorzystane materiały oraz źródła informacji.

Rozdział 3 – Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne – przedstawia dokumenty wyższego rzędu, a także dokumenty opracowane dla miasta Mławy, których zapisy wzięto pod uwagę przy konstruowaniu Planu

Rozdział 4 – Charakterystyka miasta Mława - przedstawia charakterystykę miasta, z uwzględnieniem: położenia geograficznego i administracyjnego, geomorfologii, ukształtowania terenu, warunków klimatycznych, budowy geologicznej, wód podziemnych i powierzchniowych, obszarów przyrodniczo cennych i chronionych, gleb, surowców mineralnych, struktury zagospodarowania przestrzennego, struktury zabudowy, demografii, sytuacji gospodarczej, infrastruktury technicznej, infrastruktury komunikacyjnej (drogi i transport) oraz turystyki i rekreacji.

Rozdział 5 – Diagnoza i ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Mława - przedstawia analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, z uwzględnieniem: ilości, rodzajów i źródeł powstawania odpadów, zbierania (w tym selektywnego), transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, instalacje do odzysku odpadów oraz mocne i słabe strony gospodarki odpadami w mieście. Uwzględniono przede wszystkim odpady komunalne, a także: odpady opakowaniowe, odpady z oczyszczania ścieków, odpady zawierające azbest, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Rozdział 6 – Prognoza zmian w zakresie gospodarki - zawiera prognozę zmian z uwzględnieniem czynników demograficznych, społecznych i ekonomicznych.

Rozdział 7 – Przyjęte cele w gospodarce odpadami - zawiera cele przyjęte w gospodarce odpadami w horyzoncie krótkoterminowym (do roku 2014) oraz długoterminowym (do roku 2018).

Rozdział 8 – System gospodarowania odpadami komunalnymi i zadania strategiczne na okres co najmniej 8 lat - przedstawia system gospodarki odpadami na terenie miasta w perspektywie do roku 2017, z uwzględnieniem zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Przedstawiono działania w zakresie minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, także pozostałe działania zmniejszające uciążliwość gospodarki odpadami na środowisko i poprawiające skuteczność zaproponowanych działań.

Rozdział 9 – Zadania strategiczne realizowane na terenie Miasta Mława w zakresie gospodarki odpadami na okres co najmniej 8 lat

Rozdział 10 - Określenie instrumentów finansowych służących realizacji zamierzonych celów w planie gospodarki odpadami - określa instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z podaniem potencjalnych źródeł finansowania planowanych inwestycji.

Rozdział 11 – Harmonogram realizacji zadań - przedstawia harmonogram rzeczowo – finansowy gospodarki odpadami wraz z podaniem orientacyjnych kosztów zaproponowanych zadań na 4 lata

Rozdział 12 - System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów wyznaczonych w planie gospodarki odpadami - przedstawia sposób monitorowania Planu i całego systemu gospodarki odpadami w mieście, z uwzględnieniem opiniowania projektu planu, nadzoru i kontroli, sprawozdawczością oraz wskaźnikami temu służącymi.

Rozdział 13 - Zarządzanie i wdrażanie Planu gospodarki odpadami – przedstawia sposób zarządzania ochroną środowiska, gospodarką odpadami i samym Planem.

Rozdział 14 – Wnioski z Analizy oddziaływania projektu Planu gospodarki odpadami na środowisko

Plan przedstawia stan aktualny na dzień 31.12.2010 roku z uwzględnieniem dostępnych danych za rok 2011.

Plan gospodarki odpadami obejmuje obszar całego miasta Mława i podejmuje zagadnienia związane z odpadami komunalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów budowlano – remontowych, a także odpadów wytwarzanych zarówno w gospodarstwach domowych, jak też w sektorze gospodarczym: azbestu, odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów z budowy i remontów. Uwzględniono także komunalne osady ściekowe. Dla odpadów innych niż komunalne w kwestiach nie ujętych w planie gminnym odpowiednie zastosowanie znajdują zapisy planu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

Stan aktualny gospodarki odpadami na terenie Mławy określono na podstawie materiałów i informacji otrzymanych z Urzędu Miasta w Mławie, Starostwa Powiatowego w Mławie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, podmiotów gospodarczych, spółek miejskich, placówek oświatowych, jak również na podstawie materiałów archiwalnych i innych dostępnych informacji. W przypadku braku niezbędnych danych (np. w zakresie ilości i składu wytwarzanych odpadów komunalnych) wykorzystano wskaźniki pochodzące z badań krajowych w zakresie gospodarki odpadami.

Mława jest gminą miejską, położoną w powiecie mławskim (pełniąc funkcje jego stolicy), w północnej części Województwa Mazowieckiego przy granicy z województwem warmińsko-mazurskim. Dawniej miasto należało do województwa ciechanowskiego. Miasto położone jest w odległości około 120 km na północ od Warszawy i zajmuje powierzchnię 34,86 km² oraz liczy ponad 30 tys. mieszkańców.

Na terenie Mławy nie były do tej pory prowadzone kompleksowe badania morfologii odpadów komunalnych. Z uwagi na to, w Planie przyjęto ilościowe i jakościowe wskaźniki charakterystyczne dla średnich miast w Polsce, w których prowadzone były badania morfologiczne oraz właściwości fizyczno – chemicznych odpadów wraz z ich składem frakcyjnym.

Przyjęto wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych na terenie miasta Mława na poziomie **0,370 MgM/rok**. Ludność Mławy wynosiła w 2010 roku 30 359 osób. Według podanych powyżej wskaźników, na terenie miasta Mława wytworzono w 2008 roku **11 231 Mg** odpadów komunalnych.

Na terenie miasta Mława można wyróżnić następujące systemy zbierania odpadów komunalnych:

- zbiórka odpadów niesegregowanych (zmieszanych) w pojemnikach lub workach,
- zbiórka odpadów z targowisk,
- zbiórka odpadów z tzw. usług komunalnych (czyszczenie ulic i placów),
- zbiórka odpadów ze studzienek kanalizacyjnych,
- selektywna zbiórka odpadów przeznaczonych do recyklingu materiałowego w pojemnikach,
- zbiórka odpadów niebezpiecznych (np. baterie),
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych,
- zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- zbiórka odpadów tzw. zielonych,
- zbiórka gleby, ziemi i gruzu,

Aktualny model zbierania i transportu odpadów komunalnych w Mławie jest modelem tradycyjnym, typowym także dla innych średnich miast Polski. System oparty jest na zasadach wolnorynkowych. Zorganizowaną zbiórką odpadów objęto 100% mieszkańców miasta (stan na koniec 2010 roku).

W 2010 roku odebrano i zebrano z terenu Mławy 9 819,31 Mg odpadów komunalnych, a wskaźnik zbierania wyniósł 330 kg na 1 mieszkańca.

Na terenie miasta Mława selektywną zbiórkę odpadów rozpoczęto we wrześniu 2003 roku. Obecnie zbierane są następujące frakcje odpadów: szkło, tworzywa sztuczne, papier, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie.

Selektywnym zbieraniem odpadów objęto 100% mieszkańców miasta. Ogółem, na terenie miasta ustawiono 190 sztuk pojemników do selektywnej zbiórki o pojemności 1100 l (typu dzwon i typu siatka). Pojemniki te po wypełnieniu opróżniane były w 2009 r. i 2010 r. przez firmę „Zielone Miasto”. Selektywne zbieranie odpadów prowadzi także Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o., który po zebraniu z terenu Mławy zmieszanych odpadów komunalnych, prowadzi segregację w obiektach zlokalizowanych przy składowisku w Uniszkach Cegielni, gmina Wieczfnia Kościelna. Niektóre placówki oświatowe podległe pod Burmistrza Miasta Mławy co roku biorą udział w konkursach zbiórki makulatury organizowanych przez Urząd Województwa Mazowieckiego.

Ilość selektywnie zebranych odpadów wynosiła w 2010 roku 350,53 Mg.

Odpady komunalne wytworzone na terenie miasta Mławy poddawane były procesom odzysku w Sortowni w Uniszkach Cegielni, zlokalizowanej w hali przy składowisku w gminie Wieczfnia Kościelna. Jest to linia do sortowania odpadów eksploatowana przez firmę „Eko-Pro” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Zawodzie 5. Wydajność linii wynosi 250 000 Mg odpadów rocznie. Część odpadów wykorzystywana jest jako paliwo alternatywne w cementowni. W 2010 roku procesom odzysku poddano 2 877,62 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 29% ich zebranej ilości. Odpady zostały podane procesowi odzysku R14. W 2010 roku procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie poddano 6 932,69 Mg odpadów komunalnych odebranych lub zebranych na terenie miasta Mława, co stanowiło 71% ich zebranej ilości.

Na terenie miasta Mława znajduje się osiem instalacji do odzysku odpadów.

Podsumowując stan aktualnej gospodarki odpadami na terenie miasta Mława, można wyróżnić jej mocne i słabe strony.

Mocne strony

- objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych 100% mieszkańców miasta (w tym 99% wywiązuje się z obowiązku zorganizowanego przekazywania odpadów firmie mającej stosowne decyzje),
- wprowadzone skuteczne rozwiązania w zakresie zbiórki i transportu komunalnych odpadów zmieszanych,
- wprowadzone i systematycznie rozwijane selektywne zbieranie odpadów systemem pojemnikowym,
- odpady komunalne w dużej masie poddawane są procesom odzysku,
- stosowanie innych, poza składowaniem, sposobów postępowania z odpadami,
- poddawanie procesom odzysku około 30% zebranych odpadów (nie licząc odpadów poddawanych procesom odzysku przez samych mieszkańców - kompostowania, skarmiania zwierząt, itp),
- dostępność zakładu unieszkodliwiania odpadów w Uniszkach Cegielni, możliwość korzystania z obiektów i instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, położonych poza granicami miasta,
- kompostowanie części odpadów ulegających biodegradacji przez mieszkańców we własnym zakresie,
- prowadzona systematycznie edukacja ekologiczna,

- wykonana inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest wraz z uchwaleniem programu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- dofinansowanie usuwania i utylizacji wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- systematyczna likwidacja „dzikich” wysypisk.

Słabe strony

- brak zorganizowanego systemu pozyskiwania wszystkich odpadów niebezpiecznych pochodzących z odpadów komunalnych (np. farb i lakierów, rozpuszczalników, itp.),
- spadająca skuteczność selektywnego zbierania odpadów, brak rynku zbytu, oraz niska opłacalność
- nie podjęto skutecznych działań mających na celu organizację zbiórki wszystkich odpadów ulegających biodegradacji,
- pewna część mieszkańców miasta (ok. 1%) w dalszym ciągu nie ma podpisanych umów z podmiotami uprawnionymi do odbierania odpadów komunalnych,
- część mieszkańców usuwa odpady w sposób niezgodny z przepisami – na „dzikie” wysypiska lub spalając w piecach domowych lub w innych miejscach,
- wciąż niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców,
- nie rozpoczęto tworzenia regionalnego systemu gospodarki odpadami,
- składowanie w dalszym ciągu stanowi dominującą metodę postępowania z odpadami – około 70% zebranych odpadów w 2010 r.,
- nie wszyscy mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej kompostują odpady organiczne we własnym zakresie,
- podrzucanie odpadów do koszy ulicznych lub wrzucanie odpadów niesegregowanych do pojemników na surowce wtórne,
- niska opłacalność odzysku odpadów, wynikająca z cen zbytu potencjalnych surowców wtórnych,

Prognozuje się, że w roku 2014 wytworzone zostanie 11 786 Mg odpadów komunalnych, a w roku 2018 – 12 370 Mg.

Wyznaczając cele w gospodarce odpadami na okres lat 2011-2018 przyjęto następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- Znaczne zmniejszenie ilości odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania, oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych, przy jednoczesnym uniknięciu wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby.
- Zachęcanie do ponownego użycia, a w stosunku do odpadów, które są nadal wytwarzane, zmniejszenie ich właściwości niebezpiecznych, tak aby stanowiły możliwie najmniejsze zagrożenie.
- Tworzenie preferencji w celu poddawania odpadów procesom odzysku, w szczególności recyklingu.

Zaproponowany system gospodarki odpadami na terenie miasta Mława na lata 2011 – 2018 jest kontynuacją modelu przyjętego w pierwszej edycji Planu gospodarki odpadami i wdrażanego przez ostatnie cztery lata.

System jest kompleksowy - uwzględnia i łączy następujące działania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi:

- minimalizację ich ilości i szkodliwości,
- zbieranie (w tym selektywne),
- transport,
- odzysk,
- unieszkodliwianie poza składowaniem,

- unieszkodliwianie poprzez składowanie,
- edukację ekologiczną,
- zarządzanie, w tym monitoring i sprawozdawczość.

Osiągnięcie zakładanych celów w zakresie zbierania odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowania przez miasto stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami 100 % mieszkańców miasta (przy obecnych 99%),
- kontrolowania przez miasto sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenia systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,
- zapewnienia realizacji uchwalonego planu gospodarki odpadami w zakresie osiągnięcia założonych celów,
- kontroli przez miasto przepływów odpadów komunalnych z miejsc wytworzenia do wskazanych w zezwoleniach instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi jest system rozwiązań regionalnych, w których są uwzględnione wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych. Zgodnie z rozwiązaniami wskazanymi w *Wojewódzkim planie gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 - 2015* oraz *Planie gospodarki odpadami dla powiatu mławskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015* miasto Mława przypisane zostało do systemu regionalnego, w ramach którego zaspokojone zostaną jej podstawowe potrzeby związane z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów. Miasto Mława z całym powiatem mławskim przypisane zostało do Obszaru Ciechanowskiego. Obejmuje on także powiaty żuromiński, ciechanowski, pułtuski, przasnyski, makowski.

W WPGO 2007 - 2015 zaproponowano konkretną lokalizację inwestycji dla Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami (RZGO) Obszaru Ciechanowskiego. Będzie to Zakład zlokalizowany w gminie Wieczfnia Kościelna, w miejscowości Uniszki Cegielnia, zbudowany w oparciu o funkcjonujące obecnie składowisko odpadów oraz towarzyszącą mu infrastrukturę.

Odpady wytwarzane w Mławie kierowane będą na składowisko w Uniszkach Cegielni.

Załącznik nr 1

Wytyczne dotyczące minimalizacji wytwarzanych odpadów

Działania ogólne

Aby zmniejszyć ilość wytwarzanych odpadów:

Należy unikać używania produktów, które z pewnością trafią na składowisko (czyli nie nadających się do recyklingu, kompostowania):

- jednorazowych pieluch,
- jednorazowych maszynek do golenia
- papierowych i plastikowych talerzy i sztućców
- folii śniadaniowej, aluminiowej, butelek i kartonów jednorazowych na napoje
- dezodorantów i innych kosmetyków w aerozolach

Należy unikać produktów w „za dużych” opakowaniach. Bardzo często produkty pakowane są w znacznie większe opakowania niż wymagałaby tego ich zawartość. Jest to chwyt marketingowy. Należy sprawdzać masę produktu na opakowaniu. Większe opakowanie nie zawsze oznacza więcej produktu, za to na pewno oznacza więcej odpadów.

Należy kupować produkty opakowane w minimalną ilość opakowań. Wiele produktów pakowane jest w kilka warstw, co ma zachęcić do kupna przez efektowny wygląd. Niektóre produkty spożywcze czy kosmetyki itp. można kupić bez zbędnych opakowań.

Wiele produktów spożywczych, owoców i warzyw nie wymaga przechowywania w opakowaniach. Należy kupować produkty w koncentratkach korzystając w ten sposób wielokrotnie z tego samego opakowania lub kupować produkty w dużych opakowaniach, np. zamiast kupować raz w tygodniu 1 kg proszku do prania lepiej kupić jednorazowo opakowanie 10 kg (tylko raz, a nie 10 razy płaci się opłatę produktową za opakowanie) przez co zredukuje ilość produkowanych przez siebie odpadów.

Należy unikać stosowania folii przylepnej, śniadaniowej, papieru śniadaniowego i folii aluminiowej, używając w zamian plastikowych pojemników na żywność (wielokrotnego użytku).

Należy kupować produkty w opakowaniach zwrotnych.

Należy ponownie wykorzystywać i wydłużać okres używalności przedmiotów takich jak:

- baterie – lepiej kupować akumulatorki nadające się do ponownego naładowania, niż jednorazowego użytku,
- torby plastikowe na zakupy – lepiej stosować płócienne wielokrotnego użytku,
- długopisy – poprzez stosowanie wymiennych wkładów,
- ubrania – można wykorzystać jako „ścierki” podczas porządków, oddać organizacjom charytatywnym lub wrzucić do pojemników na odzież rozstawionych w mieście; ubranka dziecięce można oddać rodzinie, znajomym lub sąsiadom, którzy mają młodsze dzieci,
- meble – również można oddać znajomym lub organizacjom charytatywnym,
- sprzęt elektryczny i elektroniczny – nie wymieniać „starego” modelu na „nowy”, jeśli działa bez zarzutu, tylko dlatego że pojawił się nowszy model na rynku. Lepiej oddać urządzenia do serwisu – większość usterek można naprawić - lub oddać je do specjalnych punktów, w których zostaną wykorzystane „na części” lub odpowiednio unieszkodliwione,

- plastikowe, szklane lub aluminiowe pojemniki na żywność pozwalają dłużej zachować świeżość produktów niż woreczki foliowe czy papier, można je trzymać w lodówce, wielokrotnie używać – wystarczy tylko umyć,
- książki i podręczniki – kupując używane podręczniki oszczędza się i pomaga ratować drzewa. Po zakończeniu roku podręczniki można ponownie sprzedać uczniom z młodszych klas; dobrze jest odwiedzać księgarnie „z drugiej ręki” – ważna jest przecież treść książki, a nie nowa okładka.

Materiały różne

- **Unikanie opakowań.** Ponieważ dużą część zakupów stanowią opakowania, unikając ich nadmiaru znacznie przyczyniamy się do zmniejszenia się ilości śmieci. Sposobem na to może być, m.in. częstsze robienie zakupów na targu albo w sklepie branżowym zamiast w supermarkecie.
- **Wybór jak najmniej szkodliwego opakowania.** Opakowania różnią się między sobą pod względem szkodliwości dla środowiska. W wielu przypadkach jest jasne, które opakowanie jest najmniej uciążliwe dla środowiska. Poniższa lista może okazać się pomocna przy wyborze odpowiedniego opakowania. Im opakowanie zajmuje niższe miejsce na liście, tym wyższy jest stopień jego uciążliwości dla środowiska.
- **Brak opakowania** - Butelka do zwrotu (pod zastaw)- Szklana butelka (do pojemnika na szkło) - Papier i karton (na makulaturę) - Puszki metalowe (na złom) - Plastik. Karton z plastikiem – Aluminium
- **Kupowanie towarów w większych opakowaniach.** Jeśli to możliwe, zaleca się kupowanie towarów w większych ilościach. Należy unikać kupowania towarów w małych porcjach np. mini jogurty, soki (nie dotyczy to artykułów, które przed spożyciem mogłyby ulec zepsuciu).
- **Korzystanie z pudełek, pojemników i kubków, które nadają się do wielokrotnego wykorzystania.** Do przechowywania artykułów żywnościowych najlepiej jest użyć trwałych pojemników z przykrywkami zamiast jednorazowych - z folii plastikowej czy aluminiowej.
- **Wybór artykułów trwałego użytku i nadających się do powtórnego wykorzystania.** Niemal wszystkie towary są do zdobycia w formie nadającej się do dłuższego użycia, np. chusteczki do nosa, pieluszki, zapalniczki, pióra, latarki, maszynki do golenia. Należy unikać przedmiotów jednorazowego użytku, o ile nie jest konieczne ich zastosowanie.
- **Chodzenie na zakupy z własną torbę.** Płócienna torba na zakupy jest prostym i przydatnym rozwiązaniem. Pod każdym względem jest lepsza od torebki plastikowej.
- **Unikanie kupowania rzeczy niepotrzebnych.**
- **Wstępna segregacja odpadów**
- **Przechowywanie oddzielnie różnych rodzajów odpadów.** W ten sposób będą się one nadawały do powtórnego wykorzystania.

Szkło

- **Kupowanie napojów tylko w butelkach szklanych i za kaucją.** Napoje - wody mineralne i soki - w butelkach mają nie tylko bardziej przyjazne środowisku opakowanie i niższą cenę. Często górują one wyższą jakością nad napojami w opakowaniach kartonowych.
- **Wielokrotnie używanie słoików, weków po różnego rodzaju przetworach w gospodarstwie domowym.**
- **Wyrzucanie zużytych szklanych opakowań do specjalnego pojemnika na szkło.** Słuczka może być z powodzeniem przetworzona na surowiec do produkcji nowych butelek i słoików. Pozwoli to zaoszczędzić od 25 do 30% energii, a przez to zmniejszy się szkodliwy wpływ na przyrodę i krajobraz (mniejsze wydobycie kamienia i piasku). Ze względu na brak konieczności powtórnego użycia sody (jest ona niezbędna przy produkcji szkła), zostanie zmniejszone zanieczyszczenie wód.

Papier

- **Oszczędzanie papieru.** Należy używać papieru dwustronnie, używać częściowo zużytego papieru do robienia drobnych notatek, używać powtórnie duże koperty nalepiając na nie nowe nalepki adresowe, protestować przeciwko otrzymywaniu nie adresowanych broszur reklamowych i lokalnych pism, którymi nie jesteśmy zainteresowani.
- **Przeznaczenie zużytego papieru na makulaturę.** Makulatura stanowi 70% materiału używanego do produkcji nowego papieru gazetowego. W ten sposób oszczędza się duże powierzchnie lasów, produkuje się mniej odpadów i w mniejszym stopniu zanieczyszcza się środowisko. Produkcja papieru z wykorzystaniem makulatury jako surowca oznacza: 50% zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, 60% mniejsze zużycie energii, 85% mniejsze zużycie wody, 95% mniejsze skażenie wody. Makulatura jest źródłem bardzo efektywnej izolacji cieplnej domów, zwanej ekofibrem.
- **Korzystanie z gazet i magazynów razem z przyjaciółmi,** w ten sposób ograniczamy ilość zużywanego papieru.

Tekstyli

- **Pozbywanie się niepotrzebnej odzieży i innych materiałów tekstylnych.** Pewne ilości odzieży są gromadzone w punktach opieki społecznej. Część z nich może być przeznaczona na produkcję makulatury.

Odpady wielkogabarytowe

- **Przedłużenie okresu żywotności mebli i wyposażenia domowego.** Zepsuty przedmiot w wielu wypadkach może zostać naprawiony. Dzięki sklepom skupującym używane meble i przedmioty domowego użytku oraz „pchlim targom”, wiele nadal wartościowych rzeczy nie trafia na śmietnik. Dopiero w momencie, gdy artykuł nie nadaje się już zupełnie do użytku, należy się go ostatecznie pozbyć.
- **Wynajem oraz pożyczanie sprzętu,** którego używa się okazjonalnie, przykładem tego może być wiertarka, piła elektryczna.

Odpady ulegające biodegradacji

- **Przechowywanie osobno odpadów pochodzenia organicznego (kuchenne i ogrodowe).** Blisko połowę odpadów z gospodarstw domowych stanowią odpady organiczne, tzn. odpady roślinne i zwierzęce, które w procesie powolnego rozkładu mogą być przetworzone na kompost. W przypadku posiadania własnego ogródka najlepszym rozwiązaniem jest przyzma kompostowa; aż 2/3 ogólnej ilości odpadów organicznych nadaje się do indywidualnego kompostowania. W ten sposób obniżają się koszty transportu odpadów i koszty zużywanej przy ich obróbce energii.

Odpady niebezpieczne

- **Unikanie artykułów, które po wyrzuceniu stanowią niebezpieczne odpady.** Nie tylko opakowania mogą być uciążliwe dla środowiska, ale również i sam produkt może zawierać trujące związki chemiczne. Dotyczy to między innymi farb, baterii, środków ochrony roślin oraz freonów zawartych w aerozolach, piankach i lodówkach oraz wszelkich artykułów z PCW. W przypadku wielu artykułów istnieją alternatywne rozwiązania nie prowadzące do powstania szkodliwych odpadów.
- **Zastąpienie substancji toksycznych.** Duża liczba zwykłych produktów domowego użytku, od środków czystości do tkanin syntetycznych, zawiera niebezpieczne związki chemiczne. Istnieje wiele alternatywnych produktów nietoksycznych, ale trzeba wiedzieć, czego unikać i co można zastąpić czymś innym.
- **Przechowywanie oddzielnie wszelkich odpadów niebezpiecznych.** Każdy obywatel wyrzuca w ciągu roku przeciętnie 20 kg niebezpiecznych odpadów, z tego zaledwie 2 kg odpadów jest zbierane oddzielnie i unieszkodliwiane. Po ich zebraniu niebezpieczne odpady są przeznaczone do spalania w bardzo wysokich temperaturach. W ten sposób powstaje mniej

szkodliwych dla środowiska substancji. Część zgromadzonych odpadów jest składowana na specjalnie do tego celu stworzonych składowiskach. Rozwiązanie problemu unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych nie jest do tej pory jeszcze zadowalające i nie we wszystkich przypadkach przebiega ono bez szkody dla środowiska. W każdym razie lepiej jest zastosować wstępną segregację zbierając osobno niebezpieczne odpady niż wrzucać je do kosza z innymi odpadami.

- **Zamiast jednorazowych baterii** kupowanie takich, które nadają się do doładowania tzw. akumulatorki wraz z ładowarką – ich zastosowanie jest tańsze, w miarę możliwości stosowanie w domu zasilaczy odbiorników radiowych, magnetofonów czy walkmanów.

Porady i wskazówki dotyczące recyklingu w domu

- Podczas zakupów należy wybierać produkty w opakowaniach, które można w łatwy sposób poddać odzyskowi, np. szklane zamiast plastikowych czy metalowych, do odzysku których zużywane są znacznie mniejsze ilości energii,
- Jeśli nie ma się w dyspozycji specjalnego pojemnika lub worka na surowce wtórne w domu – należy korzystać z ogólnodostępnych „gniazd” do segregacji,
- Segregując odpady w domu, nie trzeba ustawiać w domu pojemników na każdy z surowców. Jeśli nie ma miejsca – należy zbierać je do jednego worka albo pojemnika, a rozdziału dokonywać w trakcie wrzucania do „dzwonów”,
- Należy porozmawiać z firmą, która odbiera odpady komunalne – firma ta ma USTAWOWY OBOWIĄZEK odebrać również wszystkie selektywne zbierane odpady na terenie gospodarstwa – można powołać się na art. 8 ust. 2b Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008 z późniejszymi zmianami),
- Jeśli na terenie posesji wytwarzane są odpady zielone – dobrze zaopatrzyć się w pojemnik na kompost,
- Jeśli jest to tylko możliwe, należy kupować produkty powstałe z surowców wtórnych.

Porady i wskazówki dotyczące recyklingu w biurze

- Należy kopiować i drukować dwustronnie – zużywa się w ten sposób połowę mniej papieru,
- Należy czytać e-maile na ekranie zamiast je drukować,
- Należy przechowywać dane na dyskach lub płytach CD zamiast na papierze,
- Nie wyrzucać pustych tonerów do drukarek – większość z nich nadaje się do ponownego napełnienia (regeneracji),
- Kupować i używać papier z odzysku,
- Nie wymieniać całych długopisów, wystarczą same wkłady.

Załącznik nr 2 – Wybrane źródła finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych z zakresu gospodarki odpadami

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
<p>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej 02-673 Warszawa Tel. (022) 459 00 00, 459 00 01, fax (022) 459 01 01 E-Mail: fundusz@nfosigw.gov.pl www.nfosigw.gov.pl</p>	<p>Narodowy Fundusz stosuje następujące formy dofinansowania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oprocentowane pożyczki; 2) dotacje; 3) przekazywanie środków jednostkom budżetowym; 4) dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych i pożyczek; 5) nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej; 6) udostępnianie środków finansowych bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów na wskazane przez Narodowy Fundusz programy i przedsięwzięcia; 7) poręczanie spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej. <p>O warunkach dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu decyduje Zarząd Narodowego Funduszu, stosując zasady zawarte w Uchwale Rady Nadzorczej nr 115/09 z 24 czerwca 2009 roku z ewentualnymi późniejszymi poprawkami, Programy Priorytetowe oraz biorąc pod uwagę zabezpieczenie zwrotu przyznanego dofinansowania. Podejmując uchwałę o udzieleniu dofinansowania, Zarząd Narodowego Funduszu może postanowić o pokryciu kosztów przedsięwzięcia lub zadania, powstałych przed dniem jej podjęcia. Udzielenie dofinansowania następuje w dniu zawarcia umowy cywilnoprawnej, z wyłączeniem nagród, o których mowa w § 2 ust. 3 pkt 5.</p>	<p>O dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu mogą ubiegać się podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć lub zadań określonych w ustawie, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu finansowania przedsięwzięć określonych w ustawie.</p> <p>Chodzi m.in. o: jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa, instytucje i urzędy, szkoły wyższe i uczelnie, jednostki organizacyjne ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia), administracja państwowa, osoby fizyczne</p>	<p>Dofinansowanie nie powinno przekroczyć 30% kosztów kwalifikowanych projektów w przeliczeniu na EDB – Ekwiwalentu Dotacji Brutto (nie więcej niż 15 mln zł na jedno przedsięwzięcie). Łączne dofinansowanie ze środków publicznych nie może przekroczyć dopuszczalnej intensywności pomocy publicznej określonej w przepisach. • W przypadku, gdy środki publiczne łącznie przekroczą 50 % kosztu całkowitego przedsięwzięcia, stosuje się odpowiednie przepisy Ustawy Prawo zamówień publicznych</p> <p>Pożyczka nie może przekroczyć 75% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia</p>	<p>ochrona powietrza, wód, gleby, powierzchni i krajobrazu, leśnictwo, Państwowy Monitoring Środowiska, zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków, górnictwo, geologia, edukacja ekologiczna, ekspertyzy i prace naukowo badawcze.</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
<p>WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE ul. J. S. Bacha 2 02-743 Warszawa tel. (022) 853 53 21, 645 33 80, fax 853 53 02 e-mail: poczta@wfosigw.pl www. wfosigw.pl</p>	<p>Pomoc finansowa ze środków Funduszu może być udzielana w formie: pożyczki, dotacji, dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.</p> <p>Zasady przyznawania pożyczek Fundusz uzależnia udzielenie pożyczki od zdolności kredytowej wnioskodawcy w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, a w przypadku jednostek samorządu terytorialnego od zdolności do zaciągania zobowiązań wynikającej z przepisów ustawy o finansach publicznych wyrażonej w formie opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej.</p> <p>Warunkiem udzielenia pożyczki jest zabezpieczenie przez wnioskodawcę spłaty pożyczki w formach przewidzianych przepisami prawa i zaakceptowanych przez Zarząd.</p> <p>Dopuszcza się udzielanie pożyczek na przygotowanie: studiów, projektów, dokumentacji i wniosków przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przewidzianych do wsparcia środkami z Unii Europejskiej.</p> <p>Zasady przyznawania dotacji: Dopuszcza się przyznanie dotacji przekraczającej poziom określony w ust 1 pkt a) na realizację zadań w ramach programów ogłoszonych przez Fundusz, związanych z likwidacją skutków poważnych oraz zapobieganiem poważnym awariom i zapewnieniem sprawności infrastruktury związanej z monitoringiem i kontrolą środowiska.</p> <p>Zasady udzielania dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów: Fundusz udziela pomocy finansowej w postaci dopłat do kredytów na podstawie umowy z bankiem, zawartej w formie pisemnej.</p> <p>Kredyty, o których mowa w pkt 2, udzielane są na podstawie wniosków składanych przez wnioskodawcę w</p>	<p>dotacje i pożyczki; osoby fizyczne, • osoby prawne, • jednostki organizacyjne administracji publicznej, nieposiadające osobowości prawnej, na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez właściwe organy administracji, • związki celowe.</p>	<p>dotacje: Fundusz udziela dotacji w wysokości: do 50 % kosztu całkowitego zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych (w tym zakupy inwestycyjne). do 100 % kosztu całkowitego proekologicznych zadań nieinwestycyjnych z zakresu: edukacji ekologicznej, ochrony przyrody, opracowania opinii, ocen oraz badań naukowych, monitoringu środowiska i tworzenia systemów kontrolno-pomiarowych, likwidacji skutków oraz zapobiegania poważnym awariom, a także zadrzewień i zalesień.</p> <p>pożyczki: Wysokość dofinansowania w formie pożyczki udzielanej ze środków Funduszu na realizację przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym, modernizacyjnym oraz polegającym na zakupie środków trwałych i wyposażenia wynosi do 80 % kosztu całkowitego</p>	<p>Środki Funduszu, przeznaczane są na realizację celów określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2006r. Nr 129, poz. 902, z późn. zm.)</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
	<p>banku.</p> <p>Dopłaty do kredytu, o których mowa w pkt 4, mogą być udzielane na okres nie dłuższy niż 10 lat.</p> <p>W spłacie kapitału bank może udzielić karencji na okres 12 miesięcy.</p> <p>Decyzja o przyznaniu kredytu podejmowana jest przez bank na własne ryzyko.</p>		<p>zadania w przypadku pożyczki udzielanej samodzielnie lub w połączeniu z innymi formami dofinansowania (pożyczka i dopłata do oprocentowania kredytów lub pożyczka i dotacja).</p> <p>Pożyczka na dofinansowanie wkładu krajowego nie może przekroczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20% kosztów przedsięwzięcia realizowanego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, SPO – Restrukturyzacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszar Wiejskich, SPO – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, Inicjatywy Wspólnoty, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, • 10% kosztów przedsięwzięcia realizowanego z Funduszu Spójności. <p>Na uzasadniony wniosek podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej Fundusz może udzielić pożyczki pomostowej,</p>	

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
			<p>zapewniającej finansowanie inwestycji do czasu otrzymania przez wnioskodawcę środków z Unii Europejskiej (ta pożyczka nie może być umorzona). Wysokość pożyczek na opracowanie dokumentacji nie może wynosić więcej niż:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 90% kosztów opracowania – dla dokumentacji projektowej, • 90% kosztów opracowania i nie więcej niż 100 000 pln – dla dokumentacji niezbędnej do przygotowania wniosku w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, • 90% kosztów opracowania i nie więcej niż 300 000 pln – dla dokumentacji niezbędnej do przygotowania wniosku do Funduszu Spójności. <p>dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów</p> <p>Fundusz dopłaca część bieżących odsetek od kredytu uzyskanego w banku, stanowiącą</p>	

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji		Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
				<p>różnicę między odsetkami należnymi z tytułu udzielenia preferencyjnego kredytu a odsetkami komercyjnymi nie więcej niż 3 %, przy czym wysokość oprocentowania kredytu po uwzględnieniu dopłat Funduszu nie może być mniejsza niż 3,5 %.</p> <p>dotacje Fundusz dopłaca część bieżących odsetek od kredytu uzyskanego w banku, stanowiącą różnicę między odsetkami należnymi z tytułu udzielenia preferencyjnego kredytu a odsetkami komercyjnymi nie więcej niż 3 %, przy czym wysokość oprocentowania kredytu po uwzględnieniu dopłat Funduszu nie może być mniejsza niż 3,5 %.</p>	
<p>European Commission Directorate-General XI (Environment, Nuclear Safety And Civil Protection) TRMF 01/77; Rue de la Loi 200 B-1049 Brussels fax 0032 296 95 57 Reprezentacja Komisji Europejskiej w Polsce Warszawskie Centrum Finansowe ul. Emilii Plater 53 00-113 Warszawa</p>	<p>dotacje (refundacja wydatków lub pożyczki preferencyjne)</p>	<p>Podmioty gospodarcze ubiegające się o bezzwrotne dotacje muszą spełniać warunki: -dobrej kondycji finansowej pozwalającej na przeznaczenie uzyskanej pomocy na poprawę konkurencyjności firmy, -nie pozostawiania w stanie upadłości, -braku zaległości</p>	<p>małe, średnie i duże przedsiębiorstwa</p>	<p>Wysokość udzielanych dotacji: (refundacja wydatków oraz pożyczki preferencyjne) - Warszawa i Poznań - max 30% - Wrocław, Kraków, Trójmiasto - max 40% - pozostałe tereny Polski - max 65% w każdym przypadku maksymalnie 5 mln</p>	<p>Zapobieganie powstawaniu i redukcja zanieczyszczeń różnych komponentów środowiska poprzez dostosowywanie się przedsiębiorstw do wymogów BAT (najbardziej efektywny poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
tel.: (022) 540 70 00, fax 540 70 01 e-mail: press-rep-poland@cec.eu.int	względem Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych		EURO	podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie lub ograniczenie emisji).
Fundacja „Fundusz Współpracy” ul. Górnośląska 4a 00-444 Warszawa tel. (022)4509800; fax. 4509803 cofund@cofund.org.pl www.cofund.org.pl	dotacje z „Programu Szwajcarskiego” Proces wnioskowania podlega dwustopniowej procedurze – przygotowanie Zarysu Projektu oraz opracowanie Kompletniej Propozycji Projektu. Pozytywna decyzja ws. akceptacji Zarysu Projektu jest równoznaczna z wystąpieniem do wnioskodawcy z prośbą o przygotowanie Kompletniej Propozycji Projektu. Zarówno w sprawie Zarysu Projektu, jak i Kompletniej Propozycji Projektu, wnioski oceniane są przez instytucje polskie i szwajcarskie. Ostateczną decyzję w sprawie przyznania dofinansowania podejmuje strona szwajcarska. Składając Zarys Projektu można ubiegać się o środki z Funduszu na Przygotowanie Projektu. Fundusz ten zapewnia wsparcie finansowe procesu przygotowania Kompletnych Propozycji Projektów (np. studiów wykonalności, oceny oddziaływania na środowisko itd.).	Fundusze Szwajcarskie przewidują wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych.	do 60 proc. całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu/programu do 85 proc. całkowitych kosztów kwalifikowanych w przypadku projektów/programów otrzymujących dodatkowe środki finansowe z budżetu jednostek administracji publicznej szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego do 90 proc. całkowitych kosztów kwalifikowanych w przypadku projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe do 100 proc. całkowitych kosztów w przypadku projektów dotyczących budowy zdolności instytucjonalnych oraz pomocy technicznej	odbudowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury środowiskowej oraz poprawa stanu środowiska (m.in. zarządzanie odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej poprawa publicznych systemów transportowych; bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych
Fundusz Na Rzecz Globalnego	dotacje	małe dotacje:	małe dotacje:	ochrona bioróżnorodności

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
<p>Środowiska (Global Environmental Facility – GEF) Informacje: Przemysław Czajkowski Krajowy Koordynator GEF/SGP United Nations Development Programme (UNDP) Al. Niepodległości 186, 00-608 Warszawa tel.: (22) 825 92 45 wewn. 259; fax: 022 825 49 58 Adres do korespondencji: UNDP, 02-514 Warszawa 12, P.O. Box Strona internetowa: www.un.org.pl</p>	<p>program małych dotacji, średnich i dużych</p> <p>Decyzje o przyznaniu dotacji podejmuje w drodze konkursu Krajowy Komitet Sterujący liczący 8 osób ze środowisk pozarządowych, rządowych, akademickich oraz UNDP. Od początku swej działalności w Polsce SGP udzielił dotacji ponad 100 projektom. Każdy wnioskodawca projektu średnich rozmiarów powinien przedstawić jednej z agencji wykonawczych GEF opisową koncepcję projektu.</p> <p>duże: Szczegółowy opis procedur prowadzących do uzyskania pomocy finansowej GEF, a związanych z procesem opracowania, oceny, akceptacji propozycji projektowej oraz realizacji projektu zawarty jest w dokumencie pt. Cykl projektowy GEF (The GEF Project Cycle). Dokument ten został zatwierdzony przez Radę GEF i upowszechniony w 1996 roku.</p>	<p>Program ten skierowany jest do organizacji społecznych i pozarządowych (nie tylko ekologicznych), formalnie zarejestrowanych i posiadających własne konto bankowe.</p> <p>średnie i duże: agendy rządowe, instytucje państwowe, lokalne społeczności, organizacje pozarządowe (międzynarodowe, krajowe i lokalne), jednostki naukowo-badawcze i akademickie, organizacje międzynarodowe oraz jednostki sektora prywatnego z osobowością prawną.</p>	<p>SGP przyznaje dotacje do 50 tys. USD program może finansować najwyżej do 50% wielkości zadań projektu na lokalne działania i inwestycje przyczyniające się do poprawy stanu środowiska naturalnego w przynajmniej jednej z trzech podstawowych dziedzin</p> <p>średnie: W końcu 1996 roku Rada GEF utworzyła nową formę pomocy finansowej zwaną potocznie □ średnim GEF-em, dla projektów, które w części finansowanej przez Fundusz nie przekraczają kwoty 1 mln USD oraz ustaliła maksymalnie półroczny okres dla rozpatrzenia stosownych wniosków i podjęcia ostatecznej decyzji.</p> <p>duże: Formę dofinansowania w ramach GEF, zwaną potocznie □ dużym GEF-em, stanowią projekty tzw. pełnego rozmiaru (Full - Size Projects), w których pomoc Funduszu przekracza 1 mln USD i waha się w przedziale od</p>	<p>zapobieganie zmianom klimatycznym ochrona wód międzynarodowych oraz zapobieganie degradacji ziemi (o ile ma to związek z pozostałymi trzema kryteriami)</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
			kilku do kilkudziesięciu milionów USD.	
<p>Fundusz Spójności Instytucja Zarządzająca: Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Koordynacji Funduszu Spójności ul. Plac Trzech Krzyży3/5 00-507 Warszawa http://www.funduszspojnosci.gov.pl/</p>	<p>Preferencyjna pożyczka na współfinansowanie Beneficjent może ubiegać się o dofinansowanie z Funduszu nie wcześniej niż po złożeniu wniosku o dofinansowanie z FS lub EFRR. Przed złożeniem wniosku Beneficjent może wystąpić do Funduszu o promesę pożyczki. oprocentowanie - wynosi 0,6 s.r.w. lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym. Warunki spłaty - do 10 lat od daty zakończenia zadania, w tym okres karencji do 12 miesięcy po wynikającym z umowy terminie zakończenia zadania. Warunki dodatkowe - Fundusz może uzależnić przyznanie pożyczki od zdolności kredytowej wnioskodawcy w rozumieniu prawa bankowego oraz od właściwego prawnego zabezpieczenia spłaty pożyczki. Beneficjent może ubiegać się o częściowe umorzenie pożyczki, zgodnie z „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek...” obowiązującymi w Funduszu w chwili złożenia wniosku o umorzenie. Częściowe warunkowe umorzenie pożyczki nie może zostać udzielone, jeśli spowodowałoby obowiązek zwrotu przez Beneficjenta całości lub części dofinansowania zgodnie z przepisami dotyczącymi FS lub EFRR. Pożyczka pomostowa w celu zapewnienia ciągłości finansowania zadań współfinansowanych z FS lub EFRR: Beneficjent może ubiegać się o dofinansowanie z Funduszu nie wcześniej niż po złożeniu wniosku o środki pomocowe z FS lub EFRR. Przed złożeniem wniosku Beneficjent może wystąpić do Funduszu o promesę pożyczki pomostowej. Oprocentowanie - wynosi 0,6 s.r.w. lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym. Warunki spłaty - zgodnie z harmonogramem zawartym w umowie, jednak nie dłużej niż 10 lat od daty zakończenia zadania, w tym okres karencji do 12 miesięcy po wynikającym z umowy terminie zakończenia zadania jednak nie później niż w terminie 14 dni po otrzymaniu i w wysokości kolejnych transz dofinansowania z FS lub</p>	<p>jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego, komunalne spółki prawa handlowego oraz NFOŚiGW.</p>	<p>Projekty inwestycyjne mogą uzyskać dofinansowanie z Funduszu Spójności maksymalnie do wysokości 85% wydatków publicznych lub innych równoważnych wydatków (tzw. wydatków kwalifikowalnych). Pozostałe, co najmniej 15% musi zostać zapewnione przez beneficjenta. Środki te mogą pochodzić np. z: budżetu gminy; środków własnych przedsiębiorstw komunalnych; środków NFOŚiGW (dotacji, kredytów); budżetu państwa; innego niezależnego źródła (np. z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju).</p>	<p>Założeniem realizacji projektów Funduszu Spójności w sektorze środowiska jest dostosowanie istniejących obiektów do norm europejskich, jak również budowa nowych elementów sprzyjających poprawie stanu środowiska naturalnego. Pomoc Unii Europejskiej dla sektora środowiska i sektora transportu odzwierciedla filozofię trwałego i zrównoważonego rozwoju. Polega ona na zwiększaniu produktywności i konkurencyjności gospodarki głównie poprzez rozwój infrastruktury transportowej, lecz zarazem nie kosztem środowiska i jego zasobów, a przez to - kosztem przyszłych pokoleń.</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
	<p>EFRR. Pożyczka pomostowa nie podlega umorzeniu. Dopłata do oprocentowania kredytów bankowych przeznaczonych na współfinansowanie udziału własnego oraz w celu zapewnienia ciągłości finansowania: Podstawa dofinansowania - kredyt do 80% kosztów kwalifikowanych. Preferencyjne oprocentowanie dla kredytobiorcy - do 0,8 s.r.w. Wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytu - maksymalnie 0,6 s.r.w. Beneficjent może ubiegać się o dofinansowanie z Funduszu nie wcześniej niż po złożeniu wniosku o dofinansowanie z FS lub EFRR. Beneficjent może również wystąpić do Funduszu o promesę dopłaty do oprocentowania kredytu bankowego. Warunki spłaty - do 10 lat od daty zakończenia zadania, w tym okres karencji do 12 miesięcy po wynikającym z umowy terminie wypłaty ostatniej raty. Warunki dodatkowe - w indywidualnych przypadkach Fundusz zastrzega sobie możliwość ustalenia maksymalnej kwoty udzielanego przez Bank kredytu preferencyjnego oraz okresu spłaty. Warunki zabezpieczenia - warunki zabezpieczenia kredytu ustala bank.</p>			
<p>Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) Krajowy Punkt Kontaktowy: Ministerstwo Gospodarki i Pracy Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej ul. Wspólna 2-4 00-926 Warszawa Telefon: (022) 461-39-18 Fax: (022) 461-33-21 Strona www: www.mrr.gov.pl Adres do korespondencji: Ministerstwo Gospodarki i Pracy Departament Programów Pomocowych</p>	<p>Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy. Ogólne zasady, którymi kieruje się zarząd funduszu przyznając środki z mechanizmów finansowych: dodatkowość środków w stosunku do innych źródeł finansowych (nie można zastępować środków pochodzących z innych źródeł, np. subsydiów, dotacji, kredytów, środkami z Mechanizmów Finansowych), zasada współfinansowania (udział środków podmiotu krajowego w finansowaniu projektu), zwrot poniesionych wydatków (generalnie projekty są dofinansowywane na zasadzie zwrotu poniesionych kosztów - po przekazaniu wniosku o płatność; w uzasadnionych przypadkach można uzyskać zaliczkę), zwrot wydatków kwalifikowalnych (nie wszystkie koszty i</p>	<p>Zgodnie z Zasadami i Procedurami wdrażania Mechanizmów Finansowych, o środki finansowe mogą ubiegać się wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego (działające w interesie publicznym) oraz organizacje pozarządowe zarejestrowane na terytorium Polski. W szczególności wymienić należy: organy</p>	<p>Poziom dofinansowania zależy od źródeł finansowania po stronie polskiego beneficjenta. Jeśli projekt finansowany jest z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, wnioskodawca może uzyskać dofinansowanie maksymalnie do 85% całkowitych kosztów kwalifikowanych. W przypadku realizacji projektu we współpracy</p>	<p>Priorytet 1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez między innymi redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii, w tym: - rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych w celu eliminowania źródeł niskiej emisji, - zastąpienie przestarzałych źródeł energii cieplnej nowoczesnymi (w tym</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
<p>i Pomocy Technicznej Plac Trzech Krzyży 3/5 00-507 Warszawa http://www.mg.gov.pl/</p>	<p>nie w każdym momencie ich poniesienia są kwalifikowalne – koszty ponoszone przed datą oficjalnego zawiadomienia Krajowego Punktu Kontaktowego przez instytucje państw-darczyńców o przyznaniu dofinansowania na dany projekt oraz akceptacji przez beneficjenta oferty pomocy nie są kwalifikowalne; szczegółowy wykaz wydatków kwalifikowalnych znajduje się w stosownych wytycznych zwrot wydatków na zasadach i w terminach opisanych w planie wdrażania projektu (plan wdrażania projektu jest integralną częścią umowy finansowej; propozycję planu przedkłada się wraz z wnioskiem aplikacyjnym).</p>	<p>administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli, instytucje naukowe i badawcze, instytucje środowiskowe i branżowe, organizacje społeczne oraz organizacje społecznego partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>	<p>z podmiotami prywatnymi, poziom współfinansowania z Mechanizmów Finansowych może wynieść maksymalnie do 60% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>Maksymalna wartość dofinansowania priorytetu 1 wynosi 2.000.000 Euro</p>	<p>likwidacja przestarzałych kotłowni węglowych), - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, - budowa sieci kanalizacyjnych.</p> <p>Priorytet 2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszanie energo-, materiału i wodochłonności produkcji i usług poprzez poprawę efektywności wykorzystania zasobów produkujących, - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, - wspieranie procesu tworzenia „zielonych” miejsc pracy i „zielonych zamówień” - działania na rzecz poprawy poziomu edukacji ekologicznej, - działania zachęcające do ochrony, poprawy i przywracania różnorodności biologicznej, - działania na rzecz wsparcia gospodarki leśnej,

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
				Priorytet 8: Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych,
<p>Bank Gospodarstwa Krajowego Al. Jerozolimskie 7 00-955 Warszawa Infolinia: 0-801 66 76 55 tel. (022) 522 91 12, fax 627 03 78 e-mail: bgk@bgk.com.pl www.bgk.com.pl</p>	<p>kredyty i premie termomodernizacyjne</p> <p>Kredyt jest łatwo dostępny - procedury zostały ograniczone do minimum. Wystarczy złożyć wniosek kredytowy, do którego należy dołączyć kilka dodatkowych dokumentów.</p> <p>Premia termomodernizacyjna</p> <p>Podstawowym warunkiem formalnym ubiegania się o premię jest przedstawienie audytu energetycznego. Audyt taki powinien być dołączony do wniosku o przyznanie premii składanego wraz z wnioskiem kredytowym w banku kredytującym.</p>	<p>O kredyty ubiegać się mogą gminy i ich związki, przygotowujące dokumentację projektową inwestycji przewidzianych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej.</p> <p>O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego i wykorzystywanych przez nie do wykonywania zadań publicznych, lokalnej sieci ciepłowniczej,</p>	<p>Kwota kredytu nie może przekroczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 500 000 złotych na jeden projekt, • 80% zaplanowanych kosztów netto <p>Od dnia 19 marca 2009 r. wartość przyznawanej premii termomodernizacyjnej wynosi 20% wykorzystanego kredytu, nie więcej jednak niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego.</p> <p>Zniesiony został wymóg minimalnego wkładu własnego Inwestora (20</p>	<p>Bank Gospodarstwa Krajowego działając w myśl poszanowania środowiska naturalnego realizuje programy, których celem jest zmniejszenie ilości produkowanych odpadów przy jednoczesnym zwiększeniu ilości odpadów przekazywanych do odzysku.</p> <p>Poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji wewnętrznych Bank działa także na rzecz zmniejszenia ilości zużycia papieru np. poprzez zobowiązanie pracowników do wykorzystywania elektronicznych form obiegu dokumentów. Jednocześnie Bank motywuje pracowników do aktywnego udziału w programach ochrony środowiska poprzez prowadzenie konkursów, akcji informacyjnych i</p>

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji		Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
			lokalnego źródła ciepła.	% kosztów przedsięwzięcia) oraz ograniczenia do 10 lat maksymalnego okresu spłaty kredytu.	edukacyjnych, których celem jest podnoszenie świadomości pracowników w zakresie życia w zgodzie ze środowiskiem, zarówno w pracy, jak i w domu.
Bank Ochrony Środowiska S.A. Al. Jana Pawła II 12 00-124 Warszawa tel. (022) 850 87 20, fax 850 88 91 infolinia 0-801-355-455 e-mail: bos@bosbank.pl www.bosbank.pl	Bank Ochrony Środowiska proponuje dwa kredyty na preferencyjnych warunkach: kredyt na zakup lub montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska; kredyt dla firm w formule "trzeciej strony.	Kredyt na zakup lub montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska można wykorzystać na zakup systemów ociepleń, energooszczędnej stolarki okiennej i drzwiowej, grzejników konwekcyjnych, termoregulatorów, automatyki pogodowej. Kredyt dla firm w formule "trzeciej strony" jest przeznaczony dla przedsiębiorców realizujących inwestycje służące ochronie środowiska na rzecz zamawiającego. Oprocentowanie zmienne - oparte na stawce 1miesięcznego WIBOR plus marża od 2,8 pkt proc. Maksymalny okres kredytowania wynosi 10 lat.	kredyty klienci indywidualni, korporacyjni, jednostki termomodernizacja samorządowe zarządcy budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, lokalnych sieci ciepłowniczych, lokalnych źródeł ciepła; rządowe	kredyty Udzielany on jest na 5 lat i można nim sfinansować 100 proc. wartości inwestycji. formuła 3 str. Wysokość kredytu udzielonego wspólnocie mieszkaniowej jest uzależniona od wielkości stałych wpływów na fundusz remontowy. Bank przyjmuje, iż nie więcej niż 70 proc. kwoty miesięcznych wpływów na rachunek funduszu musi pokrywać spłatę raty kapitałowo-odsetkowej + raty pozostałego zadłużenia, jeżeli takie występuje.	inwestycyjne przedsięwzięcia proekologiczne służące składowaniu lub zagospodarowywaniu odpadów, oczyszczaniu ścieków lub uzdatnianiu wody, których efekty ekologiczne w wyrazie finansowym, zapewniają spłatę kredytu
Europejski Bank Inwestycyjny http://www.eib.europa.eu/Information Desk Communication Department info@eib.org (+352) 43 79 - 22000 (+352) 43 79 - 62000	długoterminowe pożyczki, (nie udziela dotacji) muszą przyczyniać się do realizacji celów UE, muszą być rozsądne z punktu widzenia ekonomicznego, finansowego i technicznego oraz bezpieczne dla środowiska, powinny przyciągać fundusze z innych źródeł.		Przedsiębiorstwa sektora państwowego i prywatnego ze wszystkich państw członkowskich.	EBI nie udziela jednak pożyczek przekraczających 50 proc. całkowitego kosztu danego projektu.	poprawa jakości życia w miastach, redukcja zanieczyszczenia, oszczędność wody i energii, ograniczenie zmian klimatu, inwestycje w odnawialne źródła energii, ochrona gatunkowa, recykling,

Źródło finansowania	Formy dofinansowania, Warunki dofinansowania, przedmiot udzielania dotacji	Beneficjenci	Wysokość dofinansowania	Przeznaczenie dofinansowania
PEKAO Bank Hipoteczny S.A ul. Domaniewska 39a 02-672 Warszawa Tel. 022 208 20 20, 208 20 40 fax 022 208 21 88 poczta@pekaobh.pl	Program Operacyjny „Infrastruktura i środowisko” kredyt, leasing Warunkiem uzyskania kredytu jest, obok posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, ustalenie zabezpieczenia spłaty kredytu. Oprocentowanie oparte jest na stawkach referencyjnych 1, 3, lub 6-miesięcznego WIBOR powiększanych o marżę banku, która jest negocjowana i wynosi od 1,2 punktu procentowego. Oprocentowanie jest zmienne w całym okresie kredytowania, jednocześnie przy spłacie w systemie rat równych będzie ono stałe w każdym 3- lub 6-miesięcznym okresie obowiązywania wybranej stawki referencyjnej. Wysokość prowizji jest negocjowana i wynosi od 0,8 proc.	samorządy, ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucje odpowiedzialne za realizację projektów infrastrukturalnych	Bank indywidualnie określa wysokość wkładu własnego oraz zabezpieczenie spłaty kredytu.	Gospodarka wodno - ściekowa Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych Transport przyjazny środowisku Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna

Załącznik nr 3 - Karta składowiska w Uniszkach Cegielni (źródło danych - WIOŚ w Warszawie)

Nazwa obiektu,	Elementy wyposażenia		Powierzchnia całkowita	Pojemność całkowita		Uwagi
właściciel,	a) uszczelnienie	Rok uruchomienia/ przewidziane do zamknięcia/ skł.regionalne	[ha]	[Mg]	Ilość odpadów unieszkodliwionych w 2008	< ocena WIOŚ w zakresie budowy i eksploatacji
zarządzający	b) odcieki		Powierzchnia wykorzystana	Pojemność wykorzystania		< klasa**,
	d) gaz składowiskowy					
Składowisko odpadów stałych w m. Uniszki Cegielnia	<p>a) Uszczelnienie skarp i dna kwater składa się z: warstwy uszczelnienia mineralnego o miąższości 0,3 m i współczynniku filtracji $k < \text{bądź}$ równe $1,0 \times 10 \text{ do } -9 \text{ m/s}$ spełniającej funkcję sztucznej bariery geologicznej,</p> <p>Uszczelnienie sztuczne: warstwa maty bentonitowej, geomembrana (folia) PEHD grub. 2,0 mm, będąca uzupełnieniem sztucznej bariery geologicznej, geowłóknina 200 g/m².</p> <p>Uszczelnienie nowej kwatery nr 3: warstwa uszczelnienia mineralnego z materiału o współczynniku przepuszczalności maksymalnie 10⁻⁹. Ułożenie na dnie i skarpach wewnętrznych niecki warstwą o grubości 0,5 m, warstwa uszczelnienia syntetycznego z geomembrany HDPE grubości 2,0 mm, gładkiej na dnie i dwustronnie szorstkiej na skarpach, warstwa ochronna z geowłókniny o gramaturze 800 g/m², warstwa filtracyjna grubości 0,5 m o współczynniku przepuszczalności 10⁻⁴ m/s.</p>	1967	8,34	2 353 444,50	135 623,23	< spełnia wymogi
Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. w Mławie 06-500 Mława, ul. Płocka 102	b) systemy drenażu obu nowych kwater są połączone, mają wspólny rurociąg odprowadzający wody odciekowe do pompowni wód odciekowych; Odcieki ze zbiornika okresowo zawracane na eksploatowaną kwaterę, a w przypadku ich nadmiaru wywożone do oczyszczalni ścieków	nieokreślona	8,13	55%		< klasa A

Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. w Mławie 06-500 Mława, ul. Płocka 102	c) nie ujmowane					< podlega/ ma (4.01.2006 zm. 10.08.2006, 12.05.2009r.)
	d) ujmowany (8 studni odgazowujących znajduje się na nowej kwaterze nr 1, a 6 studni odgazowujących na nowej kwaterze nr 2. Biogaz wykorzystywany energetycznie lub spalany w pochodni. Zainstalowany zespół pochodni i ssawy gazowej ma wydajność max 1000 m3. Pochodnia jest typu wysokotemperaturowego, izolowana termicznie, temp. spalania do 1200 st. C. Zaistalowane są dwa agregaty prądotwórcze: Nowa kwatera nr 3 - pięć studni odgazowujących. Biogaz wykorzystywany w istniejącej elektrowni biogazowej.)	przewidziane do eksploatacji - składowisko regionalne				

Spis tabel

Tabela 1. Użytkowanie terenu na terenie Mławy (stan na dzień 31.12.2010 r.)	9
Tabela 2. Wartości charakterystyczne średnich miesięcznych temperatur i opadów	12
Tabela 3. Częstotliwość (w %) wiatrów z różnych sektorów (różą wiatrów)	13
Tabela 4. Naturalne przepływy cieków Seracz i Stary Rów	15
Tabela 5. Pomniki przyrody w Mławie	18
Tabela 6. Udział gleb wg ich przydatności rolniczej	20
Tabela 7. Kompleksy przydatności rolniczej gleb	20
Tabela 8. Kopaliny rozpoznane na terenie miasta Mława	20
Tabela 9. Wybrane właściwości fizyczno – chemiczne odpadów komunalnych (wg OBREM, 2005)	27
Tabela 10. Skład morfologiczny odpadów domowych wytwarzanych w miastach poniżej 50 tys. mieszkańców (według Kpgo 2014)	29
Tabela 11. Wskaźniki charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych niesegregowanych [Mg/M/rok]	29
Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Mława w 2008 roku	30
Tabela 13. Bilans odpadów komunalnych w 2010 r. na terenie miasta Mława według składu morfologicznego przedstawionego w KPGO 2014	30
Tabela 14. Ilości odpadów ulegających biodegradacji* wytworzonych w roku 2010 na terenie miasta Mława	31
Tabela 15. Szacunkowy udział poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych	31
Tabela 16. Instalacje do odzysku odpadów na terenie miasta Mława	35
Tabela 17. Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych (Mg) do roku 2018 na terenie miasta Mława	41
Tabela 18. Proponowane obszary gospodarowania odpadami na terenie Województwa Mazowieckiego	54
Tabela 19. Cele w zakresie ograniczania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania do roku 2017 na terenie miasta Mława	74
Tabela 20. Harmonogram długoterminowy realizacji zadań w gospodarce odpadami komunalnymi dla miasta Mławy na lata 2011 - 2018	76
Tabela 21. Harmonogram rzeczowo - finansowy dla zadań krótkoterminowych z sektora odpadów komunalnych dla miasta Mława	78
Tabela 22. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia przyjętych celów i zadań z podanymi wartościami za lata 2009-2010	83

Spis rysunków

Rysunek 1. Mława na mapie Polski (źródło: Urząd Miasta Mława)	8
Rysunek 2. Położenie Miasta Mławy na tle powiatu mławskiego (źródło: www.gminy.pl)	8
Rysunek 3. Plan Mławy (źródło: www.geoportal.gov.pl)	9
Rysunek 4. Położenie Wzniesień Mławskich na tle regionu (źródło: wikipedia.pl)	10
Rysunek 5. Rzeka Mławka w okolicy Turzy Wielkiej (autor: stanc, www.nocowanie.pl)	14
Rysunek 6. Rzeka Seracz (autor: Iwona Łazowa, Rafał Wasilewski, www.kuriermlawski.pl)	14
Rysunek 7. Ludność Mławy na przestrzeni lat 1921 - 2006	22
Rysunek 8. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wytworzonych w małych miastach, tj. miastach liczących poniżej 50 tys. mieszkańców (źródło: Kpgo 2014)	28
Rysunek 9. Mapa instalacji do zagospodarowania odpadów na terenie Mławy	36
Rysunek 10. Wymagania prawne postępowania z odpadami	52
Rysunek 11. Proponowane obszary gospodarowania odpadami w ramach Regionalnych Zakładów Gospodarki Odpadami na terenie Województwa Mazowieckiego	53
Rysunek 12. Planowane składowiska regionalne na terenie województwa mazowieckiego po 2014 roku (według WPGO 2007-2015)	55
Rysunek 13. System funkcjonowania zbierania olejów odpadowych (Kpgo 2010)	57
Rysunek 14. System gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym (wg Kpgo 2014)	60
Rysunek 15. System gospodarki zużytymi oponami	63

16. Aneks do Planu gospodarki odpadami

Ramy systemu zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy wyznaczają podstawowe akty prawne i dokumenty:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach,
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw.

W najbliższej przyszłości wpływ na gospodarkę odpadami będą miały także dwa dokumenty:

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza - zostanie opracowany i uchwalony w oparciu o nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w terminie do 30 czerwca 2012 r. Wraz z uchwaleniem wojewódzkiego planu gospodarki odpadami sejmik województwa podejmie uchwałę (będącą aktem prawa miejscowego), w sprawie jego wykonania która określi:
  - regiony gospodarki odpadami komunalnymi,
  - regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów, do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn;
- "Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mława" - zostanie opracowany i uchwalony w oparciu o nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Rada Miasta jest obowiązana dostosować regulamin do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza w terminie 6 miesięcy od dnia uchwalenia tego planu.

Dotychczasowy stan prawny

Krajowy
plan gospodarki odpadami

wojewódzki
plan gospodarki odpadami

powiatowy
plan gospodarki odpadami

gminny
plan gospodarki odpadami

Regulamin utrzymania
czystości i porządku w gminie
(akt prawa miejscowego)

Nowy stan prawny

Krajowy
plan gospodarki odpadami

wojewódzki
plan gospodarki odpadami

Uchwała w sprawie wykonania
wojewódzkiego planu
gospodarki odpadami
(akt prawa miejscowego)

Regulamin utrzymania
czystości i porządku w gminie
(akt prawa miejscowego)

Zmiany w systemie planowania gospodarki odpadami

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2012 r., z uwzględnieniem

terminów dostosowawczych), zadania gminy, właścicieli nieruchomości, podmiotów odbierających odpady i prowadzących regionalną instalację do przetwarzania odpadów w zakresie gospodarki odpadami są następujące:

Obowiązki Miasta Mława w zakresie gospodarowania odpadami (od 1 stycznia 2012 roku, z okresami dostosowawczymi)

1. Miasto Mława ma obowiązek zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie, w tym poprzez utworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku.
2. Miasto Mława ma obowiązek objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.
3. Miasto Mława jest obowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Do dnia wejścia w życie uchwał Rady Miasta albo zarządzeń Burmistrza, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, Miasto Mława nie jest obowiązane do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
4. Miasto Mława jest obowiązane zorganizować odbieranie odpadów komunalnych w przypadku właścicieli nieruchomości (na których nie zamieszkują mieszkańcy, a są wytwarzane odpady komunalne), którzy nie zawarli umów na odbieranie odpadów z nieruchomości.
5. Z pobranych opłat (wnoszonych przez właścicieli nieruchomości) za gospodarowanie odpadami komunalnymi Miasto Mława pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:
  - odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
  - tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
  - obsługi administracyjnej tego systemu.
6. Burmistrz Miasta Mława jest obowiązany zorganizować przetarg na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Burmistrz określa w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w szczególności:
  - wymogi dotyczące przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
  - rodzaje odpadów komunalnych odbieranych selektywnie od właścicieli nieruchomości,
  - standard sanitarny wykonywania usług oraz ochrony środowiska,
  - obowiązek prowadzenia dokumentacji związanej z działalnością objętą zamówieniem,
  - szczegółowe wymagania stawiane przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.
7. Burmistrz Miasta Mława zawiera z przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wybranym w drodze przetargu umowę na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W przypadku rozwiązania umowy na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości Burmistrz jest obowiązany niezwłocznie zorganizować nowy przetarg na odbieranie odpadów komunalnych. W celu zapewnienia odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy, do czasu rozstrzygnięcia przetargu, gmina zapewnia te usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki.
8. Miasto Mława ma obowiązek zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji wspólnych z innymi gminami:
  - regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
  - instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części.

9. Miasto Mława ma obowiązek prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji.
10. Miasto Mława tworzy punkty selektywnego zbierania odpadów, w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców miasta, w tym wskazuje miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.
11. Miasto Mława zapewnia osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.
12. Miasto Mława zapewnia zbieranie, transport i unieszkodliwienie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziała z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie.
13. Burmistrz Miasta Mława prowadzi rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do uzyskania wpisu do rejestru w mieście, na terenie którego zamierza odbierać odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Wpisu do rejestru oraz zmiany wpisu w rejestrze dokonuje się na pisemny wniosek przedsiębiorcy. Rejestr prowadzi się w postaci bazy danych zapisanej na informatycznych nośnikach danych, która może stanowić część innych baz danych z zakresu ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami. W rejestrze zamieszcza się:
  - firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres przedsiębiorcy;
  - numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile przedsiębiorca taki numer posiada;
  - numer identyfikacyjny REGON, o ile przedsiębiorca taki numer posiada;
  - określenie rodzaju odbieranych odpadów komunalnych;
  - numer rejestrowy.
14. Burmistrz Miasta Mława dokonując wpisu do rejestru nadaje przedsiębiorcy numer rejestrowy. Burmistrz przetwarza dane wpisane do rejestru oraz zapewnia bezpieczeństwo tych danych.
15. Burmistrz Miasta Mława jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.
16. Miasto Mława prowadzi ewidencję umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.
17. Miasto Mława prowadzi działania informacyjne i edukacyjne, w tym udostępnia na swojej stronie internetowej informacje o gospodarowaniu odpadami.
18. Miasto Mława dokonuje corocznej analizy gospodarki odpadami na swoim terytorium.
19. Miasto Mława pełni nadzór nad gospodarowaniem odpadami komunalnymi, w tym nad realizacją zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Burmistrz Miasta Mława sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy.

Wymagane uchwały podejmowane przez Radę Miasta Mława

1. Rada Miasta Mława uchwali Regulamin utrzymania czystości i porządku (po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego) - regulamin jest aktem prawa miejscowego.

Termin uchwalenia: 6 miesięcy od dnia uchwalenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami (data uchwalenia planu: do 30 czerwca 2012 roku). Regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie miasta uchwalone przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych regulaminów, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (czyli do dnia 31.12.2012 roku).

2. Rada Miasta Mława, w drodze uchwały dokona wyboru jednej z metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustali stawkę takiej opłaty oraz ustali stawkę opłaty za pojemnik o określonej pojemności. Termin podjęcia uchwały: do 31.12.2012 r., data wejścia w życie - do 30 czerwca 2013 roku. Jeżeli Rada Miasta nie podejmie uchwał w tym terminie, wojewoda wzywa ją do podjęcia uchwał, wyznaczając termin na ich podjęcie. Po bezskutecznym upływie tego terminu wojewoda wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze. Przyjęte w tym trybie zarządzenie wywołuje skutki prawne, takie jak akt prawa miejscowego.
3. Rada Miasta określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę warunki miejscowe.
4. Rada Miasta, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, obejmujący objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego. Uchwała zawiera także informację o terminach i miejscu składania deklaracji. W uchwale Rada Miasta określi także termin składania pierwszej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
5. Rada Miasta określa, w drodze uchwały, górne stawki opłat za usługi, ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy. Rada Miasta określając stawki opłat stosuje niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny. Rada Miasta określając stawki opłat może stosować zróżnicowane stawki w zależności od gęstości zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odległości od miejsca unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
6. Rada Miasta określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności ilość odpadów komunalnych odbieranych od właściciela nieruchomości, częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właściciela nieruchomości i sposób świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Fakultatywne uchwały podjęte przez Radę Miasta

1. Rada Miasta może określić inne (niż w formie umowy) sposoby udokumentowania obowiązku pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
2. Rada Miasta może zdecydować o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
3. Rada Miasta może ustalić sposób obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie tych nieruchomości, na których w jednej części zamieszkują mieszkańcy, a w drugiej nie zamieszkują mieszkańcy, ale są wytwarzane odpady komunalne.

4. Rada Miasta może określić rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez miasto w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi.
5. Rada Miasta może określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Obowiązki właściciela nieruchomości

1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:
  - wyposażenie nieruchomości w pojemniki do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
  - zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie,
  - pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi,
  - realizację innych obowiązków określonych w regulaminie.
2. Właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć do Burmistrza Miasta Mława deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych. W przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zmienionej wysokości uiszcza się za miesiąc, w którym nastąpiła zmiana. W razie niezłożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji Burmistrz określa, w drodze decyzji, wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze. W razie stwierdzenia, że właściciel nieruchomości nie uiszczył opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo uiszczył ją w wysokości niższej od należnej, burmistrz określa, w drodze decyzji, wysokość zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
3. Właściciel nieruchomości, który w dniu wejścia w życie ustawy ma zawartą z przedsiębiorcą umowę na odbieranie odpadów komunalnych jest zwolniony z uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w okresie obowiązywania tej umowy, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W okresie, w którym właściciel nieruchomości, jest zwolniony z uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina nie jest obowiązana do odbierania od niego odpadów komunalnych.
4. Właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz miasta, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej – przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Obowiązki podmiotu odbierającego odpady

1. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do spełnienia następujących wymagań:
  - posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz zapewnienia jego odpowiedniego stanu technicznego,
  - utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów i urządzeń do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,

- spełnienia wymagań technicznych dotyczących wyposażenia pojazdów do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
  - zapewnienia odpowiedniego usytuowania i wyposażenia bazy magazynowo- transportowej.
2. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, o których mowa w ust. 1, kierując się koniecznością ujednoczenia wymagań dotyczących odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.
  3. Przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do uzyskania wpisu do rejestru w mieście Mława.
  4. Przedsiębiorcy odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posiadają zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości mogą wykonywać działalność w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych bez wpisu do rejestru działalności regulowanej, w okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
  5. Wpisu do rejestru oraz zmiany wpisu w rejestrze dokonuje się na pisemny wniosek przedsiębiorcy.
  6. W celu weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniu Burmistrz Miasta Mława może zobowiązać podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, prowadzącego regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych lub innego posiadacza odpadów do okazania dokumentów sporządzanych na potrzeby ewidencji odpadów oraz dokumentów potwierdzających osiągnięcie określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W przypadku gdy sprawozdanie jest sporządzone nierzetelnie, burmistrz wzywa podmiot, który przekazał sprawozdanie, do jego uzupełnienia lub poprawienia w terminie 14 dni.
  7. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do:
    - przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości selektywnie zebranych odpadów komunalnych do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, o której mowa w art. 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach;
    - przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.
  8. Zakazuje się mieszania selektywnie zebranych odpadów komunalnych ze zmieszanymi odpadami komunalnymi odbieranymi od właścicieli nieruchomości.
  9. W przypadku niedopełniania przez właściciela nieruchomości obowiązku w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych podmiot odbierający odpady komunalne przyjmuje je jako zmieszane odpady komunalne i powiadamia o tym miasto.
  10. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do sporządzania kwartalnych sprawozdań. Sprawozdanie jest przekazywane Burmistrzowi Miasta Mława w terminie do końca miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy.
  11. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który nie działa na podstawie umowy zawartej z Burmistrzem Miasta Mława i nie świadczy takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki jest obowiązany zamieścić w sprawozdaniu także informacje o osiągniętych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Podmiot ten dołącza do sprawozdania wykaz właścicieli nieruchomości, z którymi w okresie objętym sprawozdaniem zawarł umowy na odbieranie

dotychczasowy stan prawny

nowy stan prawny

→ Odpady

→ Pieniądze (opłata, cena)

↔ Umowa

→ Decyzja, zezwolenie

→ Rejestr

Odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy (w przypadku nieobjęcia przez miasto)

Ustawa wchodzi w życie

- Gmina jest zobowiązana uzyskiwać poziomy odzysku i recyklingu zgodnie z rozporządzeniem (na razie bez sankcji karnych, sankcje karne wchodzi w życie 1 stycznia 2013)
- Wchodzą w życie obowiązki sprawozdawcze
- Gmina tworzy rejestr działalności regulowanej

Podmioty odbierające odpady komunalne składają pierwsze sprawozdanie kwartalne

Sejmik województwa uchwala aktualizację wojewódzkiego planu gospodarki odpadami

Oprócz działań wymienionych powyżej, do podjęcia których gmina jest zobligowana wymogami prawa, proponuje się następujące działania w celu wdrożenia nowego systemu:

- wykonanie badań ankietowych wśród mieszkańców, sondujących stan wiedzy i potrzeby w zakresie gospodarki odpadami,
- informowanie mieszkańców o zasadach nowego systemu gospodarki odpadami (w tym utworzenie oddzielnej zakładki na stronie internetowej miasta, zorganizowanie w ramach istniejącej struktury Urzędu Miasta punktu konsultacyjnego udzielającego informacji z zakresu właściwego gospodarowania odpadami),
- wykonanie bazy danych zamieszkałych nieruchomości,
- przygotowanie analizy ekonomicznej funkcjonowania systemu, z precyzyjnym określeniem kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych,
- uchwalenie uchwał wymienionych powyżej, w tym precyzyjne określenie obowiązków miasta oraz właścicieli nieruchomości, przedstawione w zaktualizowanym Regulaminie utrzymania czystości i porządku,
- przygotowanie warunków przetargowych oraz rozstrzygnięcie przetargu na obsługę systemu,
- zakup worków, pojemników do zbierania odpadów,
- ustalenie harmonogramu odbioru odpadów,
- ustalenie instalacji regionalnej, do której kierowane będą odpady i zawarcie z nią umowy,
- księgowanie i kontrolowanie dokonywania przez mieszkańców opłat za świadczenie usług odbioru odpadów komunalnych,
- prowadzenie egzekucji należności w przypadku nieuiszczenia ww. opłaty,
- ustalenie lokalizacji i przygotowanie punktów selektywnego zbierania odpadów,
- zakup kompostowników dla mieszkańców wyrażających chęć kompostowania odpadów ulegających biodegradacji na terenie własnych nieruchomości,
- wypracowane ewentualne zyski powinny zostać przeznaczone, za zgodą Rady Miasta, na dalsze działania poprawiające efektywność gospodarki odpadami (np. edukację ekologiczną, zakup koszy ulicznych lub innych pojemników do zbiórki odpadów itd.), a w następnych latach obniżkę opłat pobieranych od mieszkańców, lub przy zachowaniu jej wysokości, rozszerzenie dodatkowych usług (np. w zakresie dotyczącym odpadów wielkogabarytowych, odpadów z placów i ulic, odpadów niebezpiecznych, odpadów poremontowych itd.).